

Risicoanalyse en monitoring leefbaarheid en veiligheid rondom AZC Apeldoorn

In opdracht van

Centraal Orgaan opvang Asielzoekers

Gemeente Apeldoorn

GGNet Apeldoorn

Omslagontwerp en illustraties

M. Grotens, Bureau Beke

Eindrapportage risicoanalyse 17 mei 2017

Kuppens, J., Scholten, L. en Ferwerda, H.

Risicoanalyse en monitoring leefbaarheid en veiligheid rondom AZC Apeldoorn

© 2017, Bureau Beke

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

No part of this publication may be reproduced in any form by print, photo print or other means without written permission from the authors.

Inhoudsopgave

Voorwoord

1	Achtergrond	1
1.1	Onderzoeksvragen	1
1.2	Uitgangspunt is 600 asielzoekers, veiligheid en leefbaarheid	1
1.3	Leeswijzer	2
2	Onderzoeksmethoden	3
2.1	De methodiek van de risicoanalyse	3
2.2	Inkadering van het onderzoek	8
3	Feiten over en achtergronden van risico's	11
3.1	Veiligheid: mate van criminaliteit onder asielzoekers	11
3.2	Monitoring van incidenten op het GGNet-terrein	13
3.3	Leefbaarheid: overlast rondom een opvangcentrum	14
3.4	Verkeersveiligheidsaspecten	15
3.5	Verdrinkingskans van asielzoekers	16
3.6	Veiligheidsbeleving onder burgers	16
3.7	Zicht op de achtergrond van de asielzoekers die gaan komen	17
3.8	Acties van de burgerbevolking	18
3.9	Zicht op de hangplekken/looproutes	18
3.10	Zichtlijnen	19
3.11	Het belang van dagbesteding	19
3.12	Ontwikkeling in huizenprijzen	21
3.13	Multipale effecten van beheermaatregelen	22
3.14	Het belang van goede risicoscanning en beheer	23
4	Aangedragen risico's en weging ervan	27
4.1	De weging van de risico's: van longlist naar shortlist	27
4.1	De shortlist met de voornaamste risico's	28
5	Koppeling van risico's aan oplossingsrichtingen	37
5.1	Het belang van een goede beheergroep	37
5.2	Koppeling van oplossingsrichtingen aan risico's met niveau 1	39
5.3	Kader voor het beheer	39
5.4	Belangrijke randvoorwaarden	44

6 Suggesties voor monitoring	45
6.1 Belangrijke aspecten van monitoring	45
6.2 Voor en nadelen van potentiële monitoringsbronnen	47
6.3 Het duiden van de bronnen (wie?)	48
6.4 Het duiden van de bronnen (op welk moment?)	49
6.5 Het duiden van de bronnen (op grond van welke criteria?)	49
 Geraadpleegde literatuur	 53
Bijlage 1: uitvraag aan burgers	59
Bijlage 2: geraadpleegden	61
Bijlage 3: weging van de longlist van risico's	63
Bijlage 4: alle oplossingsrichtingen beoordeeld	77
Bijlage 5: codes politie-incidenten in BVH	93
Bijlage 6: nulmeting Zutphen	95

Voorwoord

Voor u ligt de rapportage van de risicoanalyse rondom het toekomstige azc aan de De-venterstraat in Apeldoorn, die in de periode december 2016 tot en met april 2017 is uitgevoerd. Deze rapportage had niet tot stand kunnen komen zonder de inbreng van de burgers zelf. Maar liefst 189 burgers hebben hun input geleverd, zowel door risico's te benoemen als oplossingsrichtingen aan te leveren. Hartelijk dank hiervoor.

Daarnaast is via de klankbordgroep veel informatie aangeleverd. Dit is heeft door onze aanwezigheid tijdens de vergaderingen gestalte gekregen, maar was ook te herleiden uit de klankbordgroepverslagen. Wij zijn alle klankbordgroepleden hiervoor erkentelijk.

Ten slotte heeft de Werkgroep Risicoanalyse, die bestond uit burgers en vertegenwoordigers van de gemeente Apeldoorn, GGNet en het COA, een prettige bijdrage geleverd aan de totstandkoming van deze rapportage. Het commentaar van de werkgroepleden heeft naar onze mening een substantiële bijdrage geleverd aan de totstandkoming van de rapportage. Het commentaar van de werkgroepleden en de reactie hierop van Bureau Beke is op te vragen via j.kuppens@beke.nl.

Mei 2017

Onderzoeksteam Bureau Beke

1 Achtergrond

Op het terrein van zorginstelling GGNet aan de Deventerstraat in Apeldoorn staat opvang van 400 à 600 vluchtelingen gepland in een deels nieuw te bouwen asielzoekerscentrum (azc). Vanuit vier betrokken partijen (COA, Gemeente Apeldoorn, GGNet en de klankbordgroep) bestaat de wens om *vooraf* inzicht te krijgen in de risico's die optreden als de vluchtelingen gevestigd zullen worden. Daarnaast bestaat de wens om door middel van periodieke overlastmonitoring inzicht te krijgen in de ontwikkelingen op het gebied van veiligheid en leefbaarheid *nadat* het azc geopend is. Aan Bureau Beke is gevraagd om primair een risicoanalyse uit te voeren die invulling geeft aan de eerste wens. Mede op basis van de bevindingen in de risicoanalyse zullen secundair suggesties worden gedaan om invulling te geven de monitoring van de leefbaarheid en veiligheid.

Eerder heeft Bureau Beke in Zutphen en Warnsveld soortgelijke risicoanalyses uitgevoerd (Kuppens, Scholten en Ferwerda, 2016a; Kuppens, Scholten en Ferwerda 2016b). Op verzoek van de klankbordgroep is de methodiek die aldaar is gebruikt zoveel mogelijk gekopieerd. Dit om enerzijds hetzelfde onafhankelijke oordeel over de risico's in Apeldoorn te krijgen en anderzijds zo efficiënt mogelijk te werken door al ontwikkelde instrumenten in te zetten. Ook zijn de inzichten die uit de risicoanalyses in Warnsveld en Zutphen zijn opgetekend aangewend voor de risicoanalyse in Apeldoorn.

1.1 Onderzoeksvragen

Voor de uit te voeren risicoanalyse zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Wat zijn de risico's op het gebied van leefbaarheid en veiligheid van de vestiging van een azc op het terrein van GGNet, zowel op als buiten het terrein?
- Welke prioriteit brengen deze risico's met zich mee?
- Welke oplossingsrichtingen zijn op te tekenen om de meest urgente risico's bij de start van het azc te beheersen?
- Welke inzichten geeft de risicoanalyse voor de invulling van de monitoring leefbaarheid en veiligheid?

1.2 Uitgangspunt is 600 asielzoekers, veiligheid en leefbaarheid

Voor Bureau Beke geldt voor de risicoanalyse het uitgangspunt dat er op termijn 600 asielzoekers geplaatst zullen worden op het terrein van GGNet in deels nog te (ver)bouwen ruimtes. Dit betekent dat door diverse personen gedane suggesties over de vestiging van meer dan 600 asielzoekers op het GGNet-terrein niet zijn meegenomen in de risicoanalyse. Ook zijn opmerkingen die geen verband houden met de veiligheid en

leefbaarheid, bijvoorbeeld over de kosten van de vestiging van asielzoekers of over de procedure rondom het toewijzen van de locatie, niet meegenomen.

Wel zal Bureau Beke aandacht schenken aan de monitoring die ten dienste staat van de eventuele uitbreiding van aanvankelijk 400 naar uiteindelijk 600 asielzoekers. Nadat 400 azc-bewoners zijn geplaatst, zal op grond van vooraf bepaalde monitoringsbronnen en –criteria gekeken worden of het plaatsen van 600 asielzoekers mogelijk is, rekening houdend met veiligheids- en leefbaarheidsaspecten. De wens van de opdrachtgevers is om via onderhavige rapportage input voor deze bronnen en criteria te leveren. Dit gebeurt in het laatste hoofdstuk van deze rapportage en is gebaseerd op eigen ervaringen met monitoring, de lokale context van het gebied en de wensen die bij alle belanghebbenden spelen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zullen de onderzoeksmethoden, met daarin de toelichting op de wegingsmethodiek, worden beschreven. Vervolgens zullen in hoofdstuk 3 voor de risicoanalyse relevante feiten en achtergronden rondom azc's en de doelgroep benoemd worden. De weging van de risico's vindt in hoofdstuk 4 plaats. De aan de voornaamste risico's te koppelen oplossingsrichtingen volgen in hoofdstuk 5. De rapportage sluit in hoofdstuk 6 af met suggesties voor de toekomstige monitoring.

2 Onderzoeksmethoden

Een door Bureau Beke uit te voeren risicoanalyse heeft betrekking op toekomstige risico's die zich zowel op als buiten het terrein van GGNet kunnen voordoen. De risicoanalyse levert een concrete blauwdruk voor toekomstige beheermaatregelen op die door een eventueel in te stellen beheergroep gebruikt kan worden.

2.1 De methodiek van de risicoanalyse

De kern van de risicoanalyse is om *vooraf* de te verwachten risico's van de komst van het azc en zijn bewoners zo nauwkeurig mogelijk in te schatten. Dit gebeurt door het inventariseren van feiten en het schouwen van de situatie ter plekke.

Een eerste stap binnen deze methodiek is dat alle betrokkenen hun eigen visie mogen geven op toekomstig te verwachten risico's ten aanzien van leefbaarheid en veiligheid. Er is zowel met professionals (politie, gemeentevertegenwoordigers, personeel GGNet, et cetera) als met omwonenden die in de nabijheid van de voorziening wonen gesproken. Ook zijn burgers die op 4.000 adressen woonachtig zijn uitgenodigd om via een invulformulier hun mening over te verwachten overlast en mogelijke oplossingen hiertegen te geven. Daarnaast is de situatie ter plekke met burgers en twee politiefunctionarissen bekeken door middel van een zogenaamde schouw (gezamenlijk rondlopen op en rond het beoogde terrein).

De tweede stap is het verzamelen van literatuur en andere bronnen, om feiten over (het vestigen van) asielzoekers mee te nemen die relevant zijn voor de vestiging van het azc aan de Deventerstraat. Het gaat dan bijvoorbeeld ook om de klankbordgroepverslagen die zijn genotuleerd. Daarnaast is geput uit de al eerder opgedane kennis in Zutphen en Warnsveld, aangevuld met de nieuwste inzichten uit onderzoek en media.

Risico's hebben een sterk contextueel karakter

Iedere omgeving kent haar eigen context. Deze context heeft ook gevolgen voor de vestiging van een azc. Iedere opvang voor asielzoekers heeft te maken met andere omstandigheden, bijvoorbeeld op het gebied van infrastructuur en omwonenden in de buurt, de overzichtelijkheid van het terrein zelf en de wijze van het beheer.

Bureau Beke tekent vervolgens alle risico's op en weegt deze risico's zelf door middel van een zelf ontwikkelde methode. Uit de wegingsmethodiek volgen risico's die 1) nog voor de opening van het azc aangepakt dienen te worden, 2) gemonitord moeten worden na de opening van het azc of 3) terzijde geschoven kunnen worden. Onze ervaring met de methodiek is dat alle partijen de uiteindelijke weging onderschrijven, hetgeen bij een gevoelig onderwerp zoals het vestigen van een azc belangrijk is.

De meerwaarde van burgers

Burgers hebben vaak een interessante en verfrissende wijze van kijken naar hun eigen omgeving. Daarnaast hebben veel burgers ook de nodige expertise als het gaat om het vinden van oplossingen voor een mogelijk risico. Naast het benoemen van risico's is aan burgers daarom gevraagd naar mogelijke suggesties die mogelijke risico's verminderen.

Schematisch zien de uit te voeren onderzoekshandelingen voor de risicoanalyse er als volgt uit:

Figuur 1: onderzoeksontwerp

De onderzoekshandelingen worden achtereenvolgens toegelicht.

Inventariseren risico's: vanuit meerdere bronnen zijn de door burgers en andere betrokkenen benoemde risico's verzameld. Ten eerste is dit op basis van de informatiebijeenkomst van 17 december 2016, in de kapel op het GGNet-terrein. Tijdens die bijeenkomst hebben burgers door middel van een invulformulier te verwachten risico's kunnen invullen. Ten tweede zijn de ervaringen met de risicoanalyses in Zutphen en Warnsveld meegenomen, aangevuld met de laatste inzichten rondom de vestiging van asielzoekers in Nederland (vanuit internetbronnen). Ten derde zijn de tijdens de klankbordgroepbijeenkomsten benoemde risico's door bewoners meegenomen. Ten vierde is op 4.000 adressen rondom het toekomstige azc een brief verzonden. Daarin is

verzocht om risico's en oplossingen hiervoor aan te dragen. In totaal hebben 189 burgers hierop gereageerd. Een dergelijke risicogerichte benadering levert zicht op de beweegredenen van burgers over de komst van het azc.

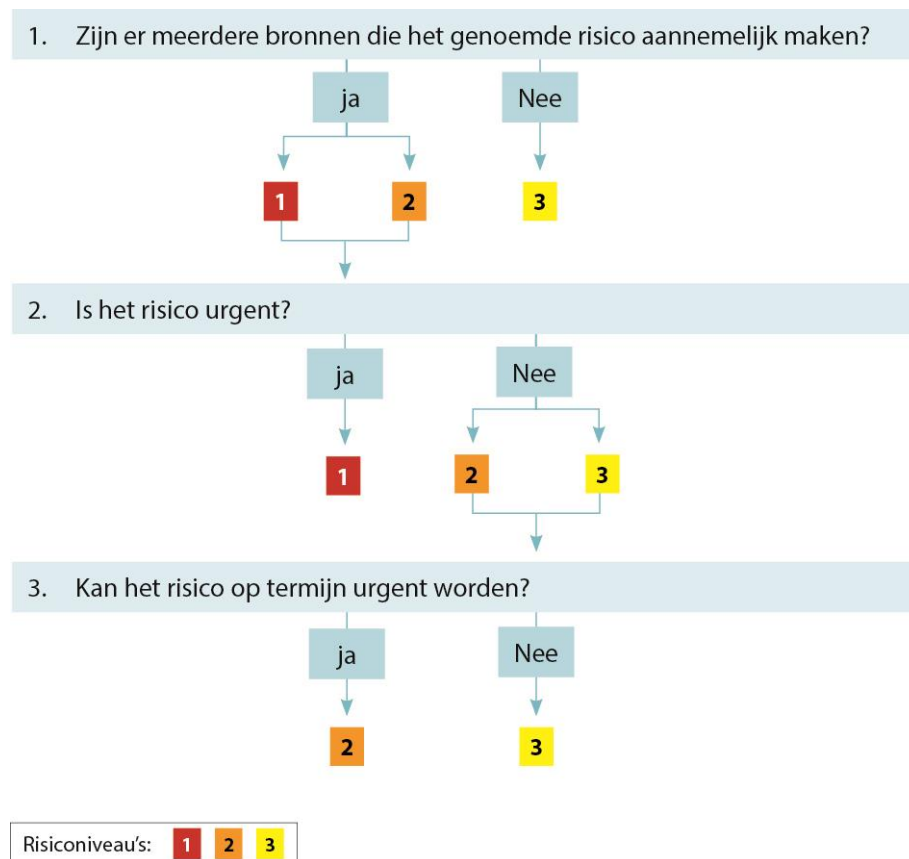
Schouw van de situatie ter plekke: om ter plekke de situatie te bekijken is door twee onderzoekers een schouw met elf omwonenden, twee medewerkers van GGNet en twee politiefunctionarissen uitgevoerd. Daarbij was het voor alle aanwezigen mogelijk om te wijzen op aandachtspunten die in de risicoanalyse moeten worden meegenomen. Bewust is ervoor gekozen om alleen met omwonenden, GGNet-vertegenwoordigers en de politie de schouw te houden, niet met een vertegenwoordiger van het COA of van de gemeente. De gedachte hierachter is om bewoners uitvoerig in de gelegenheid te stellen hun aandachtspunten te benoemen, zonder dat er ter plekke een discussie ontstaat tussen verschillende partijen. De omwonenden hebben de regie gehad in het aanwijzen van de risico's, die vervolgens ter plekke door de aanwezigen zijn besproken. De benoemde risico's zijn eveneens verwerkt in het schema (zie bijlage 3).

Interviews/overlegsessies met betrokkenen: om de genoemde risico's in een breder perspectief te plaatsen, zijn meerdere gesprekken gevoerd. Het gaat dan om gesprekken met de politie (instellings- en wijkagent), een verkeersdeskundige van de gemeente Apeldoorn, de stadsdeelmanager en een manager van GGNet. Ook is een groepsgesprek met de betrokken partijen die momenteel op het GGNet-terrein werken georganiseerd. Zie voor een lijst met gesprekspartners bijlage 2. Met de betrokkenen is onder andere gesproken over:

- De draagkracht van de omgeving van het azc als het gaat om de reeds bestaande voorzieningen in de buurt, omwonenden, overige voorzieningen en kwetsbare groepen;
- Te verwachten overlast;
- Te nemen maatregelen tegen de overlast;
- Looproutes/eventuele ophoudplekken van de azc-bewoners;
- Eventueel dagbestedingsaanbod (indien dit wordt aangeboden);
- Aanbod geestelijke/medische verzorging.

Analyseren en wegen risico's: om de risico's te 'objectiveren' is de volgende wegingsmethodiek gebruikt:

Figuur 2: de wegingsmethodiek

De drie kernvragen leiden tot drie risiconiveaus met de volgende verduidelijking:¹

- Niveau 1: het risico is aanwezig en dermate aannemelijk, concreet en urgent dat direct (of in ieder geval voordat het azc wordt geopend) een beheermaatregel noodzakelijk is;

1. Door enkele burgers is aangegeven dat de weging van de risico's moet zijn uitgevoerd voor het moment dat de asielzoekers komen. Aan deze voorwaarde wordt middels deze rapportage voldaan. Verder geven zij aan dat een risico bestaat uit de berekening 'kans x effect', waarvoor een erkend risicomodel gewenst is. Daarmee wordt onderbuikgevoel vertaald naar concrete waarden. Naar de mening van Bureau Beke is een dergelijke aanname een te gemakkelijke veronderstelling van het vertalen van subjectieve meningen en belangen van partijen naar cijfermatige grootheden. Bureau Beke is van mening dat juist de aannemelijkheid en de urgentie van een risico, niet uitgedrukt in een getal of een percentage, de voorkeur verdient in een risicoanalyse. Deze gedachte ligt meer in het verlengde van bijvoorbeeld de bestuursrechtelijke gedachtegang rondom de aannemelijkheid van een asielrelaas.

- Niveau 2: het risico is aanwezig, maar niet dermate aannemelijk, concreet en urgent dat direct een beheermaatregel nodig is. Monitoring van het risico is wel vereist om te bepalen of het op termijn een risiconiveau I wordt;
- Niveau 3: het risico is (vooralsnog) niet aanwezig en aannemelijk. Er is geen beheermaatregel en geen monitoring nodig.

Inventariseren van maatregelen/oplossingsrichtingen: aan alle betrokkenen is naast het benoemen van risico's ook gevraagd naar oplossingsrichtingen voor risico's en al bestaande maatregelen die mogelijk niet geheel voldoen. Al deze oplossingsrichtingen zijn geïnventariseerd en gerubriceerd. Daarbij is door ons onderscheid gemaakt in drie soorten oplossingen: uit te voeren oplossingen, te reserveren oplossingen en af te voeren oplossingen. De verschillen in deze oplossingssoorten worden toegelicht in hoofdstuk 5. Uiteindelijk zullen in deze rapportage de risico's met niveau 1 worden gekoppeld aan een of meerdere oplossingsrichtingen. De oplossingsrichtingen hebben dan het karakter van concrete maatregelen gekregen. Deze kunnen vervolgens worden gebruikt voor het beheerplan. Ook is een verdere onderverdeling gemaakt in potentiële oplossingsrichtingen die eventueel in de toekomst kunnen worden ingezet en oplossingsrichtingen die we als niet-buikbaar beschouwen.

Omdat het uitgangspunt voor de risicoanalyse is dat er 600 asielzoekers gevestigd zullen worden zonder verdere voorselectie naar samenstelling (herkomstland, individueel of gezin, jong of oud, man of vrouw) zijn geopperde oplossingsrichtingen zoals de volgende niet meegenomen:²

- Geen azc op het terrein van GGNet plaatsen;
- Minder asielzoekers plaatsen;
- Tijdelijke opvang in plaats van langdurige opvang;
- Geen uitgeprocdeerde asielzoekers/geen niet-kansrijke asielzoekers plaatsen;
- Geen grote groepen mannen plaatsen/alleen gezinnen plaatsen.

Dit betekent niet dat de laatste twee punten niet meegenomen worden in de risicoanalyse. Risico's die worden veroorzaakt door specifieke groepen asielzoekers zijn namelijk relevant om mee te nemen in het beheer. Op deze risico's komen we in hoofdstuk 3 terug.

Rapportage: met de resultaten uit alle benoemde onderzoekshandelingen is een rapportage geschreven waarin de verwachting rondom de veiligheids- en leefbaarheidssituatie is beschreven na de start van het azc. Op basis van alle onderzoekshandelingen, met de onderzoeksvragen als leidraad, wordt een overzicht gepresenteerd van de risico's die aannemelijk en urgent zijn en risico's die dat minder of niet zijn. Aan de hoogste risico's (risico 1) zijn concrete suggesties voor beheermaatregelen gekoppeld. Deze kunnen al basis voor het beheerplan dienen. Bewust hebben

2. Deze oplossingsrichtingen zijn in diverse variaties langsgelopen. We beperken ons tot de samenvattende kern van deze oplossingsrichtingen.

we ervoor gekozen om in deze rapportage geen samenvatting op te nemen. Naar onze mening is bijna alle voorliggende tekst noodzakelijk om het proces van risico-inventarisatie, het wegen van de risico's en het koppelen van geselecteerde oplossingsrichtingen aan risico's te duiden en te begrijpen. De lezer die desondanks zonder de noodzakelijke verdieping wil doordringen tot de essentie van de risicoanalyse kan zich beperken tot paragraaf 4.1, paragraaf 5.3 en bijlage 3.

2.2 Inkadering van het onderzoek

Voor een eenduidige begripsvorming is het belangrijk een aantal termen en voorwaarden binnen de risicoanalyse in te kaderen.

Te verwachten risico's

De risicoanalyse richt zich op risico's die een verband hebben met de komst van het azc. Al bestaande risico's worden meegenomen als deze naar verwachting door de aanwezigheid van het azc zullen interfereren/toenemen. Omdat er in dit stadium sprake is van een niet-operationeel azc, moeten risico's worden geïnterpreteerd als 'te verwachten risico's'.

Hoor en wederhoor

Het is gebleken dat betrokken partijen in de gesprekken over azc-gerelateerde risico's regelmatig verschillende visies hebben. Uit interviews en tijdens de schouw blijkt dat burgers onderling soms ook lijnrecht tegenover elkaar staan als het gaat om te verwachten aantasting van de leefbaarheid, veiligheid en oplossingsrichtingen. In dit krachtenveld is de risicoanalyse rondom het azc uitgevoerd. Daarbij zijn risico's vanuit verschillende bronnen zoveel mogelijk teruggekoppeld met diverse partijen. Dit terugkoppelen in verband met hoor en wederhoor is door sommige omwonenden abusievelijk ook wel opgevat als een door Bureau Beke gehanteerd vooringenomen standpunt dan wel belangenverstrengeling. Het is nog belangrijk om aan te geven dat de in deze rapportage aangedragen risico's door omwonenden zoveel mogelijk gewogen worden op grond van feiten, deels aangevuld met elkaar ondersteunende meningen. Voor deze laatste meningen geldt dat deze minimaal door meerdere personen ondersteund moet worden voordat deze in de rapportage vermeld staan. Met andere woorden: 'één mening is geen mening'.

Onevenredige overlast

In eerder door Bureau Beke uitgevoerde onderzoeken is gebruik gemaakt van de term 'onevenredige overlast'.³ Hieronder wordt voor het azc het volgende verstaan:

3. Zie onder andere de risicoanalyses in Zutphen en Warnsveld.

Onevenredige overlast is aan het azc of zijn bewoners te relateren overlast die door de verantwoordelijke handhavende partijen met de beschikbare maatregelen niet teruggedrongen kan worden.

Voor het toekomstige beheer van het azc is het van belang om te blijven monitoren of risico's kunnen worden afgedekt door beheermaatregelen en voor welke risico's beheer-technische hiaten ontstaan. Als deze laatste risico's namelijk niet kunnen worden beheerst door maatregelen, is er namelijk sprake van onevenredige overlast. Dat dit van belang is voor het beheer, lichten we in hoofdstuk 6 nader toe.

Aanhaken bij eerdere methodiek

Op verzoek van de opdrachtgevers is deze rapportage zoveel mogelijk analoog aan de rapportage rond de risicoanalyse van azc Zutphen en de noodopvang in Warnsveld opgebouwd. Toch zijn de rapportages niet aan elkaar gelijk vanwege de lokale context rondom de opvang. Concreet betekent dit dat sommige onderdelen uit die rapportages zijn weggelaten omdat ze voor de situatie in Apeldoorn niet relevant zijn. Daarnaast zijn onderdelen toegevoegd omdat ze juist voor Apeldoorn van toepassing zijn en voor de andere opvangen niet.

3 Feiten over en achtergronden van risico's

In dit hoofdstuk komt de onderbouwing van risico's aan bod. Dit is van belang om de weging in hoofdstuk 3 niet alleen op basis van elkaar ondersteunende of juist tegensprekende meningen te bepalen, maar om de weging ook door middel van feiten te staven. Ook zijn de gesprekken met deskundigen in de betreffende paragrafen verwerkt.

Een deel van de bevindingen uit dit hoofdstuk bestaat uit samenvattingen van de risicoanalyse voor het azc in Zutphen en voor de noodopvang in Warnsveld en een deel is toegevoegde informatie vanwege de specifieke context van de situatie rondom het azc aan de Deventerstraat. Onderwerpen die in eerdere risicoanalyses zijn besproken maar geen raakvlak met de situatie in Apeldoorn hebben, zijn niet meegenomen.⁴ In dit hoofdstuk komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Veiligheid: mate van criminaliteit onder asielzoekers;
- Monitoring van incidenten op het GGNet-terrein;
- Leefbaarheid: overlast rondom een opvangcentrum;
- Verkeersveiligheidsaspecten;
- Verdrinkingskansen van asielzoekers;
- Veiligheidsbeleving onder burgers;
- Zicht op de achtergrond van de asielzoekers die gaan komen;
- Acties van de burgerbevolking;
- Zicht op de hangplekken/looproutes;
- Zichtlijnen vanuit de gebouwen;
- Het belang van dagbesteding;
- Ontwikkeling in huizenprijzen;
- Multipale effecten van beheermaatregelen;
- Het belang van goede risicomonitoring en beheer.

3.1 Veiligheid: mate van criminaliteit onder asielzoekers

In het algemeen laat onderzoek een diffuus beeld zien van criminaliteit onder asielzoekers. Dé asielzoeker bestaat niet; er zijn vooral niet-criminele asielzoekers, maar een specifieke groep vertoont crimineel gedrag. Vooral sinds de zomer van 2016, toen zogenaamde Dublinclaimanten⁵ in Nederland asiel aanvroegen, hebben zich diverse incidenten voorgedaan.

4. Het gaat dan bijvoorbeeld om de brandveiligheidsaspecten vanwege een aanwezige hoogspanningslijn.

5. Dit zijn asielzoekers die eerder al elders in Europa asiel hebben aangevraagd.

Voor de zomer van 2016 bestaat de aard van de criminaliteit voornamelijk uit winkeldiefstal, zwartrijden, weerspanning en onderlinge geweldpleging binnen het centrum (De Haan en Althoff, 2002). De aangetroffen buit van winkeldiefstal (tubes tandpasta, onderbroeken, over elkaar aangetrokken broeken en jassen) duiden volgens De Haan en Althoff (2003) niet direct op 'bovenindividuele criminaliteit'. Veel incidenten zouden binnen een opvangcentrum plaatsvinden. Daarnaast blijkt criminaliteit terug te voeren op een selectief aantal daders (De Haan en Althoff, 2002; 2003). Dit 'kruimelwerk' wordt ook door de media als zodanig benoemd: 'geweld buiten de asielzoekerscentra doet zich slechts zelden voor en vrijwel uitsluitend als reactie bij betrapping op zwartrijden of na winkeldiefstal van alledaagse levensbehoeften als tandpasta, zeep en onderbroeken'.⁶

Actuele incidenten

Een punt van aandacht is wel dat recent een aantal incidenten heeft plaatsgevonden. De volgende incidenten buiten opvangcentra zijn bijvoorbeeld via internet op te tekenen:

- Steekpartijen in een azc in Dronten en in Almere, als het gevolg van ruzie tussen enkele asielzoekers (NOS, 14 januari 2016 en Telegraaf, 4 februari 2016)
- Diefstal in een supermarkt in Oude Pekela door een asielzoeker, die na aanspraak door de caissière besluit tot het bespugen en bijten van supermarktmedewerkers (Elsevier, 10 oktober 2015);
- De vernieling van auto's van omwonenden in Almelo (Tubantia, 7 oktober 2015);
- Het neersteken van een azc-medewerker in Zweden (Nu.nl, 25 januari 2016);
- De zelfdoding van een asielzoeker in azc in Alphen aan den Rijn (Nu.nl, 18 januari 2016);
- De verkrachtingszaak in Kampen (RTLnieuws, 5 september 2016);
- Geweld op het terrein van azc Schalkhaar (De Stentor, 27 januari 2017);
- Zedendelicten door asielzoekers in Amsterdam (Nu.nl, 20 januari 2016);
- Een aanranding van twee vrouwen in Almere door vier bewoners van het azc (Elsevier, 10 oktober 2015).

De laatste twee incidenten vertonen overeenkomst met de gebeurtenissen in Keulen tijdens Nieuwjaarsnacht 2016. Deze incidenten hebben in een specifieke context plaatsgevonden, namelijk tijdens uitgaan en tijdens nachtelijke uren. Ook op het terrein van GGNNet is sprake van nachtelijke activiteit (door bijvoorbeeld personeel), dus het verdient aanbeveling om dit aspect ook direct mee te nemen in de risicomonitoring na de start van het azc.

6. Zie de Volkskrant van 3 oktober 2015.

De benchmark

Uit de benchmark op bestaande opvangcentra komt naar voren dat kleine criminaliteit onder asielzoekers voorkomt. Het gaat dan vooral om dealgedrag en winkeldiefstallen. Ook is sprake van grensoverschrijdend seksueel gedrag (sissen, nafluiten, aanranding), voornamelijk veroorzaakt door een specifieke groep asielzoekers die elders in Europa al eerder asiel heeft aangevraagd (de Dublinclaimanten). Op deze specifieke subgroep asielzoekers wordt momenteel via twee kanalen extra inzet gepleegd. Ten eerste is dat door hen in een versnelde asielprocedure te plaatsen en ten tweede door extra controle en toezicht op en buiten het terrein door te voeren.

Uit de monitoring van de overlast in Zutphen (Kuppens en Ferwerda, 2017) blijkt dat winkeldiefstallen door asielzoekers voorkomen. Ook komen incidenten op het terrein zelf voor. Het gaat dan vooral om vechtpartijen tussen asielzoekers uit verschillende herkomstlanden/culturen en ruzie/meningsverschillen met het personeel. De oorzaken hiervoor zijn terug te voeren op onderlinge irritaties en optredende frustratie vanwege onduidelijkheid in de procedure, stress en verveling. Verder zijn er voorbeelden van vechtpartijen tussen asielzoekers in diverse steden, waaronder Nijmegen, Arnhem, Schalkhaar en Winterswijk. Meestal vallen deze onder 'huis-, tuin- en keukenruzies' vanwege geluidsoverlast onderling, zaken die niet opgeruimd worden of eigendommen die kwijt zijn, waardoor onderling de verdenking van diefstal ontstaat.

3.2 Monitoring van incidenten op het GGNet-terrein

Na vestiging van het azc zal op het GGNet-terrein wisselwerking tussen de huidige GGNet-bewoners en de azc-bewoners ontstaan. Ook momenteel vinden, zo blijkt uit het interview met GGNet-medewerkers, incidenten plaats met GGNet-cliënten. Deze incidenten hebben vooral te maken met alcohol- en drugsgebruik en agressie (gericht tegen het personeel). Het is aannemelijk dat dergelijke incidenten zich ook in de toekomst voor gaan doen op het GGNet-terrein in Apeldoorn. Gezien bovenstaande bevindingen, kunnen die incidenten niet zomaar worden toegeschreven aan de asielzoekers. Wel is het belangrijk om in de toekomst rekening te houden met de mogelijkheid dat er incidenten (al dan niet) tussen de verschillende doelgroepen kunnen ontstaan. Het is daarbij van belang de achtergrond van zowel de GGNet-cliënten als de achtergrond van de asielzoekers in acht te nemen, bijvoorbeeld ten aanzien van psychische stoornissen, trauma's en andere mogelijke verwarringen, waardoor zij mogelijk gevoeliger zijn voor prikkels en er eerder incidenten kunnen ontstaan.

Naast de incidenten die door cliënten van GGNet op het terrein in Warnsveld worden veroorzaakt, hebben daar ook knelpunten gespeeld met betrekking tot (fout) parkeren van medewerkers en de beschikbare tijd van de beveiliging.⁷ Niet uitgesloten is dat de drukte na de komst van asielzoekers op het GGNet-terrein in Apeldoorn daar ook leidt tot deze knelpunten, maar vooralsnog lijken deze niet acuut aanwezig te zijn.

7. Bron: GGNet (2014). Notitie terreinbeveiliging.

Op voorhand kan niet exact voorspeld worden hoe de overlast zich als gevolg van de combi GGNet-COA op één terrein gaat ontwikkelen, omdat een referentie ontbreekt. Vandaar dat het belangrijk is om vanaf de eerste dag van de opening van het azc strikt te monitoren welke en hoeveel (extra) incidenten zich gaan voordoen.

Het is belangrijk om een verschil te maken in overlast en (zwaardere) incidenten. Uit paragraaf 3.1 en 3.2 kan resumerend geschetst worden dat overlast op en rond het terrein zal ontstaan, al was het maar omdat mensen vanwege mooi weer buiten zullen verblijven en de kans op bijvoorbeeld geluidsoverlast groter wordt. Dit heeft deels ook met wederzijdse acceptatie tussen omwonenden en azc-bewoners te maken. Naar verwachting kunnen eventuele zwaardere incidenten zich vooral op het terrein zelf gaan afspelen. Als er vanuit het beheer volop aandacht is voor eventueel aanwezige Dublinclaimanten zal criminaliteit zich buiten het terrein vooral beperken tot kleinere feiten. Het registratiesysteem van het COA (IBIS), de registratie van de politie en van GGNet, kan op voorhand al informatie geven of bepaalde personen overlastgevend kunnen zijn.

Bijna alle respondenten geven aan dat niet uitgesloten kan worden dat de aanwezigheid van meer doelgroepen tot meer incidenten kan leiden, zowel binnen en tussen doelgroepen als tussen doelgroepen en personeel. Het is daarom van belang dat goede afspraken gemaakt worden over wie signalen en incidenten op gaat pakken (GGNet, COA en/of politie). Cruciaal is dat er niet van de aanname uitgegaan wordt dat een andere instantie het signaal of het incident oppakt. Als er bijvoorbeeld meldingen komen over conflicten tussen asielzoekers (en omwonenden) die zich buiten opvangcentra (gaan) afspelen, moet dit door de verantwoordelijke handhavingspartij(en) zo snel mogelijk worden opgepakt. In de bestuursovereenkomst⁸ worden afspraken tussen COA en gemeente geregeld als het gaat om acute incidenten. Het aldaar op de agenda krijgen van het azc is naar onze mening van belang, zodat in het kader van risicomonitoring 'hotspots' en 'hotgroups' op voorhand besproken en in kaart gebracht kunnen worden.

3.3 Leefbaarheid: overlast rondom een opvangcentrum

Op grond van enkele onderzoeken is de verwachting dat er overlast zal ontstaan in de buurt van het azc, maar dat dit mogelijk vooral in het begin is. Uit onderzoek (Kanne, Klein en Rosema, 2015) blijkt dat burgers die binnen een straal van 500 meter van een azc of opvanglocatie wonen, zes procent 'erge overlast' ervaart en negen procent 'enige overlast'. Een kwart ondervindt 'nauwelijks overlast' en iets meer dan de helft 'helemaal geen overlast'. De ervaren overlast betreft vooral rondhangende asielzoekers. In 2015 is een soortgelijk buurtonderzoek rondom het azc in Winterswijk afgerond (Althoff en Maritz-Brethouwer, 2015). Daaruit is gebleken dat in 2014 36 procent van de omwonenden overlast heeft ervaren, in 2015 is dit afgenomen tot 15 procent. Het gaat daarbij voornamelijk om overlast in de wijk en niet op het terrein zelf. De aard van de overlast

8. De bestuursovereenkomst tussen het COA en de gemeente Apeldoorn is nog niet ondertekend en daarmee niet openbaar. Bureau Beke heeft de bestuursovereenkomst wel in mogen zien.

betreft bellende omwonenden, geluidsoverlast ('converseergedrag'), spelende kinderen, zwerfafval, gevaarlijk fietsgedrag en parkeeroverlast. Gevaarlijk fietsgedrag is een aspect dat vaker voorkomt. Zo geven omwonenden van het azc in Oranje aan dat het enige probleem op het gebied van veiligheid de verkeersveiligheid is. 'Je houdt soms je hart vast als je de vluchtelingen ziet fietsen tegen de richting in. Daar moet je nu extra op letten.'⁹ De overlastmonitoring in Zutphen levert het beeld op dat het vooral om geluidsoverlast in de zomermaanden en verkeerd fietsgedrag in de wintermaanden gaat. Deels wordt de geluidsoverlast veroorzaakt door een sportveld naast het azc-terrein, iets dat is opgelost door een sportveld op het azc-terrein zelf aan te leggen. Omdat in Apeldoorn ook sprake is van een sportveld op het terrein zelf, is de verwachting dat geluidsoverlast zich voor een deel zal beperken tot dat gebied.

Daarnaast is het noodzakelijk om in de omgeving van een asielcentrum te kijken naar hotspots als het gaat om mogelijke overlastlocaties. Dit is met name voor Apeldoorn langs veelgebruikte fiets- en looproutes naar winkelcentra. Uit de studie van Kuppens, Bremmers en Ferwerda (2013) blijkt bovendien dat in bepaalde wijken (1) 'zwakke huurders' andere personen hun huis binnenhalen en daar laten verblijven (bijvoorbeeld bij voormalig daklozen of statushouders). Dit fenomeen zou ook bij asielzoekers op kunnen treden wanneer zij familie of vrienden laten overnachten. Een andere bevinding uit het onderzoek is (2) dat nabijgelegen maatschappelijke opvang kan zorgen voor uitwisseling tussen doelgroepen. Dit is een aandachtspunt voor wat betreft de kwetsbare doelgroepen die aan de Homerusstraat en in de flats daarachter gehuisvest zijn.

3.4 Verkeersveiligheidsaspecten

In de vorige paragraaf is al aangegeven dat gevaarlijk fietsgedrag een punt van aandacht is. Zo is bekend dat zowel jonge als volwassen asielzoekers zich regelmatig niet aan verkeersregels houden, aan de verkeerde kant van de weg fietsen en oversteken zonder te kijken (Althoff en Maritz-Brethouwer, 2015). Uit onderzoek van Kanne et al. (2015) blijkt dat 12 procent van de omwonenden van een opvanglocatie (binnen een straal van 500 meter) van mening is dat veel asielzoekers 'gevaarlijk gedrag in het verkeer' vertonen. Dit wijst in ieder geval op het belang van aandacht voor verkeersveiligheid bij de start van het azc. Het is echter wel de vraag tot hoe ver extra verkeersveilige maatregelen moeten gelden, omdat asielzoekers zich niet zullen beperken tot de omgeving van het azc alleen.

Gezien de ervaringen van omwonenden in de twee hiervoor genoemde onderzoeken, is de verkeerssituatie bij de Deventerstraat een aandachtspunt. Omwonenden wijzen met name op het gebrek aan veiligheid vanwege het ontbrekende voetpad langs de Deventerstraat en de situatie op de rotonde (richting de Balustrade). Uit de gevoerde gesprekken en uit de schouw blijkt dat de verkeerssituatie aldaar voldoende toegerust

9. Zie nu.nl van 20 november 2015.

lijkt om de veiligheid van voetgangers en fietsers te garanderen. Met andere woorden: er ontbreekt weliswaar een voetpad, maar dit hoeft niet direct tot levensbedreigende situaties met het autoverkeer daarnaast te leiden. Wel is het voor de toekomst mogelijk een aandachtspunt dat zowel voetgangers en (brom)fietsers van hetzelfde fietspad gebruik moeten maken. Dit kan conflictverhogend werken, maar is ook niet dermate onveilig dat de noodzaak bestaat een apart voetpad naast het fietspad aan te leggen.

3.5 Verdrinkingskans van asielzoekers

De berichtgeving over de vele verdrinken asielzoekers op de Middellandse zee dragen bij aan het beeld dat asielzoekers bij waterpartijen risico lopen.¹⁰ Maar ook dichterbij, bijvoorbeeld in een zwembad in Hengelo, blijkt dat twee asielzoekers vorig jaar bijna zijn verdrinken in ondiep water. De circulatie van het water maakte dat de twee asielzoeker gedesoriënteerd raakten. In andere zwembaden (Borne, Denekamp en Enschede) werden extra maatregelen getroffen, waaronder extra toezicht en het aanbieden van zwemlessen.¹¹ In juni 2015 is in Overloon een asielzoeker verdrinken, omdat hij niet zou kunnen zwemmen, maar ook omdat er sprake was van alcoholgebruik.¹² Dit vereist vooral de nodige aandacht van de zijde van het management van zwembad De Sprenkelaar.

Het vele water in de vorm van 'poeltjes' en beekjes rondom het terrein van GGNet maakt dat er vanuit diverse kanten zorgen zijn over de veiligheid (verdrinkingskans) van asielzoekers, met name voor kinderen. Een mogelijkheid kan zijn dat vanuit het COA informatie aan vooral ouders wordt gegeven. Op het terrein zelf wordt de vijver omgeven door een groot hek, waardoor hier weinig risico op verdrinking wordt gezien.

3.6 Veiligheidsbeleving onder burgers

Het veiligheidsgevoel van omwonenden is een factor waarmee rekening gehouden moet worden bij de komst van een opvangcentrum, maar is gelijk ook lastig te beïnvloeden. Uit meerdere onderzoeken (Kanne et al., 2015; Althoff en Maritz-Brethouwer, 2015) blijkt dat het gevoel van veiligheid in het begin aangetast wordt, maar na verloop van tijd weer toeneemt. Ook in de risicomonitoring rondom azc Zupthen is een half jaar na de start van het azc sprake van een afname van het veiligheidsgevoel.¹³

Redenen van onveiligheidsgevoelens zijn vooral gericht op '(jonge) mannen die in groepen rondlopen en hun eigen taal spreken', het nafluiten of -roepen van vrouwen en meisjes, incidenten op het terrein en de gedachte dat er IS-aanhangers onder de asielzoekers zitten' (Althoff en Maritz-Brethouwer, 2015). Opmerkelijk is dat regelmatig surveillerende agenten en meer langsrijden door hulpdiensten tijdens incidenten volgens

10. Volkskrant 30 januari 2016 en Nu.nl 21 september 2015.

11. Tubantia, 21 januari 2016.

12. 1Limburg, 12 juni 2015. Daarnaast zou ook sprake zijn van alcoholgebruik.

13. Het cijfer voor het veiligheidsgevoel is gedaald van een 8,5 voor de start van het azc in Zutphen naar een 7,1 (op een schaal van 1 tot en met 10) (Kuppens en Ferwerda, 2017).

de onderzoekers ook een onveiligheidsversterkend gevoel geeft. Kuppens en Ferwerda (2010) hebben dit ook al eens onderkend.

Subjectieve veiligheidsbeleving

De mate waarin overlast voorkomt, is deels ook terug te voeren op de perceptie van overlast, mede op basis van de eigen veiligheidsbeleving van burgers; wat voor de een audiovisuele overlast (overlast door geluid of alleen al de aanwezigheid van in dit geval bewoners van het azc) is, hoeft voor de ander in het geheel geen overlast te betekenen. Juist audiovisuele overlast heeft een sterke subjectieve component, in tegenstelling tot overlast die meer 'meetbaar' is, zoals vuil op straat of geluidsoverlast. Daarbij is het ook niet uitgesloten dat omwonenden die kritisch tegenover de opvang staan extra overlast-gevoelig zijn.

Veiligheid bestaat uit fysieke veiligheid (branden, ongevallen of rampen) en sociale veiligheid (daadwerkelijk ervaren incidenten, zoals bedreigingen en overvallen, maar ook gevoelens van onveiligheid). Dit laatste fenomeen wordt in bredere zin ook wel aangeduid als subjectieve veiligheidsbeleving. In een literatuurstudie van Kuppens, Van Tuyn en Ferwerda (2009) is gekeken welke determinanten een rol spelen bij de veiligheidsbeleving. Het gaat om zowel individuele, situationele als sociaal-culturele determinanten die verschillen in de mate waarin ze extern beïnvloedbaar zijn of positief dan wel negatief bijdragen aan de veiligheidsbeleving. Een voor de situatie rond het azc relevante determinant is 'risicoperceptie': het hangt van iedere burger persoonlijk af of hij de eigen risico's groter inschat dan ze zijn, juist een reële inschatting hiervan maakt of deze nonchalant wegwuift.

Via monitoring kan deels inzichtelijk gemaakt worden welke achtergrondfactoren (bijvoorbeeld straat, geslacht, et cetera) meespelen bij het veiligheidsgevoel. Zie hiervoor verder in hoofdstuk 6.

3.7 Zicht op de achtergrond van de asielzoekers die gaan komen

Normaal gesproken werkt Bureau Beke in een risicoanalyse vanuit een analyse van de doelgroep, in dit geval de asielzoekers van het azc. Niet alleen ten aanzien van de gezinssamenstelling, maar ook ten aanzien van conflictzoekende houding, eventuele aanwezigheid van posttraumatisch stress syndroom (PTSS), een verwarring of andere aspecten die belangrijk zijn om risico's op overlast in te schatten. In deze risicoanalyse is dit nog niet te bepalen, want pas een aantal weken voor de start van het azc zal duidelijk worden welke groepen gehuisvest worden. Uit de criminaliteitsanalyse kwam al een aantal punten van aandacht rondom overlast en criminaliteit op en rond het terrein die ook voor het azc relevant zijn. Een ander aspect dat bij de achtergrond van asielzoekers aangestipt kan worden is cultuurgerelateerd, bijvoorbeeld de (andere) normen en waarden die zij hanteren. Zo blijkt uit gesprekken met enkele respondenten dat het niet uitgesloten is dat asielzoekers uit bepaalde landen gaan onderhandelen over busprijzen, iets dat in Nederland ongebruikelijk is.

De onduidelijkheid rondom de doelgroep zorgt ervoor dat hier direct voor en tijdens de start van het azc veel aandacht naar moet uitgaan bij de handhavende partijen. Zo liggen er mogelijkheden in de uitwisseling van (achtergrond) informatie over asielzoekers (IBIS, het systeem waarin het COA registreert), met inachtneming van bescherming van persoonsgegevens.

3.8 Acties van de burgerbevolking

In de risicoanalyse is ook meegenomen in hoeverre er vanuit de burgerbevolking in de omgeving van het azc zelf bereidheid bestaat om negatieve acties richting dit azc of de bewoners daarvan te ondernemen. Elders zijn burgerprotestacties tegen toekomstige azc's en noodopvangen regelmatig uit de hand gelopen. Zo waren burgers in Oranje, Steenbergen en Geldermalsen steeds meer bereid tot verregaande gewelddadige acties (De Volkskrant, 18 december 2015). De woede richtte zich daarbij vooral op de vertegenwoordigers van de gemeente, niet zozeer tegen de asielzoekers zelf. Overeenkomstige patronen in deze protesten waren dat burgers vaak werden overrompeld door een (nagenoeg) onomkeerbaar besluit en zijn locatiecriteria regelmatig onduidelijk. Vervolgens bleek er vaak weinig ruimte voor inspraak van burgers, waardoor zij het idee hadden overvallen te worden. Hierbij speelde de diffuse rol tussen het COA en de gemeente vaak een grote rol, waardoor er onduidelijkheid was over de verantwoordelijkheid voor veiligheid en leefbaarheid rondom een azc of noodopvang. De terugtrekkende houding vanuit de gemeente na geweld door burgers, gaf bovendien het idee dat geweld loont (De Telegraaf, 24 december, 2015). Wel blijkt dat de bereidheid tot acties van burgers vooral in de voorfase, dus nog voor de start van een azc of noodopvang, afspeelt. De daadwerkelijke plaatsing van een azc of noodopvang kan juist tot meer acceptatie en berusting leiden, zo wijzen ook de ervaringen met azc Zutphen uit.

3.9 Zicht op de hangplekken/looproutes

Een essentieel onderdeel van de risicoanalyse is het verkrijgen van zicht op mogelijke looproutes en hangplekken die gaan ontstaan. Indien er sprake is van ongewenste looproutes dan wel hangplekken, kan geprobeerd worden deze met behulp van het COA (via informatieverstrekking) of via handhavingsinstanties te ontmoedigen. Alleen staat het op een openbare weg iedereen vrij een eigen route c.q. plek te kiezen. De ervaring van de onderzoekers is dat looproutes altijd een vorm van audiovisuele overlast geven bij omwonenden. Het op voorhand inschatten van looproutes en hangplekken kan essentieel zijn bij het tegengaan van mogelijke overlast, rondhanggedrag en zwerfvuil. Dit zal door een beheergroep nauwgezet in de gaten gehouden moeten worden, vooral bij de start van het azc.

Specifiek voor het azc zijn op voorhand al zes bestemmingen die van invloed zullen zijn op de looproutes van de asielzoekers, namelijk de vier winkelcentra ('t Fort, de Anklaar, de Mheen en Zuidbroek), de kinderboerderij, het zwembad en het centrum. Er

zijn door burgers en geïnterviewden ook nog andere bestemmingen genoemd, zoals Stadsakkers, maar deze locatie achten wij minder voordehand liggend.

Daarnaast zijn enkele plekken op en rondom het terrein aangemerkt als mogelijke hangplekken, omdat zij dit nu al zijn voor GGNet-cliënten of omdat zij potentie hebben dit te worden voor zowel de asielzoekers als GGNet-cliënten. Het gaat om:

- De bankjes op het gehele GGNet-terrein;
- Het sportveld op het GGNet-terrein;
- De Hop;
- Het bankje bij de hondenuitlaatplaats.

3.10 Zichtlijnen

Het is de bedoeling om tussen de bestaande bouw van het azc twee nieuwe gebouwen te plaatsen. Ongewenste zichtlijnen tussen een azc en omwonenden blijken regelmatig meegenomen te worden bij het besluit rondom de exacte locatie ervan. Zo wordt een azc in Rosmalen zo ver mogelijk uit het zicht van de bewoonde wereld gevestigd.

De azc-behuizing zal niet direct invloed hebben op de wederzijdse zichtlijnen (van asielzoekers richting omwonenden en vice versa). Ook het dichtstbijzijnde azc-gebouw (De Voorde) ligt nog ver verwijderd van woningen aan de Deventerstraat. Wel is een eventueel terras aan de voorzijde van De Voorde een mogelijk aandachtspunt, met name wat betreft geluidsoverlast.

Enkele omwonenden hebben aangegeven dat de situatie op het GGNet-terrein inbreuk doet op de privacy omdat asielzoekers mogelijk in de huizen van omwonenden kunnen kijken. Vanuit andere azc's hebben wij tot op heden niet vernomen dat dit (veelvuldig) voorkomt.

3.11 Het belang van dagbesteding

In 2013 concludeert de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) uit een onderzoek dat zowel uitgeprocedeerde als niet-uitgeprocedeerde veel te weinig te doen hebben. Dit resulteert in passiviteit, schaadt hun (psychische) gezondheid en dat zorgt ervoor dat ze niet bezig zijn met hun toekomst (inburgering in de Nederlandse samenleving of voorbereiding op terugkeer naar hun land van herkomst). Daarom is het Nederlandse asielbeleid, maar in dit geval ook Apeldoorn, er bij gebaat dat er veel aandacht is voor dagbesteding van asielzoekers (Trouw, 22 maart 2013).

De ACVZ stelt dat dagbesteding verder moet gaan dan alledaagse beslommingen alleen. Voor de meeste asielzoekers bestaan de dagen uit wachten, wat huishoudelijke taken, koken, eten, televisie kijken, een wandelingetje maken en slapen. De ACVZ meldt hierover: "In een dergelijk sluimerbestaan verdwijnt de neiging om zelf initiatieven te nemen min of meer vanzelf. Ze worden apathisch, leven in een vacuüm en zijn niet of nauwelijks in staat hun leven in eigen hand te nemen." Een punt van aandacht volgens

de ACVZ is dat de opvanglocaties zelf weinig recreatieve activiteiten organiseren. En daarnaast bestaat de financiële tegemoetkoming die asielzoekers kregen voor deelname aan sociaal-culturele activiteiten niet meer.

De ACVZ benadrukt daarom het belang van het organiseren van veel meer activiteiten en het in staat stellen van asielzoekers om zelf meer te ondernemen. Volgens de ACVZ leidt dit tot minder passiviteit, minder gezondheidsklachten, betere inburgering in Nederland en een actiever meewerken aan vertrek. Een link met het veroorzaken van minder overlast wordt niet gelegd.

De reactie van de regering kwam een half jaar later. Toenmalig staatssecretaris Teeven kondigde een uitbreiding aan van het aantal activiteiten in de gezinslocaties en de vrijheidsbeperkende locatie (VBL). Met name ging toentertijd aandacht uit naar activiteiten die zich richten op terugkeer naar het land van herkomst, zoals een cursus in reparatie van auto's, zwemles, taal of opvoedingsondersteuning of bijvoorbeeld inzet van bewoners bij groenvoorziening en onderhoud.¹⁴ Naar onze mening zijn deze activiteiten voor alle toekomstige bewoners van het azc essentieel. De dagbestedingsactiviteiten in Zutphen wijzen ook uit dat dit leidt tot meer wisselwerking met de lokale bevolking en meer acceptatie, bijvoorbeeld als omwonenden asielzoekers rommel zien opruimen.

Zeer recent, 27 maart 2017, stuurde de ACVZ een signaleringsbrief naar informateur Schippers waarin wordt gewaarschuwd voor een te vrijblijvende houding ten aanzien van dagbesteding. In de brief wordt aangegeven dat weliswaar er verbetering valt te zien (bijvoorbeeld eerder onderricht voor kansrijke asielzoekers). Toch ontbreekt het nog aan systematische begeleiding en ondersteuning, "waardoor velen langer dan nodig in de wachtkamer van de non-activiteit verblijven". Het gevolg is taalproblematiek, gebrekkige netwerken, het ontbreken van diploma's en motivatie en arbeidsmarktdiscriminatie. Het ACVZ is niet de enige die hier op wijst, ook de Sociaal Economische Raad en de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid hebben hierop gewezen.¹⁵ Er is dus nog veel te winnen op het gebied van dagbesteding. In Zutphen is te zien dat er vanuit burgers en verenigingen veel initiatieven tot dagbesteding ontstaan. Dagbesteding is naar onze mening ook een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid, niet alleen de verantwoordelijkheid van het COA.

14. Bron: <https://www.coa.nl/nl/actueel/nieuws/buitenschuldcriteria-conform-acvz-advies-niet-verruimd>.

15. Zie Sociaal Economische Raad (2016) en Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2015).

3.12 Ontwikkeling in huizenprijzen

Strikt genomen vinden we dit geen punt dat onder de risicoanalyse dient te vallen, omdat we ons richten op leefbaarheid (schoon en heel) en veiligheid. Eventuele waardedaling van een huis beschouwen we vooral als een economische factor. We begrijpen dat de invloed van de komst van het azc voor omwonenden een belangrijk punt is, maar een risico voor de veiligheid en leefbaarheid is het niet.

Niettemin is voor meerdere risicoanalyses een internetscan uitgevoerd naar de ontwikkeling van huizenprijzen na de komst van een azc in de buurt. Vaak wordt gerefereerd naar een onderzoek uit 2002 (Theebe, 2002). Daaruit zou blijken dat de komst van een azc niet tot waardedaling van de nabijgelegen woningen leidt. Dit onderzoek is alleen sterk verouderd. Bovendien leidt het onderzoek tot veel protesten, toen en nu, omdat het nog steeds als argument door het COA gebruikt wordt.

Naar aanleiding van de komst van een of meerdere asielzoekerscentra naar Apeldoorn heeft de actiegroep Pro Zuidbroek (Hartholt et al, 2015) naar de leden van het Apeldoorns Presidium gestuurd. In deze brief is betoogd dat de waarde van de percelen, al naar gelang de afstand tot het geplande azc, 5 tot 25 procent zou dalen. In het verleden is door ons een mail gestuurd naar Pro Zuidbroek, om te vragen waarop deze percentages gebaseerd zijn, maar hierop is geen antwoord ontvangen.

Daarnaast blijkt uit onderzoek op nu.nl dat de prijzen van woningen nauwelijks worden beïnvloed door de komst van een azc. Ook staan woningen dichtbij een opvanglocatie niet langer op de markt te koop dan woningen die verder weg staan. Deze constatering is gedaan op basis van verzamelde gegevens van ruim 4.300 woningen uit plaatsen waar sinds het jaar 2000 azc's zijn geplaatst. Van deze woningen zijn de prijsverschillen zowel voor en na de komst van het azc en tussen dichtbij- en verder gelegen woningen bekeken. Een aandachtspunt is wel dat het uitmaakt of vrijstaande woningen al dan niet in de analyse worden betrokken.¹⁶ Volgens nu.nl zijn woningen de afgelopen jaren ongeveer 400 euro per vierkante meter gedaald. Alleen zijn woningen die bij een azc zijn gebouwd minder hard in waarde gedaald dan huizen die niet bij een azc staan.

Ook heeft nu.nl onder 250 makelaars in verschillende delen van Nederland een vragenlijst uitgezet over de ontwikkeling in huizenprijzen rondom azc's. Daarvan hebben zeventig makelaars de vragenlijst ingevuld. Een interessant resultaat uit deze enquête is dat een groot deel (83 procent) van de makelaars die nog nooit hebben bemiddeld bij de verkoop van een huis in de buurt van een azc denken dat de huizenprijs lager zal zijn

16. Zie nu.nl van 20 november 2015. De woningprijzen rondom een asielzoekerscentrum dalen ongeveer 90 euro per vierkante meter na de komst van een azc ten opzichte van woningen die verder weg staan. De daling wordt vooral veroorzaakt door vrijstaande woningen. De prijzen van dit type woningen kan verschillen. Als vrijstaande woningen niet worden meegeteld, dan zijn de huizen rondom een azc zelfs ruim honderd euro duurder geworden per vierkante meter ten opzichte van woningen die verder weg staan.

dan van een huis dat niet in de buurt van een azc ligt. En juist onder makelaars die al wel een huis verkochten in de buurt van een azc is 14 procent deze mening toegedaan.¹⁷

Verzekeringstechnisch is ook relevant dat nu.nl woninginbraakcijfers van vijftien plaatsen voor en na de plaatsing van een azc heeft vergeleken. De uitkomst werd vergeleken met landelijke cijfers en cijfers van nabijgelegen buurten zonder azc.¹⁸ Het resultaat van de vergelijking is dat het aantal inbraken in een wijk rondom een azc niet stijgt ten opzichte van de landelijke trend. Daarnaast worden de inbraakcijfers ook nauwelijks beïnvloed door de plaatsing van een azc.¹⁹

Een laatste indicatie is dat er rondom azc Zutphen zeer recent een woning verkocht is, zo is ons tijdens een klankbordgroepvergadering door de eigenaar medegedeeld. Daarbij was de vraagprijs ook de verkoopprijs.

3.13 Multipale effecten van beheermaatregelen

Partners die verantwoordelijk zijn voor de aanpak van overlast en verloedering moeten ervoor zorgen dat de zichtbaarheid van de aanpak overeenkomt met het probleembesef onder het publiek (Eysink Smeets et al., 2010). In Apeldoorn is het probleembesef rond overlast hoog. Het is daarom van belang dat er primair vanuit GGNet en het COA hoge zichtbaarheid is om de aanpak tegen overlast te garanderen, bijvoorbeeld door beveiligers. Ook de politie kan hierin een rol spelen, maar teveel zichtbare handhavers kunnen juist onder sommige omwonenden weer leiden tot een versterkt onveiligheidsgevoel.

Als er sprake is van overlast op het terrein, zal de verantwoordelijkheid in eerste instantie bij GGNet en het COA liggen, wanneer er sprake is van zwaardere feiten (bijvoorbeeld acuut geweld, bedreiging of nog zwaardere feiten) is het zaak de politie erbij te roepen. De situatie doet zich voor dat GGNet en het COA gebonden zijn aan lopende contracten met beveiligingsbureaus, waardoor er sprake zal zijn van twee beveiligingsbureaus. Deze situatie wordt door meerdere (professionele) respondenten vanuit diverse disciplines als een onwenselijke situatie gezien. GGNet en het COA hebben niettemin aangegeven met twee beveiligingsbureaus te gaan werken. Dit vereist minimaal intensieve samenwerking, zodat op het moment van een incident er direct gehandeld wordt en er in ieder geval geen ruis of frictie tussen de twee beveiligingsbureaus ontstaat. Duidelijkheid en directe actie gaat boven alles bij incidenten.

De voorkeur rondom een nieuwe opvang gaat uit naar een breed scala aan beheermaatregelen. Het gaat om een basispakket die de meest aannemelijke en urgente

17. Zie nu.nl van 20 november 2015.

18. De verzamelde inbraakgegevens zijn door de politie op postcodeniveau aangeleverd en hebben betrekking op de periode vanaf februari 2014 tot najaar 2015.

19. Bron: nu.nl (20 november 2015). Vier plaatsen in een buurt waarin een azc werd geopend hebben te maken met meer inbraken dan de landelijke trend. In vier andere plaatsen wordt juist minder ingebroken. De totaalcijfers wijzen op een daling van het aantal inbraken, zowel landelijk als rondom azc's met 0,1 procent.

risico's afdekken. Eventueel worden daaraan net voor (als de doelgroep bekend is) of direct na de start van het azc enkele beheermaatregelen toegevoegd als blijkt dat de situatie met de bestaande maatregelen niet beheersbaar is. Dit laatste zal dan gebeuren als de overlastsituatie onverhoopt toeneemt. Natuurlijk moet dan ook de mogelijkheid bestaan om het pakket aan maatregelen af te bouwen als na verloop van tijd blijkt dat de overlast eenvoudig hanteerbaar en evenredig is.

Door enkele omwonenden in Apeldoorn is aangegeven dat net voor de start van het azc een hernieuwde risicoanalyse noodzakelijk is. Naar onze mening is dat niet nodig als er ongeveer drie maanden voor de start van het azc een goedlopende beheergroep met voldoende mandaat operationeel is om beheermaatregelen te treffen.

Ook een meldpunt overlast danwel een klachtenregeling zijn voorbeelden van maatregelen die gebleken succesvol kunnen zijn bij het tegengaan van overlast rondom een voorziening. Het COA maakt in andere azc's al gebruik van dergelijke regelingen (COA, 2013a en 2013b). De ervaringen met de klachtenmeldingen rondom azc Zutphen zijn ook positief; op iedere klacht die daar in een half jaar is gedaan, is door het COA een vorm van vervolgactie geweest. Bovendien worden de klagers, als ze dit zelf wensen, op de hoogte gebracht van de afloop van de klacht, iets dat naar onze mening essentieel is. Ook moet er ruimte voor bewoners zijn om een klacht die onvoldoende wordt afgehandeld of opgepakt ergens anders te beleggen. We komen hierop in hoofdstuk 5 terug.

De situatie in Apeldoorn is, vergeleken met andere opvangcentra, bijzonder qua aard, gezien het dagelijks beheer dat door twee instanties wordt gevoerd. Enerzijds kan dit een positief punt zijn vanwege 'twee keer zoveel toezichthoudende ogen'. Anderzijds kan dit ook een knelpunt zijn, omdat er een risico op het niet oppakken van meldingen bestaat omdat gedacht wordt dat de andere organisatie verantwoordelijk is. Dit vereist dus nadere afspraken en een goede praktische invulling van het beheer. Het direct oppakken en afhandelen van klachten en incidenten moet centraal staan, zodat meldingen niet tussen wal en schip vallen. Vermeden moet worden dan partijen naar elkaar gaan wijzen over wie de verantwoordelijkheid voor een incident had moeten nemen.

3.14 Het belang van goede risicoscanning en beheer

In de voorgaande paragrafen is al aangegeven dat we drie essentiële onderdelen voor goed beheer zien:

- Uitvoering geven aan hetgeen in de bestuursovereenkomst vermeld staat;
- Gebruik maken van de input die uit de risicoanalyse komt;
- Periodiek scannen op achtergronden van (groepen) personen die het azc gaan bewonen, net voor en tijdens de exploitatie van het azc.

In de bestuursovereenkomst wordt aangegeven dat calamiteiten die in de opvanglocatie plaatsvinden en gevolgen kunnen hebben voor de openbare orde aan de politie en zo nodig aan de burgemeester worden gemeld. Het is naar onze mening van belang dat zoveel mogelijk zaken met betrekking tot de risico's die het directe gebied op en rondom het GGNet-terrein betreffen bij de politie ter ore komen. Dit kan zowel formeel als informeel (tijdens bezoeken van de dienstdoende instellingsagent) plaatsvinden. Een alternatieve gedachte is om voor een eventueel aanwezige groep overlastgevende asielzoekers een apart overleg op te starten. Zo wordt in Zutphen gewerkt met de zogenaamde 'Casustafel azc'. Aan deze casustafel binnen de Veiligheidskamer (van het Veiligheidshuis) wordt de groep notoire overlastgevers gevolgd en worden maatregelen besproken en/of uitgezet. Deelnemers aan deze casustafel zijn de gemeente, de politie, het OM en het COA. Vanuit de gemeente Zutphen wordt aangegeven dat op deze manier beter zicht gehouden wordt op een eventuele groep overlastgevende asielzoekers.²⁰

Daarnaast is de rol van een beheergroep relevant. Deze ziet toe op het beheer, de overlast en het aanpassen van eventuele beheermaatregelen op en in de directe omgeving van het terrein waar het COA zich straks gaat vestigen. Essentieel is dat de beheergroep mandaat moet krijgen om invulling aan en sturing te geven op de beheermaatregelen. Een beheergroep met mandaat wordt in de bestuursovereenkomst niet genoemd, wel wordt gesproken over een 'overlegcommissie/omwonendenoverleg'. Naar onze mening heeft een dergelijke overlegcommissie te weinig mandaat om daadwerkelijk en op korte termijn andere of extra maatregelen te treffen om overlast tegen te gaan. Indachtig de beheergroep zoals in Zutphen plaatsvindt, krijgen ook een of twee burgers zitting in de beheergroep. In gevoerde gesprekken wordt in de regel gewezen op de privacygevoeligheid van informatie die in een beheergroep gedeeld wordt. Dergelijke informatie hoort eerder thuis bij de bovenvermelde casustafel, waar overlastgevende asielzoekers met naam en toenaam worden genoemd. Bovendien wijst de beheergroep in Zutphen uit dat een dergelijk overlegsysteem kan werken. Het is wel van belang om vooraf de taken en verantwoordelijkheden van deze twee overlegvormen duidelijk van elkaar te scheiden en te beschrijven.

Onze visie is dat een omwonendenoverleg niet gelijk staat aan een beheergroep, omdat de beheergroep zich meer richt op beheermaatregelen op het terrein van veiligheid en leefbaarheid ('schoon, heel en veilig') in de omgeving van het azc.²¹ In de praktijk kan het omwonendenoverleg de beheergroep wel adviezen voor het beheer verstrekken; een omwonendenoverleg is naar onze mening dus de spreekbuis van de burgers, niet de bepaler van ingezette maatregelen. Overigens net zoals het college van

20. In Apeldoorn zijn ook wijkteams actief, maar deze teams lijken zich meer te richten op de leefbaarheid dan de veiligheid en zijn naar onze mening minder toegerust op deze extra taak. Bovendien wijst de bestuursovereenkomst (gemeente Apeldoorn, 2016a) op de verantwoordelijkheid van de burgemeester en de politie op deze materie.

21. Een casustafel is dan op zijn beurt verantwoordelijk voor bijvoorbeeld asielgerelateerde veiligheidsaspecten in het centrum van Apeldoorn zelf.

B&W en/of de gemeenteraad dat naar onze mening niet zou moeten doen.²² De beheergroep dient natuurlijk wel verantwoording af te leggen aan het college van B&W en/of de gemeenteraad.

In hoofdstuk 5 gaan we dieper in op de in onze ogen ideale samenstelling van de beheergroep en enkele suggesties hiervoor. Wel willen we in deze paragraaf en met nadruk de afwezigheid van een beheergroep als risico benoemen omdat slecht beheer de kans op risico's vergroot. Bij de beheergroep moet de verantwoordelijkheid en het mandaat liggen om actie te ondernemen op door een casustafel of door het omwonendenoverleg gesignaleerde risico's. Met deze intermediaire functie van de beheergroep zijn obstakels zoals privacygevoelige informatie rondom (groepen) asielzoekers gedekt, ook omdat het wettelijk niet toegestaan is deze informatie met burgers te delen.

Als blijkt dat risico's toenemen, moeten de beheermaatregelen rondom het azc door de beheergroep bijgestuurd worden, met als doel de overlast weer beheersbaar te krijgen. Essentieel is daarbij, dat de beheergroep ook mandaat krijgt om maatregelen op korte termijn door te voeren. We voorzien drie hoofdtaken voor de nog op te richten beheergroep:

- Overlastbeheersing rondom het azc op basis van periodieke scanning (op basis van metingen, klachten, casusmateriaal en 'zachte' informatie);
- Tussentijds bijsturen/vernieuwen van beheermaatregelen;
- Communicatie richting omwonenden (met name richting de klankbordgroep, die vervolgens weer richting omwonenden kan communiceren).

Wat verstaan we onder 'periodieke scanning'?

Onder periodieke scanning verstaan we het regelmatig delen van informatie binnen de beheergroep, die vanuit diverse beheergroeppartners wordt ingebracht. Meldingen en klachten van omwonenden kunnen hierin worden meegenomen, maar 'zachte informatie', zoals zaken die beheergroeppartners via informele kanalen hebben vernomen. In de periodieke scanning wordt de informatie vervolgens geduid en wordt, als sprake is van overlast, besproken of (aanvullende) maatregelen noodzakelijk zijn. Vervolgens wordt de eventueel noodzakelijke actie uitgezet en wordt door de beheergroep gekeken welke gevolgen de ingezette maatregel heeft.

22. Natuurlijk dient de beheergroep bij het college/de raad periodiek toelichting te geven op de stand van zaken wat betreft de ingezette maatregelen op de eventueel voorkomende overlast.

4 Aangedragen risico's en weging ervan

De basis voor de risicoanalyse wordt gevormd door de risico's die de burgers aan hebben gedragen, aangevuld met door respondenten benoemde risico's en benoemde risico's door de onderzoekers zelf. Voor de risico-inventarisatie is concreet gebruik gemaakt van de informatie uit de schouw, de interviews, de uitvraag onder 4.000 adressen rondom het geplande azc, opmerkingen tijdens de klankbordgroepen en door onderzoekers zelf geobserveerde risico's.

Het resultaat van de volledige risico-inventarisatie is puntsgewijs uitgeschreven in bijlage 3. De lijst met risico's die al voor de start van het azc door middel van maatregelen moeten worden opgepakt, staat in paragraaf 4.2.

4.1 De weging van de risico's: van longlist naar shortlist

In het eerste hoofdstuk is al aangegeven dat we op basis van de wegingsmethodiek de volgende drie risiconiveaus onderscheiden:

- Niveau 1: het risico is aanwezig en dermate groot, concreet en acuut dat direct (of in ieder geval voordat het azc wordt geopend) een beheermaatregel noodzakelijk is;
- Niveau 2: het risico is aanwezig, maar niet dermate groot, concreet en acuut dat direct een beheermaatregel nodig is. Periodieke scanning op risico's is wel vereist om te bepalen of het op termijn een risiconiveau 1 wordt;
- Niveau 3: het risico is (vooralsnog) niet aanwezig. Er is geen beheermaatregel en geen scanning nodig. Wel kunnen de risico's 'in reserve' gehouden worden door de beheergroep.

In dit hoofdstuk volgt een beschrijving van de shortlist van benoemde risico's met niveau 1, omdat deze risico's nog voor de opening van het azc moeten zijn afgedekt. De aangedragen risico's zijn op basis van de volgende zaken gewogen:

- Inbreng van alle betrokkenen;
- Overleg met deskundigen;
- Eigen ervaringen en waarnemingen;
- Documentstudie.

Omgaan met en gebruik van de 'zwakkere' risico's (niveau 2 en 3)

Ook voor de risico's die niet zijn benoemd als aannemelijk en urgent betekent het niet dat deze vergeten kunnen worden. Het is namelijk niet uit te sluiten dat deze risico's in de toekomst aannemelijk en urgent worden. Dit zijn alleen niet de risico's waar al gelijk bij de start van het azc concrete actie vereist is. Niettemin is het aanbevelenswaardig om deze 'zwakkere' risico's in ieder geval tijdens het eerste exploitatiejaar langs te lopen op relevantie.

4.2 De shortlist met de voornaamste risico's

In de volgende tabellen worden alleen de risico's met niveau 1 vermeld. In de tweede kolom worden de door de partijen genoemde risico's vermeld, waarna de door Bureau Beke uitgevoerde weging en de daarbij behorende toelichting in kolommen drie en vier staat. Voor een volledig overzicht van alle benoemde risico's en de weging ervan verwijzen we naar bijlage 3.

Benoemde risico's op de terreinen van GGNet en COA

Risico	Toelichting van betrokken partijen	Weging	Toelichting weging
Verkeerde soort azc-bewoners	Voornamelijk de uitgeprocedeerde asielzoekers vormen een risico. Ook de mensen uit 'veilige landen' vormen een risico.	1	Ervaringen wijzen uit dat zogenaamde Dublinclaimanten inderdaad overlastgevend zijn. Dit moet meegenomen worden in de dagelijkse leiding door het COA, de beveiliging, de politie en het beheer.
Interactie tussen azc- en GGNet-bewoners	- Interactie (met problemen tot gevolg) tussen (psychische) bewoners/patiënten van GGNet en de asielzoekers (met mogelijk mentale problemen) - Mogelijke conflicten met patiënten van Scelta/GGNet - Kwetsbare patiënten van GGNet kunnen overlast ervaren op hun geestelijke gesteldheid of zich bedreigd voelen door de grote aantallen asielzoekers en de nieuwe gebouwen, waardoor ze misschien niet meer naar buiten durven. - Eventuele trauma's van asielzoekers in combinatie met beperkingen van cliënten kunnen voor overlast zorgen. Er kunnen bepaalde uitspraken/uitingen gedaan worden die voor beide partijen kwetsend/bedreigend over kunnen komen. De cliënten kunnen ook boos worden.	1	Interactie tussen doelgroepen is toelaatbaar voor zover er geen scheefgroei/overlast gaat ontstaan. Vanwege de unieke combinatie in doelgroepen is in ieder geval aanvankelijke scanning hierop belangrijk, ook omdat geen eerdere referenties bestaan, maar alle betrokkenen dit aangeven als risico.
Wervend gedrag van kwetsbare vrouwen	Kwetsbare vrouwen die bijvoorbeeld door loverboys worden geworven voor prostitutie.	1	Een deel van de De GGNet-cliënten en de azc-bewoners kan hier gevoelig voor zijn.
Te veel in-/uitgangen GGNet-	Er zijn momenteel te veel in- en uitgangen van en naar GGNet. Dit belemmert de veiligheid. Andere burgers geven juist aan dat een afgesloten GGNet-terrein	1	De in- en uitstromen op het terrein zijn een aandachtspunt. Gestreefd

terrein versus te weinig ingangen	(slagboom en/of hek) juist minder toegankelijk is voor omwonenden die willen wandelen/joggen.		moet worden naar zoveel mogelijk gespreide in- en uitstroom.
Onveiligheid bij achteringang	De weg 'achterom' (met de slagboom) kan een onveilige plek zijn. Het kan niet worden afgesloten want dan kan er geen bevoorrading meer komen. Medewerkers en patiënten maken zich daar zorgen om.	1	Er moet periodiek gescand worden in hoeverre deze achteruitgang overlast geeft/onveilig is voor alle betrokkenen
Overgang GGNet-terrein Terwoldseweg	Vanuit het GGNet-terrein stuit men in één keer op de Terwoldseweg, waar hard kan worden gereden.	1	Voetgangers lopen op dezelfde weg als de auto's. Dit is niet toelaatbaar en dient opgepakt te worden.
Overlast op hangplekken op het GGNet terrein	Op het hele GGNet-terrein kunnen mensen rond gaan hangen. Specifiek zijn het sportveld en plekken rondom GGNet-voorzieningen genoemd. Jonge groepen (mannelijke) asielzoekers die rondhangen op het azc terrein kunnen bepaalde groepen (bijvoorbeeld meisjes, vrouwen, fietsende schoolkinderen) lastig gaan vallen. Kans op confrontaties tussen azc-bewoners en wijkbewoners die gebruik maken van het sportveld.	1	Overlast op hangplekken heeft prioriteit en moet direct vermeden worden
Ontbreken camera's op GGNet-terrein	Er zijn camera's op het terrein, maar de overlast zal zich verplaatsen naar plekken waar geen camera's zijn/toezicht is.	1	Cameratoezicht wordt vanuit diverse beheerspartners gewenst, in ieder geval op uitvalswegen en drukbezochte plekken. Er zal door het COA, in overleg met GGNet, een camera-plan opgesteld worden.
Gevoel van onveiligheid voor omwonenden, medewerkers en patiënten	Op het terrein van GGNet zal men (wandelaars, werknemers, meisjes, vrouwen, bezoekers) zich onveiliger voelen tijdens bijvoorbeeld een wandeling of tijdens het sporten. Het bankje tussen GGNet en Schopenauerstraat, de vijver op het terrein van GGNet, het Beukenlaantje en het pad bij het kinderboerderijtje op het terrein worden genoemd. GGNet-terrein is bosrijk, waardoor het onveilig aan kan voelen. De doorgaande weg die over het terrein van GGNet loopt waarover (jonge) kinderen naar school/de sporthal op Zuidbroek fietsen wordt (met name voor deze doelgroep) als onveilig ervaren.	1	Gezien de ervaringen in Zutphen zal het veiligheidsgevoel zeker in eerste instantie afnemen. Dit is een lastig, niet direct beïnvloedbaar gegeven. Het veiligheidsgevoel kan als een van de subjectieve indicatoren voor het beheer meegenomen worden.

Frustratie en oplopende spanningen bij/tussen asielzoekers	Mensen kunnen onrustig worden doordat hun asielaanvraag uitblijft. Ook kunnen cultuurverschillen vanwege verschillende achtergronden, stromingen, nationaliteiten en geloofsovertuigingen een rol spelen. Sommigen zijn getraumatiseerd. Een verschillende visie op homoseksualiteit valt hier ook onder. Asielzoekers hebben weinig geld, er kan stress ontstaan. Er is sprake van een gemêleerde samenstelling (gezinnen, alleenstaande minderjarige vreemdelingen, alleenstaanden, uitgeprocedeerden). Dit alles kan tot frustratie en ontvlambaarheid bij/tussen asielzoekers leiden.	1	Spanningen komen voor en richten zich vooral op medebewoners en personeel, zo blijkt bij andere azc's. Dit wordt automatisch meegenomen in het COA-beheer
Drugsgebruik en dealen	Dit is een al bestaand probleem, de vrees bestaat dat dit toeneemt na de komst van de azc-bewoners. Het GGNet-terrein is momenteel al gevoelig voor drugsdealers en hangjongeren (patiënten gebruiken wiet). Het terrein zal nog meer drugsdealers aantrekken als er meer 'potentiële klanten' komen. Voornamelijk in de avond kan dit overlast veroorzaken (boschages bij GGNet, Beukenlaan, hondenuitlaatplaats, rond het gebouw van Karakter). Momenteel is al sprake van hang- en blow overlast bij de fietsenstalling bij gebouw de Springplank. Ook is er al sprake van drugsgebruik door patiënten van GGNet (om en op het hele terrein). Tevens zijn er drugsrunners actief op de uitvalswegen van het terrein. Er worden momenteel de nodige inzet door de bewaking gepleegd op dit fenomeen.	1	Drugsgebruik en dealen heeft prioriteit en moet direct aangepakt worden om toename van het probleem te voorkomen/beperken.
Criminaliteit en geweld	Ervaringen elders wijzen uit dat er onder asielzoekers criminaliteit voorkomt, ook de ervaringen met de noodopvang in de Americahal wijzen op geweld (tegen medebewoners en personeel). Andere burgers wijzen op de positieve ervaringen van het azc aan de Terwoldseweg.	1	Ervaringen wijzen uit dat deze feiten veroorzaakt worden door een specifieke groep asielzoekers. Hierop moet extra inzet gepleegd worden (prescreening en regelmatige controle) en sancties (tot overplaatsing en strafrechtelijke afdoening) worden opgelegd.
Zwerfvuil	Op het terrein van GGNet zal meer zwerfvuil/vervuiling/rommel voorkomen.	1	Komt rondom andere azc's ook voor, is een direct punt van aandacht.

Benoemde risico's buiten de terreinen van GGNet en COA

Risico	Toelichting van betrokken partijen	We- ging	Toelichting weging
Overlast op/rondom looproutes	Door bewoners zijn richting alle winkelcentra (Zuidbroek, 't Fort, de Mheen en Anklaar). Sommige bewoners geven aan dat bepaalde routes de voorkeur gaan krijgen, vanwege de kortere afstand of vanwege het winkelaanbod, en daardoor frequenter gebruikt worden. Asielzoekers hebben nauwelijks begrip van de Nederlandse maatschappij, Nederlandse wetgevingsnormen en omgangsvormen. Er is sprake van cultuurverschil, aanpassingsproblemen, taalproblemen en opleidingsproblemen. Omwonenden vrezen dat er straks mensen in de wijk lopen die de normen en waarden niet accepteren en overlast geven.	1	Overlast op/rondom looproutes zal voorkomen, grotendeels zal dit audiovisuele overlast zijn. Daar waar overlast zwaardere vormen kent, zal in het beheer direct opgetreden moeten worden.
Ontstaan van (bovenmatig gebruikte) looproutes als het schelpenpad richting de Homerusstraat wordt afgesloten.	Wanneer een looproute wordt afgesloten, zoeken mensen een alternatieve looproute. Het afsluiten van het schelpenpad leidt volgens omwonenden van de Homerusstraat tot rust in die straat en volgens omwonenden elders tot meer druk op hun gebied. Ook wordt gewezen op de noodzaak om naast het schelpenpad ook het hondenuitlaatterrein (richting Homerusstraat) af te sluiten, anders ontstaat daar de loop.	1	De situatie rondom het schelpenpad/de Homerusstraat verdient extra periodieke scanning vanwege de looproute richting twee achtergelegen winkelcentra en de kinderboerderij. Sluiten van het schelpenpad is vooralsnog niet gewenst. Dit om zoveel mogelijk spreiding van asielzoekers te bewerkstelligen.
Aantasting leefbaarheid voor kwetsbare doelgroepen in de buurt	- Er worden problemen verwacht aan de Deventerstraat met doelgroepen van de kinderopvang en Karakter (voor kind- en jeugdpsychiatrie) - Aan de Sprenkelaarsdijk zitten gebouwen met daarin opvang voor dementerende ouderen. In het tweede gebouw zitten mensen met LVB-problematiek. Zij maken makkelijk onverstandige keuzes. Dit kan voor problemen zorgen in combinatie met azc-bewoners (denk bijvoorbeeld aan uitwisselen van drugs).	1	Andere ervaringen wijzen niet op vermenging met ouderen. LVB-jongeren vormen een aandachtspunt dat periodiek gescand moet worden.

	- Er worden problemen verwacht met de verschillende mensen en culturen in de flats (weinig inkomen, soms soortgelijke nationaliteiten), de eventuele sociale huurwoningen die mogelijk gaan komen. - Aan het eind van de Homerusstraat (nabij de kinderboerderij) wordt een huis voor geestelijke gezondheid c.q. een beperking gebouwd. Uitwisseling met deze groep kan voor problemen zorgen.		
Samenscholing, hanggedrag en geluidsoverlast door azc-bewoners	Op diverse plekken in de omliggende wijken, specifiek bij scholen, parken, speeltuinen, buurthuizen, kinderboerderij, winkelcentra en speelveldjes, in tunnels, bij opstapplaatsen bij het openbaar vervoer en het spoor wordt hanggedrag verwacht.	1	Kans op overlast aannemelijk, met geluidsoverlast en onveilig gevoel onder omwonenden als gevolg. Overlast op hangplekken heeft prioriteit en moet direct vermeden worden in het beheer
Crimineel gedrag op looproutes (bijvoorbeeld diefstal/beroving en inbraak).	Men is bang voor winkeldiefstallen in (alle) winkelcentra, zeker bij asielzoekers die geen kans op asiel hebben. Ook wordt voor diefstallen en inbraken (wegnemen van bezittingen, fietsen en dergelijke) in diverse omliggende wijken gevreesd.	1	Ervaringen met azc Zutphen wijzen uit dat met name winkeldiefstal onder bepaalde asielzoekers voorkomt. Dit moet een vast aandachtspunt voor het beheer zijn; overleg met winkeliers hierover noodzakelijk.
Toename (zwerf)vuil	Vooraf in wijken die tegen het azc aanliggen en op looproutes. Op sommige plekken in Apeldoorn (Balustrade) wordt al veel afval gedumpt.	1	Zwerfvuil is een aandachtspunt dat meegenomen moet worden in het beheer.
Drugsgebruik en dealen	De parkeerplaats bij de Schopenhauerstraat is momenteel al gevoelig voor drugsdealers en hangjongeren. De komst van asielzoekers kan de potentiële doelgroep groter maken. Ook andere plekken rondom het azc (zoals Balustrade, fietsenstalling bij De Springplank en de overkapping bij de ingang van De Imme) zijn hiervoor aantrekkelijk.	1	Drugsgebruik en dealen heeft prioriteit en moet direct meegenomen worden in het beheer.

Verlies van veiligheidsgevoel onder omwonenden	Het veiligheidsgevoel van burgers in alle omliggende wijken wordt aangetast als er te veel asielzoekers (vooral jonge mannen met andere geloofsopvattingen/culturen (ten aanzien van vrouwen/emancipatie)) bij elkaar zijn (moslims), in groepjes langs de weg lopen. Ook het idee dat deze mensen getraumatiseerd zijn en daardoor agressief kunnen reageren naar bewoners baart zorgen. Men is bang dat ze van de fiets worden getrokken, er ongepaste opmerkingen worden gemaakt e.d. en dat ze om moeten zullen fietsen. Op de momenten dat het donker is en tijdens vakantieperiodes (huis dat onbewoond is) wordt dit versterkt.	1	Gezien de ervaringen in Zutphen zal het veiligheidsgevoel afnemen. Dit is een lastig, niet direct beïnvloedbaar gegeven. Het veiligheidsgevoel kan als een van de subjectieve indicatoren voor het beheer meegenomen worden.
Belaging/bedreiging/intimidatie/seksueel grensoverschrijdend gedrag van azc-bewoners richting burgers	Burgers, maar met name worden vrouwen en kinderen genoemd, op alle looproutes in alle omliggende wijken van het azc, specifiek ook in afgelegen plekken, parken, bij bushaltes en het NS-station. Nafluiten/sissen/aanranding/betasten/verkrachten/	1	Ervaringen elders wijzen uit dat vooral de mildere vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag sporadisch voorkomen, veroorzaakt door een specifieke groep asielzoekers. Verhoogde inzet op deze eventueel aanwezige groep is vereist.
Situatie rondom schelpenpad	Omwonenden aan de Homerusstraat willen het schelpenpad richting de Homerusstraat gesloten hebben vanwege onevenredige druk (drukste looproute en daarmee gepaard gaande overlast en criminaliteit) op de straat. Bewoners elders geven aan dat het sluiten juist elders meer druk zal geven. Bedreiging van de leefbaarheid en veiligheid in de Homerusstraat versus toegankelijkheid en wandelfaciliteit aan de andere kant.	1	Het sluiten van het schelpenpad is vooralsnog niet aan de orde. Spreiding van looproutes gaat boven drukverhoging elders door sluiten van het schelpenpad. Bovendien wijzen ervaringen elders op weinig overlast vanwege asielzoekers die winkelen als doel hebben. Situatie rondom het schelpenpad verdient wel directe en nauwkeurige scanning vanwege eventueel hanggedrag (ook vanwege het hondenveldje en de kinderboerderij) .

Benoemde risico's rondom het beheer

Risico	Toelichting van betrokken partijen	Weging	Toelichting weging
Twee eigenaren op één locatie	Er kan onduidelijkheid gaan ontstaan onder wiens verantwoordelijkheid bepaalde delen van het terrein vallen (van GGNet of van het COA).	1	Onduidelijke gebiedsafbakening kan leiden tot afschuifgedrag door de verantwoordelijke instanties in het geval van incidenten.
Onduidelijke incident- en klachtenprocedure	Door de komst van het COA wordt het onduidelijk bij wie een klacht/incident gemeld moet worden: het COA, GGNet of de politie.	1	Voor alle betrokkenen op en rond het terrein moet direct duidelijk zijn waar een klacht/incident gemeld kan worden. Ook moet gegarandeerd worden dat een klacht/incident binnen een beperkte termijn afgehandeld wordt.
Werken met twee beveiligingsbureaus	Gevreesd wordt voor onduidelijke onderlinge afspraken tussen de twee beveiligingsbureaus bij calamiteiten/incidenten. Ook is de begeleiding door de beveiliging, met name om de begeleiding voor vrouwelijk personeel en personeel dat 's nachts werkt, een aandachtspunt voor veel werknemers op het terrein. Verder speelt het afbakeningsaspect: welk terrein gaat de GGNet-beveiliging voor zijn rekening nemen en welk terrein de COA-beveiliging? Krijgt de politie wel voldoende bevoegdheid op het azc-terrein?	1	Op dit punt moet voorafgaand aan de start van het azc geen ruis bestaan: veiligheid moet voor iedereen gegarandeerd worden
Slechte communicatie tussen verantwoorde-lijke instanties en omwonenden (externe communicatie)	Vertrouwen in het openbaar bestuur is weg vanwege manipulatief gedrag van bestuurders; verantwoordelijke instanties komen toezeggingen niet na en luisteren niet. Omwonenden worden te weinig geïnformeerd. Organisaties vertrouwen elkaar niet, naast gemeente, COA en GGNet worden politie, wijkraad en Comité AZC Nee genoemd.	1	Het is voor goed beheer essentieel dat de juiste verhouding tussen bestuur/beleid en burger hersteld wordt, herstel van vertrouwen lijkt vooralsnog een brug te ver. In ieder geval moet de communicatie duidelijk, niet via diverse sporen lopen en periodiek gegarandeerd zijn.

Klankbordgroep is momenteel een papieren tijger	De functie van de klankbordgroep is door onderlinge discussies totaal verloren gegaan en wordt vanuit de gemeente ingeperkt, bijvoorbeeld vanwege de vergaderregels die zijn opgesteld. De klankbordgroep mag niets inbrengen, de gemeente kapt alles af.	1	Het is voor goed beheer essentieel dat de verhouding tussen de beheerpartners hersteld wordt.
---	---	---	---

5 Koppeling van risico's aan oplossingsrichtingen

In dit hoofdstuk volgt een reflectie op de toekomstige beheergroep (paragraaf 5.1) en een opsomming van alle genoemde oplossingsrichtingen (paragraaf 5.2). Onder oplossingsrichtingen worden suggesties voor maatregelen verstaan. Uiteindelijk wordt in paragraaf 5.3 een selectie van oplossingsrichtingen, die dan het karakter krijgen van concrete suggesties voor beheermaatregelen, gekoppeld aan de in hoofdstuk 4 benoemde risico's met niveau 1. Deze paragraaf kan dus gelezen worden als blauwdruk voor het beheerplan. Enkele randvoorwaarden voor de uitvoering van het beheer worden in paragraaf 5.4 benoemd. Paragraaf 5.5 sluit het hoofdstuk af met het gebruik van de term 'onevenredige overlast' in het beheer.

5.1 Het belang van een goede beheergroep

In hoofdstuk 2 is al aangegeven dat een beheergroep toeziet op het beheer op en direct rond het terrein waar het COA zich zal vestigen. Deze groep is te plaatsen tussen het voor zware incidenten bestemde driehoeksoverleg (burgemeester, politie, OM, eventueel aangevuld met het COA) en de klankbordgroep. Naar onze mening is het noodzakelijk dat voor de periodieke scan op leefbaarheid en veiligheid in de buurt van het azc een beheergroep wordt opgericht. De beheergroep moet minimaal bestaan uit een gemeentevertegenwoordiger (bijvoorbeeld een vertegenwoordiger van het wijkteam die al contacten met omwonenden heeft), de politie (instellings- en wijkagent), het COA, GGNet en een vertegenwoordiger van de omwonenden. Zoals in hoofdstuk 2 al is aangegeven, krijgt de beheergroep adviezen vanuit het omwonendenoverleg en informatie vanuit de driehoek (niet op persoonsniveau). Zelf beschikt de beheergroep minimaal over voldoende bronmateriaal dat dat inzage kan geven rond de overlastsituatie, bijvoorbeeld de klachtenregeling en incidentinformatie uit IBIS. De periodieke scan kan hiervoor ten dienste staan (zie hoofdstuk ook 6).

Op basis van eerder door Bureau Beke uitgevoerd onderzoek zijn zeven praktische voorwaarden te geven voor een goed functionerende beheergroep. Het gaat dan om de volgende zaken:

- Het omschrijven van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de beheergroep geldt als randvoorwaarde. Er moet in deze omschrijving bijvoorbeeld invulling gegeven worden aan het mandaat van de beheergroep, aan het opstellen van het beheerplan of wijzigingen daarin, aan het openbaren van informatie en aan het afleggen van verantwoordelijkheid aan het college van B&W/de gemeenteraad.
- Maak gebruik van een zo neutraal mogelijke voorzitter. Zelf doen wij de suggestie om deze functie te laten vervullen door een gemeenteambtenaar die al in goed contact staat met omwonenden, bijvoorbeeld over de leefbaarheid in de omliggende wijken. Op basis van onze eigen ervaring vervult deze persoon de ideale brugfunctie tussen alle partijen. Bij voorkeur wordt deze functie ondersteund met een opleidingstraject rondom overlast- en openbareorde-aspecten;
- Gebruik kern- en schilpartners. Onze ervaring is dat dergelijke overleggen te 'log' worden als er teveel partners participeren. Werken met kern- (altijd aanwezig) en schilpartners (op afroep

aanwezig indien inbreng noodzakelijk is), kan dan bijvoorbeeld een oplossing zijn. Een voorbeeld is het uitnodigen van een ondernemer als er ineens overlast rondom een supermarkt ontstaat.

- Probeer belangenoverstijgend te werken. Het gaat er niet primair om dat het belang van de eigen organisatie of de achterban wordt behartigd. Wat voorop moet staan, is dat de algemene leefbaarheid en veiligheid op en rond het azc wordt nagestreefd. Dit betekent in de praktijk dat de partijen ook een zelfkritische houding moeten durven aannemen.
- Blijf bij de kern: het gaat om azc-risico's. Andere onderwerpen moeten hierbuiten blijven. Als deze worden aangedragen, is dit vaak een teken dat het beheer rondom het azc weinig overlast geeft en dat de frequentie van beheeroverleggen teruggeschroefd kan worden.
- Maak eventueel gebruik van een concrete actiepuntenlijst, met daarin een driedeling: opgevoerde actiepunten, uitgevoerde actiepunten en afgevoerde actiepunten (die niet kunnen worden uitgevoerd). Dit kan, naast de periodieke scan via de metingen, ook direct gebruikt worden als een verantwoording richting het college van B&W en de gemeenteraad.
- Fungeer als beheergroep eveneens als communicatiezuil naar externen (bijvoorbeeld het omwonendenoverleg) en sta niet toe dat individuele partijen met hun eigen verhaal naar buiten treden. Iedere (half)jaarlijkse scan of ieder verslag van de nul- of vervolgmeting is een goede aanleiding om verslag te doen richting de omwonenden, het college van B&W en de gemeenteraad. Ook als er sprake is van een incident moet daarover gecommuniceerd worden.

Een achtste voorwaarde kan naar onze mening voor Apeldoorn niet ontbreken, namelijk dat geleerd zou moeten worden van het beheer zoals dat in Zutphen is vormgegeven. Zo werkt de gemeente Zutphen naar grote tevredenheid met een format waarin alle actie- en aandachtspunten zijn verwerkt. Bovendien heeft deze gemeente een goede werkwijze ontwikkeld in het betrekken van twee burgers in de beheergroep.

De start van de beheergroep is nog een laatste aandachtspunt. Het azc is immers nog niet operationeel, waardoor het op dit moment nog niet noodzakelijk is om een beheergroep op te richten. Bij voorkeur is een beheergroep op zijn laatst drie maanden voor de start van het azc volledig operationeel. Bovendien moeten maatregelen die niet het beheer na de start van het azc, maar bijvoorbeeld de bouw aangaan (bijvoorbeeld verlichting en cameratoezicht) al eerder opgepakt worden.

Na overleg met de Werkgroep Risicomonitoring is eens te meer gebleken dat het belang van een goede beheergroep groot is. De Werkgroep geeft in dit kader ook aan dat de volgende zaken bij de juiste instantie (GGNet/COA/gemeente Apeldoorn of later door de beheergroep) belegd moeten worden:

- Analyseren van risico's in de tijd (verandering van risico's);
- Vastleggen van verantwoordelijkheden en bevoegdheden (wie mag en doet wat?);
- Meenemen van ontwikkelingen in de toekomst (bijvoorbeeld de mogelijk toekomstige ontsluitingsroute op het terrein).

5.2 Koppeling van oplossingsrichtingen aan risico's met niveau 1

In bijlage 4 staan alle door burgers en overige respondenten genoemde en zelf opgetekende oplossingsrichtingen vermeld. Daarin is nader onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten oplossingsrichtingen:

- *Door te voeren* oplossingsrichtingen die direct ingezet kunnen worden op niveau-1-risico's en dus de status hebben van een concrete beheermaatregel;
- *In reserve te houden* oplossingsrichtingen die eventueel in de toekomst nog ingezet kunnen worden als beheermaatregel;
- *Minder voor de hand liggende* oplossingsrichtingen die vooralsnog zijn afgefallen omdat de meningen over de oplossingsrichting verschillen (er zijn voor- en tegenstanders), de richting niet reëel is en er betere of simpelere alternatieven voorhanden zijn. Ook vallen hier oplossingsrichtingen onder waarvoor het initiatief niet bij de beheergroep ligt, maar bijvoorbeeld bij omwonenden of andere instanties.

De in reserve te houden oplossingsrichtingen kunnen binnen de beheergroep als schaduwlijst gebruikt worden in het geval er sprake is van onevenredige overlast. Dit doet ook recht aan het dynamische karakter van beheer rondom het azc. Overigens is het belangrijk om te vermelden dat dit geen limitatieve lijst is; een optredend risico kan ook door een geheel andere beheermaatregel worden aangepakt.

Het is belangrijk om aan te geven dat meerdere oplossingsrichtingen al zullen worden ingezet, los van de uitkomsten van de risicoanalyse. Deels staat dit verwoord in bestuursovereenkomst en deels blijkt dit uit overleg dat we met het COA en GGNet hebben gevoerd. Daarnaast zijn ook oplossingsrichtingen die we op basis van ervaringen uit eerdere risicoanalyses hebben opgedaan benoemd. Dit zijn overigens hooguit enkele nuanceringen op de al door omwonenden genoemde oplossingsrichtingen. Een groot deel van onze suggesties zijn al min of meer verwoord in hoofdstuk 3 en zijn gebaseerd op ervaringen elders, bijvoorbeeld wat betreft de vereisten die aan goed beheer moeten worden gesteld.

5.3 Kader voor het beheer

Het kader op de volgende pagina's is te lezen als een blauwdruk voor de beheermaatregelen die minimaal aan de gesignaleerde risico's met niveau 1 dienen te worden gekoppeld. Het staat de eventuele beheergroep natuurlijk vrij om andere genoemde oplossingsrichtingen, vooral de *te reserveren* oplossingsrichtingen, toe te voegen aan het kader. Belangrijk om nog te vermelden is dat dit het kader is voor de beheergroep in relatie tot de veiligheid en de leefbaarheid; sociaal-maatschappelijke oplossingsrichtingen (bijvoorbeeld ten aanzien van scholing van asielzoekers) blijven achterwege. Deze kunnen natuurlijk wel gebruikt worden voor extra initiatieven vanuit particulieren/instellingen.

Benoemde niveau-1-risico's en oplossingsrichtingen op de terreinen van GGNet en COA

Risico/aspect/overlast	Als beheermaatregel te gebruiken oplossingsrichting
Verkeerde soort azc-bewoners/criminaliteit en geweld	- Screening vooraf van nieuwe azc-bewoners - Extra controles op kamers azc-bewoners door COA-personeel - Actief overplaatsbeleid richting andere azc's - Instellen Casustafel ('Zutphens' model, overleg gemeente/politie/OM/COA) danwel aanhaken bij driehoeksoverleg
Interactie tussen azc- en GGNet-bewoners	- Veel en periodieke aandacht schenken aan informatieverstrekking vanuit GGNet (cliënten) en COA (azc-bewoners) - Interactie toelaten door De Hop en de kapel vooralsnog voor iedereen open te houden - Periodiek scannen op interactie door beheergroep, in combinatie met controles/actie op incidenten door beveiliging - Regelmatig en periodiek overleg tussen COA en GGNet
Wervend gedrag van kwetsbare vrouwen voor prostitutie	- Informeren van cliënten - Screening vooraf van nieuwe azc-bewoners
Te veel in-/uitgangen GGNet-terrein versus te weinig ingangen	- In het kader van spreiding alle in-/uitgangen open houden - Cameratoezicht op de in- en uitgangswegen - Periodiek scannen op hangplekken op het terrein door de beheergroep
Onveiligheid bij achteringang	- Camera plaatsen - Toezicht door bewaking - Periodiek scannen op hangplekken op het terrein door de beheergroep
Overgang GGNet-terrein naar Terwoldseweg	- Daar waar het voetpad aan de Terwoldseweg ontbreekt een voetpad op het terrein van GGNet leggen (achter de beukenhaag)
Overlast op hangplekken op het GGNet terrein	- Beveiliging zal vanwege de uitgestrektheid van het terrein zeer regelmatig moeten surveilleren over het gehele terrein, ook in avond en nacht - Directe opvolging van de beveiliging op een overlastmelding - Direct optreden bij overlast op ongewenste hangplekken door beveiliging - Doormelding van overlast aan politie
Ontbreken camera's op GGNet-terrein	- Cameraplan COA en GGNet op elkaar laten aansluiten - Cameratoezicht minimaal op de in- en uitgangswegen
Gevoel van onveiligheid voor medewerkers en patiënten	- Regelmatig en snel informatie verstrekken over de gang van zaken op het terrein, ook in het geval van incidenten - Periodiek scannen op onveiligheidsgevoel

Frustratie en oplopende spanningen bij/tussen asielzoekers	- Screenen op onder andere PTSS - Dagbesteding aanbieden voor zover COA-faciliteiten dit toelaten (naast particuliere initiatieven) - Periodiek scannen op spanningen door overleg tussen COA, beveiliging en GGNet
Drugsgebruik en dealen	- Periodiek scannen op drugsgebruik en dealen door beheergroep, in combinatie met controles door beveiliging op nu al bekende drugshotspots - Politie informeren over dealactiviteiten
Zwerfvuil	- Periodiek scannen op zwerfvuil op het terrein door de beheergroep - Instellen van schoonmaakploegen (in het kader van dagbesteding)

Benoemde risico's en oplossingsrichtingen buiten de terreinen van GGNet en COA

Risico/aspect/overlast	Als beheermaatregel te gebruiken oplossingsrichting
Overlast op/random looproutes. Samenscholing, hanggedrag en geluidsoverlast door azc-bewoners.	- Signaleren door politie - Periodiek scannen op hangplekken/overlast door beheergroep - Dagbesteding aanbieden (samen met externe partners)
Ontstaan van (bovenmatig gebruikte) looproutes als het schelpenpad richting de Home-russtraat wordt afgesloten	- Periodiek scannen op looproutes door beheergroep (in eerste instantie worden nog geen looproutes afgesloten)
Aantasting leefbaarheid voor kwetsbare doelgroepen in de buurt	- Periodiek scannen door beheergroep of dit optreedt
Crimineel gedrag op looproutes (bijvoorbeeld diefstal/beroving en inbraak). Belaging/bedreiging/intimidatie/seksueel grensoverschrijdend gedrag van azc-bewoners richting burgers	- Screening vooraf van nieuwe azc-bewoners - Actief overplaatsbeleid richting andere azc's - Handhaving door politie - Instellen Casustafel ('Zutphens model, overleg gemeente/politie/OM/COA) danwel aanhaken bij driehoeksoverleg

Toename (zwerf)vuil	- Periodiek scannen op zwerfvuil net buiten het terrein door de beheergroep - Instellen van schoonmaakploegen (in het kader van dagbesteding), alleen voor net buiten het terrein en toegankelijk voor azc-bewoners
Drugsgebruik en dealen	- Periodiek scannen op drugsgebruik en dealen door beheergroep, in combinatie met controles door beveiliging op nu al bekende drugshotspots - Politie informeren over dealactiviteiten
Verlies van veiligheidsgevoel onder omwonenden	- Regelmatig en snel informatie verstrekken over de gang van zaken op het terrein, ook in het geval van incidenten - Periodiek scannen op onveiligheidsgevoel
Situatie rondom schelpenpad	- Periodiek scannen op situatie schelpenpad door beheergroep ten aanzien van hanggedrag en gebruiksfrequentie

Benoemde risico's en oplossingsrichtingen rondom het beheer

Risico/aspect/overlast	Als beheermaatregel te gebruiken oplossingsrichting
Twee eigenaren op één locatie	- Regelmatig en periodiek overleg tussen COA en GGNet, op diverse niveaus (management, beveiliging, werkvloer) - Veel en periodieke aandacht schenken aan informatieverstrekking vanuit GGNet (cliënten) en COA (azc-bewoners) - Duidelijke afspraken maken over wie welke zaken (of incidenten) oppakt
Onduidelijke incident- en klachtenprocedure	- Buiten 112-incidenten ('bloedspoor') voor burgers/aanwezigen op het terrein werken met één incidentmeldnummer. - Aanhaken bij al bestaande klachtenprocedure van het COA - Omwonenden vooraf goed informeren over de klachtenprocedure - Eén regievoerder op de klachten/incidenten instellen en deze uniform (zowel voor COA- als GGNetklachten) afhandelen - Klachten- en incidentenprotocol opstellen - Periodieke klachtenscan door beheergroep laten verzorgen - Goede externe communicatie van beheergroep richting omwonenden (website/nieuwsbrief)
Werken met twee beveiligingsbureaus	- Werken met één beveiligingsbureau, zodat er geen ruis kan ontstaan op incidentenafhandeling

Slechte communicatie tussen verantwoordelijke instanties en omwonenden (externe communicatie)	- Heldere en transparante communicatie van de COA, GGNet (in samenwerking met gemeente en politie) naar de omwonenden over incidenten en andere zaken - Partijen moeten oor hebben voor de inbreng van omwonenden - Periodieke uitleg door COA richting wijkbewoners/raden/klankbordgroepen en andersom richting COA/gemeente/be-stuurders - GGNet moet de cliënten, bezoekers, vrijwilligers en medewerkers goed informeren over het toekomstige azc en zijn bewoners. Denk aan een nieuwsbrief (via de cliëntenraad, familieraad), intranet en dergelijke. Ook een link van de gemeente Apeldoorn (naar informatie over het azc) op de site van GGNet
Klankbordgroep functioneert momenteel niet naar behoren	- Een aantal maanden voor de start van het azc een beheergroep opzetten, met daarin ook burgervertegenwoordiging. Invulling geven aan de in deze rapportage genoemde randvoorwaarden voor de beheergroep - Klankbordgroep 'resetten': tijdelijk stopzetten en een aantal maanden voor de start van het azc opnieuw opstarten

5.4 Belangrijke randvoorwaarden

Uit de vorige paragraaf is een aantal oplossingsrichtingen gekoppeld aan de risico's met niveau 1. Vooralsnog beschouwen we deze oplossingsrichtingen als voldoende om de risico's bij aanvang van het azc te beheersen. Het kader voor het beheer dient nog wel verder uitgewerkt te worden door de betrokken partijen. Dit kan overigens niet zonder de invulling van de volgende randvoorwaarden:

- de acties en maatregelen die in de bestuursovereenkomst zijn beschreven moeten eveneens worden uitgevoerd (bijvoorbeeld toezicht door COA zelf en politie);
- een beheergroep moet minimaal drie maanden voor de start van het azc operationeel zijn;
- het periodiek scannen op overlast en klachten moet direct bij de start centraal staan om direct en dynamisch te kunnen reageren door middel van (extra) maatregelen.

6 Suggesties voor de monitoring

Naast de in hoofdstuk 2 tot en met 5 besproken risicoanalyse bestaat bij de opdrachtgevers de wens om suggesties voor het toekomstige en periodieke scannen op veiligheids- en leefbaarheidsaspecten door de beheergroep te ontvangen. Daarnaast is vanuit de opdrachtgevers gevraagd om input te leveren voor de monitoring die is bedoeld om de instroom van aanvankelijk 400 asielzoekers naar eventueel 600 asielzoekers te onderbouwen.

Op dit moment voert Bureau Beke de jaarlijkse monitoring leefbaarheid en veiligheid rondom azc Zutphen uit (Kuppens en Ferwerda, 2017). Deze monitoring vindt plaats door middel van multibronnenonderzoek. Dit betekent dat leefbaarheid en veiligheid in kaart worden gebracht door middel van een terugkerende enquête onder burgers, geregistreeerde politieincidenten (op en buiten het terrein), geregistreeerde COA-incidenten (op het terrein) en ingediende klachten. Om veiligheid en leefbaarheid in het juiste perspectief te plaatsen, is het namelijk van belang om niet vanuit één invalshoek naar (soms subjectief ervaren) overlast te kijken, maar deze zoveel mogelijk te objectiveren. De monitoring kan ook met kortere tussenpozen uitgevoerd worden, maar in Zutphen wordt deze jaarlijks uitgezet. Daarnaast gaat Bureau Beke een evaluatie voor de gemeente Arnhem verrichten naar te gebruiken bronnen en criteria voor een besluit over de toekomst van azc Arnhem. Naar onze mening bestaat het verzoek van de opdrachtgevers uit Apeldoorn uit een combinatie van deze twee projecten.

6.1 Belangrijke aspecten van monitoring

Bureau Beke acht het van groot belang om een aantal aspecten rond de monitoring vooraf te verduidelijken, ook om aan de verwachtingen achteraf te voldoen. Het gaat dan om het volgende:

- Het is van essentieel belang dat de data toewijsbaar zijn aan de komst van het azc en de bewoners. Hier ligt een belangrijke taak voor de beheergroep. Het aantal inbraken in een buurt of wijk hoeft bijvoorbeeld niet direct verband te houden met de komst van een azc. Omdat we niet kunnen en willen uitsluiten dat ook niet-azc-bewoners verantwoordelijk zullen zijn voor een ontwikkeling in politie-incidenten, vormt het duiden van de incidenten een rode draad in de monitoring. Altijd moet voorop staan dat het gaat om de aan het azc of aan zijn bewoners te verbinden overlast. Het is daarom belangrijk om dit zoveel mogelijk te objectiveren.
- Er is in monitoring onderscheid te maken in belevings- en feitenonderzoek. Het eerste bestaat bijvoorbeeld uit het raadplegen van burgers, het tweede uit het interpreteren van data.
- Centraal in de monitoring staat (de aantasting van) veiligheid en leefbaarheid en de mate waarin dit beheerst kan worden. In Zutphen is dit uitgelegd als overlast vanwege lawaai, rotzooi, seksueel grensoverschrijdend gedrag, parkeeroverlast en verkeersincidenten, dealen drugs, zakkenrollen, vandalisme, wapenbezit, rondhangen en inbraak. Daarnaast neemt de veiligheidsbeleving van burgers en de verwachting rondom het veiligheidsgevoel in de toekomst een belangrijke plaats in (zie bijlage 5 voor de nulmeting in Zutphen).

- Bureau Beke stelt voor om in eerste instantie breed te kijken naar incident- en overlastsoorten; in een later stadium kan altijd nog worden ingezoomd op de op het azc en zijn bewoners te relateren incidenten. In bijlage 6 staat ter informatie een overzicht van incidentsoorten die door de politie worden geregistreerd. Hierin moet zowel aandacht zijn voor feiten (uit data) als ervaringen (meningen van betrokkenen, waaronder professionals en burgers). Winkeldiefstallen kunnen eventueel apart bevraagd worden bij de winkeliers, indien deze natuurlijk bereid zijn om hierover informatie te geven.
- Het perspectief vanuit meerdere disciplines moet naar voren komen in de monitoring. Minimaal moet het perspectief van burgers en handhavers gekoppeld worden aan zo objectief mogelijk verzamelde cijfers rondom overlast en criminaliteit. Daarom wordt naar onze mening bij voorkeur gebruik gemaakt van meerdere bronnen, maar wordt niet van alle denkbare data gebruik gemaakt. Als data bijvoorbeeld niet op regelmatige basis en niet op buurtniveau kunnen worden aangeleverd dan zijn ze van weinig nut voor de metingen. Het genereren van allerlei data in de monitoring is geen doel op zich, maar moet het belang van de monitoring van leefbaarheid en veiligheid rondom het azc dienen.
- Het is belangrijk om het onderzoeksgebied voor de monitoring goed te definiëren, vooral wat betreft de uit te zetten enquêtes. De uitvraag onder 4.000 adressen rondom het toekomstige azc in Apeldoorn leverde een respons van 189 op, hetgeen uitermate laag is. Het is dus naar onze mening kosten- en tijdrovend om hetzelfde gebied te nemen voor de monitoring. Een eerste gedachte is om de monitoring te beperken tot de directe omgeving, langs op voorhand mogelijke looproutes en rond de vier winkelcentra. De selectie van de politieregistraties kunnen hierop aansluiten.
- Vanwege de specifieke context van het gebied heeft het naar de mening van Bureau Beke geen meerwaarde om de monitoringsresultaten te vergelijken met andere opvanglocaties elders in Nederland. De monitoring zal zich dus bij voorkeur moeten focussen op het gebied van/rondom azc Apeldoorn. Dit betekent dat in de monitoring alleen de ontwikkeling rondom azc Apeldoorn in de tijd zal worden meegenomen.
- Monitoring vereist minimaal twee metingen, een nul- en eenmeting, eventueel gevolgd door vervolgmetingen. De nul- en eenmeting kunnen in het teken staan van het besluit rondom het aantal te plaatsen asielzoekers, de vervolgmetingen staan ten dienste van het beheer.
- Kwaliteit van data is belangrijk: als data niet op regelmatige basis en niet op buurtniveau kunnen worden aangeleverd dan zijn ze van weinig nut voor de monitoring. Het genereren van allerlei data in een nulmeting moet geen doel op zich zijn. Het is beter om enkel data goed te kunnen duiden dan door teveel data een onduidelijk en niet-toewijsbaar verhaal te krijgen. Enkele bewoners suggereren om maandelijks te monitoren. Dit is naar onze mening een te korte periode. Bovendien kan een beheergroep kortere klappen maken door direct te reageren op incidenten en klachten. Met monitoring wordt gekeken naar de middellange termijn.

6.2 Voor- en nadelen van potentiële monitoringsbronnen

Er is geïnventariseerd welke bronnen ter beschikking staan voor de monitoring en wat de voor- en nadelen/aandachtspunten daarvan zijn.

Tabel 6.1: voor- en nadelen van bronnen voor de nul- en vervolgmetingen

Registratie	Voordeel	Nadeel/aandachtspunt
Politierregistratie (BVH)	- Altijd op te vragen - Voor verschillende overlast- en criminaliteitsfeiten geschikt - Goed onder te verdelen op buurniveau	- Er moet kritisch gekeken worden in hoeverre feiten toewijsbaar zijn aan azc-bewoners als feiten buiten het azc gepleegd zijn
IBIS (COA)	- Zicht op wat er op het terrein aan incidenten speelt - Er is een onderverdeling in 46 verschillende feiten	- Privacy van asielzoekers moet gewaarborgd worden
Buurtenquête	- Breed uit te zetten - Zicht op overlast en criminaliteit in de directe leefomgeving	- Tijd- en kostenintensief in geval van 'papieren' enquête, niet in het geval van online (maar dan mogelijk minder respons onder ouderen) - Respons mogelijk rond 40 procent, hoger als focus op directe omgeving/looproutes ligt - Enquête is beïnvloedbaar door eenmeting extra positief of juist negatief in te vullen - Goede vraagstelling is noodzakelijk; wat wil men exact weten?
Sinds 2012 bestaat het Veiligheidspanel Apeldoorn. ²³ In 2016 hebben 1.693 burgers aan dit panel deelgenomen	- Vast panel biedt zicht op veranderende houding ten aanzien van veiligheidsaspecten - Veel zicht op (ontwikkelingen) in veiligheidsgevoel - Mogelijk is het raadplegen van het Veiligheidspanel een alternatief voor de Buurtenquête - Rapportage 2016 mogelijk mee te nemen ter vergelijking	- Mogelijk niet representatief, kans op ondervertegenwoordiging straten/buurtten, omdat een nadere selectie op de directe omgeving van het azc de voorkeur heeft.
Klachtenmeldingen die bij het COA/GGNet (op het terrein) en/of gemeente (openbare ruimte) terecht komen	- Inzicht in overlast/klachten en hotspots	- Goed klachtenmeldsysteem vereist, bij voorkeur digitaal

23. Zie https://apeldoorn.buurtmonitor.nl//jive/report?openinputs=true&id=bp_nov15.

Afhandeling klachten	- Inzicht in al dan niet succesvol afgehandelde klachten	- Goed klachtenopvolgsysteem vereist, bij voorkeur digitaal
Cijfers over winkeldiefstal van supermarkten	- Inzicht in winkeldiefstal onder azc-bewoners	- Medewerking van supermarkten is onzeker

Wanneer ook naar de eerdergenoemde aspecten in paragraaf 6.1 wordt gekeken, heeft het de voorkeur om in de monitoring alleen gebruik te maken van van BVH (politierregistratie van incidenten), IBIS (COA-registratie van incidenten), een online enquête onder burgers en de ontvangen klachtenmeldingen (inclusief afhandeling) daarvan. Eventueel kan nog gebruik gemaakt worden van het Veiligheidspanel Apeldoorn. Sowieso door gebruik te maken van de onderzoeksgegevens uit 2016 (Barink, 2016), maar eventueel ook door azc-gerelateerde vragen voor te leggen aan een deel van het panel (namelijk het directe omliggende gebied van het azc).

Vervolgens is het belangrijk om in interviews andere relevante zaken mee te nemen. Te denken valt dan aan het al eerder genoemde bevragen van ondernemers, bijvoorbeeld voor wat betreft winkeldiefstallen, maar ook aan de ervaringen die handhavers met het azc en zijn bewoners hebben. Deze ervaringen uit interviews kunnen dan vergeleken worden met de gebruikte bronnen. In Zutphen heeft Bureau Beke daarnaast goede ervaringen met het terugleggen van de eerste monitoringsresultaten met een klankbordgroep (Kuppens en Ferwerda, 2017). Bureau Beke heeft daarvoor de cijfers uit de data gepresenteerd, waarna gemeenschappelijk is nagedacht over een interpretatie van die cijfers. Het bleek dat Zutphense omwonenden regelmatig een genuanceerde kijk op de resultaten hebben, bijvoorbeeld als het gaat om de toewijsbaarheid van de overlast richting azc-bewoners of anderen (bijvoorbeeld jeugd).

6.3 Het duiden van de bronnen (wie?)

Het verzamelen van de bronnen voor de monitoring (inclusief de interviews) is slechts het halve werk, het duiden van de bronnen is evenzeer belangrijk. Bij het benoemen van de risico's heeft een aantal omwonenden ook aandachtspunten rond de toekomstige monitoring benoemd. Burgers hebben in de uitvraag naar risico's ook aangegeven dat zij bij voorkeur een neutrale monitoringsgroep (met daarin wijkraden, vertegenwoordigers politieke partijen, delegatie van omwonenden en politie Apeldoorn) willen. Een andere burger geeft aan geen inmenging vanuit het college B&W te willen. Daarnaast stellen burgers dat vooraf een complete set van objectieve meetwaardes moet worden bepaald. Het gaat dan om het stellen van duidelijke criteria, scenario's en acties voor overlastreductie.

Om de uiteindelijk te gebruiken verschillende data in de monitoring te duiden, is het van belang om de juiste expertise en onafhankelijkheid te garanderen bij het interpreteren van de data. Naar onze mening kan dat niet door een van de betrokken partijen plaatsvinden, maar moet dat door een onafhankelijke partij worden uitgevoerd. Vooral in het geval dat data niet dezelfde richting uitwijzen is het van belang om niet in discussies te belanden rondom de interpretatie. Dat neemt niet weg, dat ook aan alle betrokken partijen een menig wordt gevraagd over de interpretatie van de monitoringsresultaten. Eerder is al aangegeven dat de klankbordgroep hiervoor een goed platform zou kunnen zijn.

6.4 Het duiden van de bronnen (op welk moment?)

Om de invloed van een nieuw fenomeen (in dit geval het azc) te volgen, zijn minimaal twee metingen noodzakelijk, een nulmeting (voorafgaand aan de start van het azc) en een eenmeting. Omdat de monitoring in het leven is geroepen om te bepalen of doorgroei van het azc van 400 naar 600 personen mogelijk is, wordt de eenmeting bij voorkeur uitgevoerd op het moment dat er al enige tijd (suggestie: drie maanden) ongeveer 400 azc-bewoners op het GGNet-terrein aanwezig zijn. Op basis van de monitoring kan vervolgens een advies gegeven worden over de situatie rondom veiligheid en leefbaarheid, of de situatie beheersbaar is of (nog) niet. Zie hiervoor verder paragraaf 6.5, waarin de termen onevenredige en onacceptabele overlast worden besproken.

Wanneer door de betrokken partijen, mede op grond van het monitoringsadvies, besloten wordt om het azc op te schalen naar 600 azc-bewoners, kan optioneel gekozen worden om een periodiek terugkerende monitoring uit te voeren. In ieder geval is een tweemeting dan minimaal interessant om uit te voeren, bij voorkeur wanneer de 600 asielzoekers daadwerkelijk op het GGNet-terrein wonen. Enerzijds kan de monitoring dan namelijk tussentijds ten dienste staan van het beheer, anderzijds kan de monitoring uitwijzen of de situatie nog steeds beheersbaar is, er opgeschaald of er juist afgeschaald kan worden in beheermaatregelen.

Om de omstandigheden zo gelijkblijvend mogelijk te houden, is het van belang om de monitoring onder (bijna) gelijke omstandigheden uit te voeren. Zo is onze ervaring dat een monitor in maart (terugkijken op de winter) andersoortige overlast oplevert dan een monitor in september (terugkijken op de zomer). Dit heeft ook weer een relatie met het aantal gewenste monitors per jaar.

6.5 Het duiden van de bronnen (op grond van welke criteria?)

Vanuit diverse kanten is de wens geuit om heldere criteria op te stellen om te bepalen of de leefbaarheid en veiligheid door de komst van het azc in het geding is. Regelmatig wordt dan gerefereerd naar de ontwikkeling in aantallen incidenten, soorten incidenten (bijvoorbeeld van licht naar zwaar) en aantallen klachten, vaak met wens tot het aangeven van een procentuele of absolute onder- of bovengrens. Naar onze mening volstaan dergelijke criteria niet omdat burgers bijvoorbeeld 'meldingsmoe' kunnen worden, meldingen door instanties niet goed geregistreerd worden of omdat veel burgers melden op hetzelfde incident (dubbeltellingen). Onze ervaring met maatschappelijke opvang in het algemeen leert dat overlast een subjectief ervaren gegeven is dat vooral serieus opgepakt moet worden door de betrokken instanties (actiebereidheid en -snelheid). Pas als dit niet gebeurt, is er sprake van slecht beheer. Dat alert beheer kan zorgen voor het oplossen van overlast, wijst de volgende casus uit:

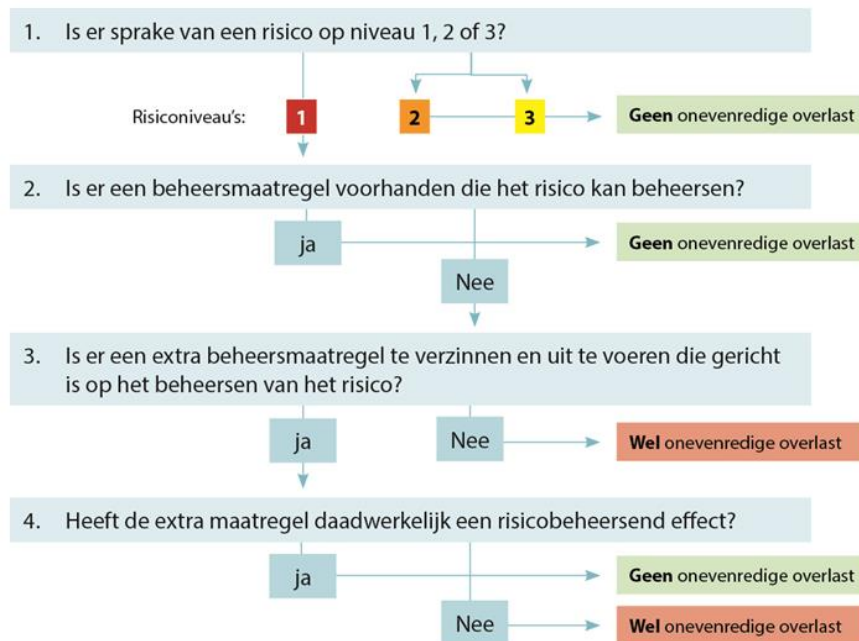
Casus: overlastgevende Dublinclaimanten in Zutphen

De eerste maand na de start van azc Zutphen verloopt betrekkelijk rustig. Daarna wordt een groep overlastgevende 'Dublinclaimanten' (personen die eerder al elders in Europa asiel hebben aangevraagd) opgevangen. Deze personen zorgen met enige regelmaat voor overlast en kleine criminaliteit, zowel rondom het azc als in het centrum. Zowel de 'Casustafel' als de beheergroep gaan bezig met deze groep. Afgesproken wordt dat het COA extra controles op de kamers uitvoert, de Immigratie- en Naturalisatiedienst hun procedure versneld afhandelt en de politie extra alert is op deze groep in de openbare ruimte (onder andere bij winkels). In februari zijn nagenoeg alle Dublinclaimanten weg uit azc Zutphen.

Om een kader te geven voor het beheer en het besluit om eventueel op te schalen van 400 naar 600 asielzoekers, stellen wij voor om gebruik te maken van de termen 'onevenredige' en 'onacceptabele' overlast. Eerder is al de volgende definitie van onevenredige overlast gegeven:

Onevenredige overlast is aan het azc of zijn bewoners te relateren overlast die door de verantwoordelijke handhavende partijen met de beschikbare maatregelen niet beheerst kan worden.

Essentieel in deze definitie is dat overlast toewijsbaar moet zijn aan het azc of zijn bewoners. Verder gaat de definitie uit van een bepaalde mate van hanteerbaarheid van overlast. Dit wil dus zeggen dat overlast aan beheermaatregelen gekoppeld wordt en daarmee goed in de hand gehouden wordt, niet dat alle overlast in een straat of buurt tot een nulpunt gereduceerd kan worden. Dit laatste is onmogelijk, omdat aan overlast namelijk ook een subjectieve component hangt, namelijk de beleving van de burger. Concreet gesteld: de ene burger beschouwt iets als overlast, terwijl een ander dergelijke overlast in het geheel niet ervaart. Om onevenredige overlast te bepalen, kan het volgende schema gebruikt worden:

Figuur 6.1: schema ter bepaling van onevenredige overlast

Als tijdens de eenmeting blijkt dat er sprake is van onevenredige overlast, ondanks de inspanningen van de beheergroep, zal op korte termijn gekeken moeten worden of er alternatieve maatregelen voorhanden zijn. Wanneer er vervolgens geen alternatieve maatregelen voorhanden zijn die ook nog op de korte termijn effect hebben, is er sprake van onacceptabele overlast. Het advies na de eenmeting zou dan kunnen zijn om het aantal asielzoekers niet uit te breiden naar 600 personen. Het uiteindelijke besluit hierover ligt dan vervolgens bij de lokale politiek.

Het is voor het beheer belangrijk om het verschil tussen onevenredige en onacceptabele overlast goed te duiden. De kern van het verschil tussen die twee termen ligt in het proces, en dus in de gevolgen van die overlast. Bij onevenredige overlast is er nog ruimte om extra maatregelen in te zetten, bij onacceptabele overlast is dit feitelijk al gebeurd en rest nog maar één maatregel: handhaven van de 400 asielzoekers in plaats van uitbreiden naar 600 asielzoekers. Er is dus sprake van onacceptabele overlast als het traject van onevenredige overlast en maatregelen hiertegen al volledig doorlopen is en er geen maatregelen meer resteren.

Geraadpleegde literatuur

Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ, 2013). *Verloren tijd. Advies over dagbesteding in de opvang voor vreemdelingen*. Den Haag: ACVZ.

Althoff, B. en Maritz-Brethouwer, C. (2015) *Eindevaluatie: Buurtonderzoek azc Winterswijk*. Rijswijk: COA.

Althoff, M. en De Haan, W. (2006). *Criminaliteitspatronen en criminele carrières van asielzoekers*. Apeldoorn: Elsevier Overheid.

Barink, J. (2016). Burgerpanel Apeldoorn Najaar 2015. Resultaten veiligheid. Deventer: Team Kennis en Verkenning, gemeente Deventer.

Boom, J., de, Snel, E. en Engbersen, G. (2010). Asielmigratie, verblijfsstatussen en criminaliteit. *Tijdschrift voor Criminologie*, (52) 2.

COA (2010). *COA klachtenregeling voor bewoners en derden*. Rijswijk: COA.

COA (2011). *COA bezoekersreglement*. Rijswijk: COA.

COA (2013a). *COA klachtenregeling voor bewoners en derden*. Rijswijk: COA.

COA (2013b). *Extern klachtenformulier*. Rijswijk: COA.

COA (2014). *Rapportage Incidentenregistratie in IBIS. Een onderzoek naar de wijze van registratie, de knelpunten en achterliggende oorzaken en factoren*. Rijswijk: COA, Unit Uitvoeringsprocessen.

COA (2015). *Huisregels COA*. Rijswijk: COA.

De Haan, W. en Althoff, M. (2002). *Vreemd en verdacht. Een verkennend onderzoek naar criminaliteit in en om asielzoekerscentra*. Rijksuniversiteit Groningen: Vakgroep Strafrecht en Criminologie.

De Haan, W. en Althoff, M. (2003). Taboe of stok om een hond te slaan? Aard en omvang van asielzoekerscriminaliteit in Nederland. *Migrantenstudies*, 2003, nr.3.

Eysink Smeets, M., Moors, H., Hof, K. van 't en Reek Vermeulen, E. van den (2010). *Omgaan met de perceptie van overlast en verloedering. Een beknopt advies voor de bestuurspraktijk*. Tilburg: IVA, 2010.

Gemeente Apeldoorn (2016a). *Bestuursovereenkomst inzake de vestiging van een opvanglocatie*. Apeldoorn: gemeente Apeldoorn.

Gemeente Apeldoorn (2016b). *Aanvullende werkafspraken inzake de vestiging van de opvanglocatie azc Deventerstraat Apeldoorn*. Apeldoorn: gemeente Apeldoorn.

Hartholt, X., Wolfswinkel, R. van, Rouwendaal, S. van, Hengeveld, M en Meer, K. van der. *Geen azc in Zuidbroek. Brief aan de leden van het Apeldoorns Presidium*, 12 juni 2015. Apeldoorn: Pro Apeldoorn.

Kanne, P., Klein, L. en Rosema, M. (2015). *Opvang van asielzoekers*. Enschede: I&O Research.

Kromhout, M. en Van San, M. (2003). *Schimmige werelden. Nieuwe etnische groepen en jeugdcriminaliteit*. Den Haag: WODC.

Kuppens, J., Bremmers, B. en Ferwerda, H. (2013). *Keuzes maken. Een quick scan op vijf mogelijke locaties voor Skaeve Huse in Doetinchem*. Arnhem: Bureau Beke, 2013.

Kuppens, J. en Ferwerda, H. (2010). *Maatschappelijk opgevangen? Een verkenning van mogelijkheden en randvoorwaarden van een Domushuis in de Steenstraat te Arnhem*. Arnhem: Bureau Beke.

Kuppens, J. en Ferwerda, H. (2011). *Opvang raakt de kern. Een onderzoek naar te verwachten gevolgen van en randvoorwaarden voor een Domushuis in Wehl*. Arnhem: Bureau Beke.

Kuppens, J., Van Tuyn, D. en Ferwerda, H. (2009). *Feiten over veiligheidsbeleving in de gemeente Arnhem. Factsheet*. Arnhem: Bureau Beke.

Kuppens, J. en Ferwerda, H. (2012). *Beschermde woonvorm verplaatst. Een onderzoek naar te verwachten gevolgen van en randvoorwaarden voor een LIBW in Zutphen*. Arnhem: Bureau Beke.

Kuppens, J. en Ferwerda, H. (2015). *Opvang in Spoorhoek. Een analyse van overlast rondom maatschappelijke opvangvoorzieningen in de Spoorwegstraat*. Arnhem: Bureau Beke.

Kuppens, J. en Ferwerda, H. (2016). *Metingen veiligheid en leefbaarheid rondom azc Zutphen. Naar een dynamische, handelingsgerichte monitor*. Arnhem: Bureau Beke.

Kuppens, J., Scholten, L. en Ferwerda, H. (2016a). *Van inschatting naar beheer. Een risicoanalyse rondom het toekomstige azc Voorsterallee Zutphen*. Arnhem: Bureau Beke.

Kuppens, J., Scholten, L. en Ferwerda, H. (2016b). *Noodopvang in Warnsveld. Een risicoanalyse*. Arnhem: Bureau Beke.

Sociaal Economische Raad (2016). *Nieuwe wegen naar een meer succesvolle arbeidsmarktintegratie van vluchtelingen*. Den Haag: Sociaal Economische Raad.

Theebe, M.A.J. (2002). Asielzoekers en de waarde van uw woning. In: *ESB*, 11-01-2002. Amsterdam: Economische Statistische Berichten.

Thomeer-Bouwens, M. en Smit, M. (2000). *Alleenstaande minderjarige asielzoekers op eigen be-
nen*. Leiden: Orthopedagogiek.

Tweede Kamer (2016). *Geregistreerde COA en Politie meldingen op en rondom COA-opvangloca-
ties, 30 januari 2016*. www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2016/01/30/incidentenregistraties-op-coa-locaties-naar-tweede-kamer.

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2015). *Geen tijd te verliezen: van opvang naar
integratie van asielmigranten*. Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.

Willemse, H. (2002). Asielzoekers, appels, peren, moord en doodslag. In: *SEC 3*, juni 2002.

Nieuwsbronnen

1Limburg (2015, 12 juni). *Asielzoeker verdronken in Overloon*. www.1limburg.nl/asielzoeker-verdronken-overloon.

AD.nl (2015, 17 november). *Politie moet vaak uitrukken naar asielzoekerscentra*. www.ad.nl/ad/nl/36281/Vluchtelingenstroom-West-Europa/article/detail/4188437/2015/11/17/Politie-moet-vaak-uitrukken-naar-asielzoekerscentra.dhtml.

De Gelderlander (2015, 13 augustus). *Politie schiet man (27) uit Kameroen in been bij azc Winterswijk*. www.gelderlander.nl/regio/achterhoek/winterswijk/politie-schiet-man-27-uit-kameroen-in-been-bij-azc-winterswijk-video-1.5152112.

De Gelderlander (2015, 24 november). *Drie aanhoudingen na vechtpartijen in azc De Koepel in Arnhem*. www.gelderlander.nl/regio/arnhem-e-o/arnhem/3-aanhoudingen-na-vechtpartij-in-azc-de-koepel-in-arnhem-video-1.5475182.

De Gelderlander (2015, 3 november). *Grote vechtpartij op vluchtelingenopvang Heumensoord*. www.gelderlander.nl/regio/nijmegen-e-o/nijmegen/grote-vechtpartij-op-vluchtelingenopvang-heumensoord-1.5401307.

De Stentor (2017, 27 januari). *Mist rond zware incidenten asielzoekers*. www.destentor.nl/deventer/mist-rond-zware-incidenten-asielzoekers-in-schalkhaar~a88b2fcd/.

De Volkskrant (2015, 6 februari). *Ruim 2.700 incidenten in Nederlandse asielcentra*. www.volkskrant.nl/binnenland/asielcentra-registreren-lijst-met-geweld-en-zelfmoorden~a3845615/.

De Volkskrant (2015, 3 oktober). *Het asielspook waart door het land*. <http://www.volkskrant.nl/binnenland/het-asielspook-waart-door-het-land~a4155105/>.

NOS.nl (2015, 18 december). *Angst voor grote azc's ongegrond*. <http://nos.nl/artikel/2075966-angst-voor-grote-azc-s-ongegronnd.html>.

De Volkskrant (2016, 5 januari). *Crisisberaad in Groningen: de hoogspanningskabels dansen door vorst*. www.volkskrant.nl/binnenland/crisisberaad-in-groningen-de-hoogspanningskabels-dansen-door-vorst~a4218576/

De Volkskrant. (2002, 25 oktober). *Criminaliteit onder asielzoekers wordt slecht gemeten*. www.volkskrant.nl/archief/criminaliteit-onder-asielzoekers-wordt-slecht-gemeten~a635298/.

De Volkskrant (2015, 18 december). *Geldermalsen negeerde eerder geleerde lessen*. www.volkskrant.nl/opinie/geldermalsen-negeerde-eerder-geleerde-lessen~a4210546/.

De Volkskrant (2015, 24 december). *Geweld kan dus wel degelijk lonen*. www.volkskrant.nl/binnenland/geweld-kan-dus-wel-degelijk-lonen~a4213591/.

De Volkskrant (2015, 30 januari). *Zeker 30 migranten verdronken bij Turkije*. www.volkskrant.nl/buitenland/zeker-37-migranten-verdronken-bij-turkije~a4235359/.

De Telegraaf (2015, 24 december). *Rellen tegen azc loont*. www.telegraaf.nl/binnenland/24915165/___Rellen_tegen_azc_loont____.html.

De Telegraaf (2016, 4 februari). www.telegraaf.nl/binnenland/25144926/___Verdachte_steekpartij_azc_Almere_aangehouden____.html.

Den Bosch Nieuws (2015, 12 december). *Asielzoekers zo ver mogelijk uit het zicht*. www.dbn.fhj.nl/politiek/asielzoekers-zo-ver-mogelijk-uit-het-zicht/.

Elsevier (2015, 10 oktober). *Onrust en hakenkruisen: incidenten rond asielzoekerscentra*. www.elsevier.nl/Nederland/achtergrond/2015/10/Onrust-en-hakenkruisen-incidenten-rond-asielzoekerscentra-2698267W/.

Metronieuws (2016, 30 januari). *Asielzoekerscentra brandhaard: 8000 incidenten*. www.metro-nieuws.nl/nieuws/binnenland/2016/01/asielzoekerscentra-brandhaard-8000-incidenten

NOS.nl. (2015, 10 september). *De vluchtelingenstroom; wat verandert er voor Nederland?* www.nos.nl/artikel/2056971-de-vluchtelingenstroom-wat-verandert-er-voor-nederland.html.

NOS.nl. (2015, 16 oktober). *Hoe onveilig is het rondom een azc?* www.nos.nl/artikel/2063502-hoe-on-veilig-is-het-rondom-een-azc.html.

NOS.nl. (2015, 16 november). *Recordaantal asielvragen in oktober*. www.nos.nl/artikel/2069390-recordaantal-asielaanvragen-in-oktober.html.

NOS.nl (14 januari 2016). *Ruzie was aanleiding steekpartij*. www.nos.nl/artikel/2080414-ruzie-was-aanleiding-steekpartij-azc.html.

Nu.nl (2015, 10 oktober). *Elf aanhoudingen na bestorming opvangcentrum asielzoekers Woerden*. <http://www.nu.nl/bootvluchtelingen/4142488/elf-aanhoudingen-bestorming-azc-asielzoekers-woerden.html>

Nu.nl (2015, 20 november). *Is de weerstand tegen asielzoekerscentra in woonwijken terecht?* www.nu.nl/weekend/4167595/weerstand-asielzoekerscentra-in-woonwijken-terecht.html.

Nu.nl (2015, 20 november). *Komst azc heeft weinig invloed op woningmarkt*. www.nu.nl/binnenland/4165865/komst-azc-heeft-weinig-invloed-woningmarkt.html

Nu.nl (2016, 20 januari). *Afgelopen halfjaar twee zedendelicten met vluchtelingen in Amsterdam*. www.nu.nl/binnenland/4200855/afgelopen-halfjaar-twee-zedendelicten-met-vluchtelingen-in-amsterdam.html.

Nu.nl (2016, 18 januari). *Onderzoek zelfmoord in azc Alphen aan den Rijn*. www.nu.nl/binnenland/4199625/onderzoek-zelfmoord-in-azc-alphen-rijn.html.

Nu.nl (2016, 25 januari). *Medewerkster Zweedse asielopvang doodgestoken*. www.nu.nl/buitenland/4203814/medewerkster-zweedse-asielopvang-doodgestoken.html.

Nu.nl (2016, 30 januari). *COA registreert achtduizend incidenten bij asielzoekerscentra*. www.nu.nl/bootvluchtelingen/4206400/coa-registreert-achtduizend-incidenten-bij-asielzoekerscentra.html.

Nu.nl (2015, 21 september). *Bijna drieduizend vluchtelingen dit jaar verdronken*. <http://www.nu.nl/buitenland/4130324/bijna-drieduizend-vluchtelingen-jaar-verdronken.html>.

Omroep Brabant (2015, 3 november). *Vier jongeren uit Oisterwijk betrokken bij incidenten azc, gemeente houdt ze in de gaten*. www.omroepbrabant.nl/?news/2389651283/Vier+jongeren+uit+Oisterwijk+betrokken+bij+incidenten+azc,+gemeente+houd+ze+in+de+gaten.aspx.

RTLnieuws (2016, 5 september). *Asielzoeker aangehouden voor verkrachting meisje Kampen*. www.rtlnieuws.nl/nederland/asielzoeker-aangehouden-voor-verkrachting-meisje-kampen-0.

Trouw (2013, 22 maart). *Geef asielzoeker dagbesteding*. www.trouw.nl/home/-geef-asielzoeker-dagbesteding-~ad220239/.

Tubantia (2015, 7 oktober). *Zorgen om incidenten bij azc Almelo*. www.tubantia.nl/regio/almelo/zorgen-om-incidenten-bij-azc-almelo-1.5308714.

Tubantia (2016, 21 januari). *Incident Twentebad Hengelo: 2 asielzoekers zonder zwemdiploma bijna verdronken*. www.tubantia.nl/regio/hengelo-en-omgeving/hengelo/incident-twentebad-hengelo-2-asielzoekers-zonder-zwemdiploma-bijna-verdronken-1.5646456.

Bijlage 1: uitvraag aan burgers

Datum: 16 januari 2017

Betreft: Risicoanalyse azc Deventerstraat

Geachte omwonende,

Zoals u misschien weet, voert Bureau Beke uit Arnhem in opdracht van de gemeente Apeldoorn, het COA en GGNet een risicoanalyse uit rondom het te vestigen azc aan de Deventerstraat. Meer informatie over dit azc kunt u lezen op www.apeldoorn.nl/vluchtelingenopvang of in het bijgevoegde overzicht.

In een risicoanalyse worden aspecten van veiligheid en leefbaarheid in de omgeving van het azc meegenomen. Bureau Beke tekent alle risico's op en weegt de risico's middels een beproefde methode. Naast omwonenden worden ook betrokkenen ondernemers, professionals van GGNet, COA, gemeente en politie gevraagd naar risico's en oplossingen. In de uiteindelijke rapportage zullen concrete suggesties gedaan worden die bruikbaar zijn om risico's vroegtijdig aan te pakken, te monitoren en te beheersen.

Voor Bureau Beke zijn omwonenden een belangrijke informatiebron wat betreft risico's. U als bewoner kent de wijk: welke risico's verwacht u nadat het azc van start is gegaan? Wij willen u daarom vragen een formulier in te vullen. In het formulier kunt u risico's benoemen die volgens u na de komst van het azc zullen ontstaan. Daarnaast willen wij u vragen om zo specifiek mogelijk aan te geven waar (straat, kruising van twee straten, specifiek gebouw, et cetera) de risico's zullen ontstaan. Ook vragen we u naar oplossingen die u mogelijk ziet om de risico's tegen te gaan. Bureau Beke zal alle benoemde risico's en oplossingen in de risicoanalyse betrekken. De door u benoemde risico's en oplossingen worden anoniem in het onderzoek verwerkt.

Het formulier is te openen en in te vullen via www.beke.nl/doc/azc.doc. Na het invullen kunt u het document naar j.kuppens@beke.nl mailen. Als u niet over een computer beschikt of de voorkeur geeft aan handmatig invullen, kunt u het formulier op de achterzijde gebruiken en terugsturen naar onderstaand adres. Graag ontvangen we **uiterlijk 31 januari 2017** uw reactie.

Bij voorbaat danken wij u hartelijk voor uw medewerking.

Vriendelijke groeten,

Bureau Beke
Jos Kuppens
Turfstraat 1
6811 HL Arnhem

Toekomstige risico's	Locatie (waar gaat het risico ontstaan?)

Oplossingen om risico's tegen te gaan:

Indien u op de hoogte gehouden wilt worden van de ontwikkelingen rondom het azc kunt u hier uw **mailadres** invullen:

Bijlage 2: geraadpleegden

Naast de elf omwonenden die hebben meegelopen tijdens de schouw (of daarna hun inbreng hebben gegeven) hebben de volgende personen meegewerkt aan de risicoanalyse:

Bijeenkomst GGNet – Apeldoorn (8 maart 2017)

De heer Ten Napel	Verpleegkundige Linde Groen
De heer Koch	Verpleegkundige
De heer Ahout	Adviseur familieraad en adviseur cliëntenraad Apeldoorn
Mevrouw Wisselink	Bestuurslid familieraad
Mevrouw O'Connor	Medewerker restauratieve voorzieningen Hop Apeldoorn
De heer Oonk	Activiteitenbegeleider
De heer Uenk	Manager Acute Zorg
Mevrouw Wetemans	Cliëntenraad
De heer Nijenhuis	Teamleider services Restauratieve voorzieningen

Geïnterviewden

De heer Van de Rijt	Verkeersdeskundige gemeente Apeldoorn
De heer Van Nuenen	Stadsdeelmanager gemeente Apeldoorn
De heer Derks	Politie Apeldoorn
De heer Klink	Politie Apeldoorn
Mevrouw Tiecken	Gemeente Apeldoorn
Mevrouw Scheper	COA
Mevrouw Janssen	GGNet
De heer Jongkind	PROFI-SEC
Mevrouw Hofman	Gemeente Zutphen
De heer Meijer	Gemeente Zutphen
Mevrouw Musch	Ondernemer

Bijlage 3: weging van de longlist van risico's

De bronnen voor de benoemde risico's zijn meerledig, namelijk:

- Een schouw (met vertegenwoordigers van GGNet, met de politie met omwonenden);
- Uitvraag onder burgers, woonachtig op 4.000 adressen in de ruime omgeving van het geplande azc. De respons bedraagt 189 ingevulde formulieren;
- Opmerkingen tijdens meerdere klankbordgroepen;
- Extra inbreng van omwonenden (via mail en telefoon);
- Een groepsgesprek met vertegenwoordigers van GGNet;
- Interviews (N=10).

De risico's die zijn benoemd, zijn ingedeeld in algemene risico's en specifieke risico's naar buurt. De risico's zijn omschreven als feiten, maar er is door Bureau Beke nader bepaald in hoeverre deze benoemde risico's aannemelijk en urgent zijn. De wegingscategorieën zijn als volgt:

- Niveau 1: het risico is aanwezig en dermate groot, concreet en acuut dat direct (of in ieder geval voordat het azc wordt geopend) een beheermaatregel noodzakelijk is;
- Niveau 2: het risico is aanwezig, maar niet dermate groot, concreet en acuut dat direct een beheermaatregel nodig is. Monitoring van het risico is wel vereist om te bepalen of het op termijn een risiconiveau 1 wordt;
- Niveau 3: het risico is (vooralsnog) niet aanwezig. Er is geen beheermaatregel en geen monitoring nodig.

De risico's worden onderverdeeld in risico's op het terrein van GGNet en COA, risico's daarbuiten, risico's rondom beheer en overige risico's.

Benoemde risico's op de terreinen van GGNet en COA

Risico	Toelichting van betrokken partijen	Weging	Toelichting weging
Meer (verkeers)drukke	- Het wordt drukker op het terrein, wisselwerking tussen lopende/fietsende omwonenden, GGNet-bewoners en azc-bewoners, leveranciers, et cetera. - Mogelijkheid dat er te hard wordt gereden op het GGNet-terrein. Dit zorgt voor gevaar voor met name asielkinderen. - Meer onrust op het GGNet-terrein	2	Het terrein zal meer intensief gebruikt worden, maar meer verkeersdrukke hoeft niet direct tot risico's te leiden, ook omdat op het terrein snelheidsbeperkende maatregelen getroffen kunnen worden.
Verkeerde soort azc-bewoners	Voornamelijk de Dublinclaimanten en mensen uit 'veilige landen' vormen een risico.	1	Ervaringen wijzen uit dat zogenaamde Dublinclaimanten inderdaad overlastgevend zijn. Dit moet meegenomen worden in de dagelijkse leiding door het COA, de beveiliging, de politie en het beheer.
Interactie tussen azc- en GGNet-bewoners	- Interactie (met problemen tot gevolg) tussen (psychische) bewoners/patiënten van GGNet en de asielzoekers (met mogelijk mentale problemen) - Mogelijke conflicten met patiënten van Scelta/GGNet - Kwetsbare patiënten van GGNet kunnen overlast ervaren op hun geestelijke gesteldheid of zich bedreigd voelen door de grote aantallen asielzoekers en de nieuwe gebouwen, waardoor ze misschien niet meer naar buiten durven. - Eventuele trauma's van asielzoekers in combinatie met beperkingen van cliënten kunnen voor overlast zorgen. Er kunnen bepaalde uitspraken/uitingen gedaan worden die voor beide partijen kwetsend/bedreigend over kunnen komen. De cliënten kunnen ook boos worden.	1	Interactie tussen doelgroepen is toelaatbaar voor zover er geen scheefgroei/overlast gaat ontstaan. Vanwege de unieke combinatie in doelgroepen is in ieder geval aanvankelijke monitoring hierop belangrijk, ook omdat geen eerdere referenties bestaan, maar alle betrokkenen dit aangeven als risico.
Wervend gedrag van kwetsbare vrouwen	Kwetsbare vrouwen die bijvoorbeeld door loverboys worden geworven voor prostitutie.	1	Een deel van de De GGNet-clianten en de azc-bewoners kan hier gevoelig voor zijn.

Te veel in-/uitgangen GGNet-terrein versus te weinig ingangen	Er zijn momenteel te veel in- en uitgangen van en naar GGNet. Dit belemmert de veiligheid. Andere burgers geven juist aan dat een afgesloten GGNet-terrein (slagboom en/of hek) juist minder toegankelijk is voor omwonenden die willen wandelen/joggen.	1	De in- en uitstromen op het terrein zijn een aandachtspunt. Gestreefd moet worden naar zoveel mogelijk gespreide in- en uitstroom.
Onveiligheid bij achteringang	De weg 'achterom' (met de slagboom) kan een onveilige plek zijn. Het kan niet worden afgesloten want dan kan er geen bevoorrading meer komen. Medewerkers en patiënten maken zich daar zorgen om.	1	Er moet gemonitord worden in hoeverre deze achteruitgang overlast geeft/onveilig is voor alle betrokkenen
Overgang GGNet-terrein Terwoldseweg	Vanuit het GGNet-terrein stuit men in één keer op de Terwoldseweg, waar hard kan worden gereden.	1	Voetgangers lopen op dezelfde weg als de auto's. Dit is niet toelaatbaar en dient opgepakt te worden.
Ontbrekende verlichting	Slechte verlichting op het pad tussen GGNet en Homerusstraat (schelpenpad), pad op GGNet terrein richting Zuidbroek. Het gehele terrein van GGNet is donker. Terrein en directe omgeving beter verlichten (ook bij de rotonde). Donker zorgt voor onveiligheidsgevoelens	2	Het schelpenpad richting Homerusstraat is verlicht, een optie is om de verlichting sterker te maken. Verlichting op het gehele GGNet-terrein is een aandachtspunt
Overlast op hangplekken op het GGNet terrein	Op het hele GGNet-terrein kunnen mensen rond gaan hangen. Specifiek zijn het sportveld en plekken rondom GGNet-voorzieningen genoemd. Jonge groepen (manelijke) asielzoekers die rondhangen op het azc terrein kunnen bepaalde groepen (bijvoorbeeld meisjes, vrouwen, fietsende schoolkinderen) lastig gaan vallen. Kans op confrontaties tussen azc-bewoners en wijkbewoners die gebruik maken van het sportveld.	1	Overlast op hangplekken heeft prioriteit en moet direct vermeden worden
Ontbreken camera's op GGNet-terrein	Er zijn camera's op het terrein, maar de overlast zal zich verplaatsen naar plekken waar geen camera's zijn/toezicht is.	1	Cameratoezicht wordt vanuit diverse beheerspartners gewenst, in ieder geval op uitvalswegen en drukbezochte plekken. Er zal door het COA, in overleg met GGNet, een cameraplan opgesteld worden.

Gevoel van onveiligheid voor omwonenden, medewerkers en patiënten	Op het terrein van GGNet zal men (wandelaars, werknemers, meisjes, vrouwen, bezoekers) zich onveiliger voelen tijdens bijvoorbeeld een wandeling of tijdens het sporten. Het bankje tussen GGNet en Schopenauerstraat, de vijver op het terrein van GGNet, het Beukenlaantje en het pad bij het kinderboerderijtje op het terrein worden genoemd. GGNet-terrein is bosrijk, waardoor het onveilig aan kan voelen. De doorgaande weg die over het terrein van GGNet loopt waarover (jonge) kinderen naar school/de sporthal op Zuidbroek fietsen wordt (met name voor deze doelgroep) als onveilig ervaren.	1	Gezien de ervaringen in Zutphen zal het veiligheidsgevoel afnemen. Dit is een lastig, niet direct beïnvloedbaar gegeven. Het veiligheidsgevoel kan als een van de subjectieve indicatoren voor het beheer meegenomen worden.
Komst van minder bezoek voor patiënten en daardoor meer eenzaamheid	Als het ambulante team naar het GGNet terrein komt (die wens is er), om zo de leegstand op te vullen, zal er een andere bezoekersstroom op het terrein komen. Wat betreft de huidige bezoekers: mensen horen alleen verhalen dat er een asielzoekerscentrum komt. Er is een risico dat de bezoekers van patiënten worden afgeschrikt door de komst van asielzoekers.	2	Bezoek zal worden geïnformeerd over de komst van de azc-bewoners
Frustratie en oplopende spanningen bij/tussen asielzoekers	Mensen kunnen onrustig worden doordat hun asielaanvraag uitblijft. Ook kunnen cultuurverschillen vanwege verschillende achtergronden, stromingen, nationaliteiten en geloofsovertuigingen een rol spelen. Sommigen zijn getraumatiseerd. Een verschillende visie op homoseksualiteit valt hier ook onder. Asielzoekers hebben weinig geld, er kan stress ontstaan. Er is sprake van een gemêleerde samenstelling (gezinnen, alleenstaande minderjarige vreemdelingen, alleenstaanden, uitgeprocedeerden). Dit alles kan tot frustratie en ontvlambaarheid bij/tussen asielzoekers leiden.	1	Spanningen komen voor en richten zich vooral op medebewoners en personeel, zo blijkt bij andere azc's. Dit wordt automatisch meegenomen in het COA-beheer
Drugsgebruik en dealen	Dit is een al bestaand probleem, de vrees bestaat dat dit toeneemt na de komst van de azc-bewoners. Het GGNet-terrein is momenteel al gevoelig voor drugsdealers en hangjongeren (patiënten gebruiken wiet). Het terrein zal nog meer drugsdealers aantrekken als er meer 'potentiële klanten' komen. Voornamelijk in de avond kan dit overlast veroorzaken (boschages bij GGNet, Beukenlaan, hondenuitlaatplaats, rond het gebouw van Karakter). Momenteel is al sprake van hang- en blow overlast bij de fietsenstalling bij gebouw de Springplank. Ook is er al sprake van drugsgebruik door patiënten van GGNet (om en op het hele terrein). Tevens zijn er drugsrunners actief op de uitvalswegen van het terrein. Er worden momenteel de nodige inzet door de bewaking gepleegd op dit fenomeen.	1	Drugsgebruik en dealen heeft prioriteit en moet direct aangepakt worden om toename van het probleem te voorkomen/beperken.

Criminaliteit en geweld	Ervaringen elders wijzen uit dat er onder asielzoekers criminaliteit voorkomt, ook de ervaringen met de noodopvang in de Americahal wijzen op geweld (tegen medebewoners en personeel). Andere burgers wijzen op de positieve ervaringen van het azc aan de Terwoldseweg.	1	Ervaringen wijzen uit dat deze feiten veroorzaakt worden door een specifieke groep asielzoekers. Hierop moet extra inzet gepleegd worden (prescreening en regelmatige controle) en sancties (tot overplaatsing en strafrechtelijke afdoening) worden opgelegd.
Verboden wapenbezit	Verboden wapenbezit onder asielzoekers, bijvoorbeeld in de azc gebouwen.	2	Wapenbezit is een feit dat zelden tot nooit voorkomt.
Onvoldoende recreatie-mogelijkheden op het terrein	Asielzoekers hebben onvoldoende plekken om te recreëren. In de tuin voor De Voorde zou men kunnen voetballen. Dit kan leiden tot overlast voor de aanwonenden aan de Deventerstraat.	3	Er is een sportveld op het terrein en de kerk kan ook als zodanig gebruikt worden.
Gebruik maken van faciliteiten GGNet/inloop in gebouwen van GGNet/inloop cliënten in de kapel	Azc-bewoners die gebruik maken van De Hop op tijden dat deze faciliteiten voor cliënten bestemd zijn. In de Hop kan men tegen kostprijs dingen kopen. Ook kan men er gratis koffie drinken (cliënten), bezoekers moeten wel betalen. Dit kan voor conflicten met of verdringing van cliënten zorgen. Ook kunnen deuren van andere GGNet-locaties (bijvoorbeeld De Linde) geopend worden. Dit kan leiden tot toename onveiligheidsgevoel bij medewerkers en patiënten. Cliënten kunnen naar de kapel gaan, waardoor mogelijke conflicten met azc-bewoners ontstaan.	2	De Hop blijft open voor iedereen. Er zal door GGNet worden bekeken of en, zo ja, in hoeverre bezoek van azc-bewoners de GGNet-bewoners verdrijft. Wat betreft overige gebouwen: dit is de verantwoordelijkheid voor GGNet, zij zullen de in- en uitloopprotocolen moeten herzien. De kapel blijft open voor ieder die dit wil (open inloop), mogelijke conflicten liggen evenals bij De Hop niet direct voor de hand.
Aantasting privacy van cliënten	Doordat overal asielzoekers zijn, zullen ze ook gebouwen in kunnen kijken ten koste van de privacy van patiënten. Voor met name De Linde zou dit een probleem kunnen vormen: die hebben zicht op de nieuwe gebouwen.	2	Het is de verantwoording van GGNet om dit te monitoren en aan te pakken als zich dit voordoet.
Zwerfvuil	Op het terrein van GGNet zal meer zwerfvuil/vervuiling/rommel voorkomen.	1	Komt in andere azc's ook voor, is een direct punt van aandacht.

Aanwezigheid van hoog dreigingsniveau	Gedoeld wordt op jihadisten en terroristen die niet direct worden gesignaleerd c.q. verwijderd en vervolgens criminele en/of terroristische activiteiten gaan ontplooiën en voor dreiging zorgen. Dit heeft ook te maken met een te beperkte screening van asielzoekers op terrorisme, mensenhandel, et cetera. Mensen hebben het gevoel dat de vluchtelingen van nu 'geen echte vluchtelingen' zijn. Het gaat om andere groepen mensen dan een paar jaar geleden.	3	Monitoring hierop is in handen van de landelijke overheid en de lokale driehoek, dit is geen beheertechnische zaak in de zin van leefbaarheid en veiligheid
Komst van een moskee leidt tot een kloof tussen de westerse en niet-westerse cultuur	Angst voor moskee op het terrein of in de omgeving. Er zijn zorgen over wat daar gezegd wordt, of er gediscrimineerd wordt, of de westerse cultuur als verderfelijk wordt afgeschilderd en in hoeverre dit gecontroleerd wordt en er afspraken over gemaakt worden. De komst van de moskee zou tevens geluidsoverlast kunnen veroorzaken op het GGNet-terrein, maar ook in de Schopenhauerstraat.	3	Er zijn tot op heden nog geen plan voor de komst van een moskee. Een eventuele gebedsruimte op het terrein zelf valt onder het beheer van het COA.
Aantasting oorspronkelijke staat kapel	In de toekomst wordt de kapel een inloop- en multifunctionele ruimte met twee verdiepingen, onder andere voor scholing. De christelijke eigenheid van de kerk (zoals die nu op het GGNet-terrein staat) mag niet verdwijnen. De kapel mag niet tot moskee omgebouwd worden. Het moet een ruimte voor alle geloven worden. Monumentenstatus mag niet aangetast worden.	3	De kerk zal aan de buitenzijde niet veranderen, aan de binnenzijde wel. Daarmee zal het (christelijke) karakter op de achtergrond verdwijnen en het interieur vooral een neutraal uiterlijk krijgen. Geen risico aanwezig.
Brandstichting in kapel op GGNet-terrein	In het verleden was de kapel altijd open. Die is gesloten vanwege pogingen tot brandstichting. Vanwege de kloof tussen verschillende geloofsopvattingen zal brandstichting ook nu weer een risico kunnen vormen.	3	Vergroot risico op brandstichting is in de kapel niet groter dan elders, mede door de aanwezige beveiliging op het terrein.
Aantasting terrein GGNet en de natuur/dieren	Aantasting van het park/natuur op GGNet-terrein door nieuwe bebouwing en frequenter gebruik. De (wilde) dieren (uilen, sperwers, roofvogels) die overal voorkomen zullen mogelijk verjaagd worden. Ook kan dierenmishandeling bij dieren op het terrein van GGNet en de kinderboerderij voorkomen. Tevens zullen monumentale panden aangetast worden door de aanpassingen die nodig zijn voor de komst van de asielzoekers, met aantasting van de skyline van de GGNet-locatie tot gevolg.	3	Dierenmishandeling komt in andere azc's weinig voor. De aantasting van monumentale panden en uitzicht valt onder het beheer van COA maar richten zich niet op veiligheid en leefbaarheid.

Ingegroeide/kapotte looppaden op GGNet-terrein	Sommige looppaden zijn ingegroeid (begroeiing), andere zijn kapot en hebben gaten.	2	Deze situatie bestond al voor de komst van het azc en is de verantwoordelijkheid van GGNet. Er liggen wel kansen om deze paden weer te revitaliseren, zodat er meer spreiding van personen over het terrein ontstaat.
Leegstand GGNet (kraken, verpaupering)	Mogelijke leegstand van het nieuwe gebouw doordat de instroom van asielzoekers daalt. Er komt een risico op kraken en verpaupering.	3	Terrein zal bewaakt worden
Veel onderhoud GGNet-terrein	Het GGNet-terrein is heel groot en er zal veel onderhoud plaats moeten vinden. Dat kost veel geld.	3	Onderhoud van het terrein vindt nu al plaats, dat zal niet veranderen. Een deel van het onderhoud zal voor rekening van COA komen.

Benoemde risico's buiten de terreinen van GGNet en COA

Risico	Toelichting van betrokken partijen	Weging	Toelichting weging
Verkeersrisico's	Meer mensen op straat en in de omliggende wijken van het azc, zij kunnen voor problemen zorgen op voetpaden en smalle rijbanen (stremmingen en overlast). Rondlopende en rondfietsende asielzoekers kunnen voor verkeersrisico's zorgen. Voetgangers moeten langs de Deventerstraat op het fietspad omdat er geen voetpad is. Langs de Terwoldseweg is geen voetpad, waardoor gevaar voor asielzoekers ontstaat. Ook: asielzoekers die zonder licht fietsen, slingerend fietsen, op de verkeerde weg helft fietsen.	2	Verkeersdrukte hoeft niet direct tot risico's te leiden, de voetgangers/fietsers zijn gescheiden van de automobilisten waardoor levensbedreigende situaties uitblijven. Door de diverse looproutes zullen asielzoekers zich verspreiden, zo wijzen ervaringen elders uit. Het is niet noodzakelijk om langs de Deventerstraat een apart voetpad aan te leggen, voetgangers maken ook elders gebruik van fietspaden zonder noemenswaardige overlast/risico's.

Gat in de Beukenhaag	Bij het fietspad tegenover restaurant Istana Bali zit een gat in de beukenhaag. Dit gat in de haag wordt veel gebruikt door de hondenuitlaters maar kan een doorsteek worden voor asielzoekers.	3	Er lijken betere alternatieven om te lopen, bovendien vormt dit gat niet direct een risico voor de veiligheid omdat het niet op de autoweg, maar het fietspad uitkomt.
Overlast op/rondom looproutes	Door bewoners zijn richting alle winkelcentra (Zuidbroek, 't Fort, de Mheen en Anklaar). Sommige bewoners geven aan dat bepaalde routes de voorkeur gaan krijgen, vanwege de kortere afstand of vanwege het winkelaanbod, en daardoor frequenter gebruikt worden. Asielzoekers hebben nauwelijks begrip van de Nederlandse maatschappij, Nederlandse wetgevingsnormen en omgangsvormen. Er is sprake van cultuurverschil, aanpassingsproblemen, taalproblemen en opleidingsproblemen. Omwonenden vrezen dat er straks mensen in de wijk lopen die de normen en waarden niet accepteren en overlast geven.	1	Overlast op/rondom looproutes zal voorkomen, grotendeels zal dit audiovisuele overlast zijn. Daar waar overlast zwaardere vormen kent, zal in het beheer direct opgetreden moeten worden.
Ontstaan van (bovenmatig gebruikte) looproutes als het schelpenpad richting de Homerusstraat wordt afgesloten.	Wanneer een looproute wordt afgesloten, zoeken mensen een alternatieve looproute. Het afsluiten van het schelpenpad leidt volgens omwonenden van de Homerusstraat tot rust in die straat en volgens omwonenden elders tot meer druk op hun gebied. Ook wordt gewezen op de noodzaak om naast het schelpenpad ook het hondenuitlaatterrein (richting Homerusstraat) af te sluiten, anders ontstaat daar de loop.	1	De situatie rondom het schelpenpad/de Homerusstraat verdient extra monitoring vanwege de looproute richting twee achtergelegen winkelcentra en de kinderboerderij. Sluiten van het schelpenpad is vooralsnog niet gewenst. Dit om zoveel mogelijk spreiding van asielzoekers te bewerkstelligen.
Aantasting leefbaarheid voor kwetsbare doelgroepen in de buurt	- Er worden problemen verwacht aan de Deventerstraat met doelgroepen van de kinderopvang en Karakter (voor kind- en jeugdpsychiatrie) - Aan de Sprenkelaarsdijk zitten gebouwen met daarin opvang voor dementerende ouderen. In het tweede gebouw zitten mensen met LVB-problematiek. Zij maken makkelijk onverstandige keuzes. Dit kan voor problemen zorgen in combinatie met azc-bewoners (denk bijvoorbeeld aan uitwisselen van drugs).	1	Andere ervaringen wijzen niet op vermenging met ouderen. LVB-jongeren vormen een aandachtspunt dat gemonitord moet worden.

	- Er worden problemen verwacht met de verschillende mensen en culturen in de flats (weinig inkomen, soms soortgelijke nationaliteiten), de eventuele sociale huurwoningen die mogelijk gaan komen. - Aan het eind van de Homerusstraat (nabij de kinderboerderij) wordt een huis voor geestelijke gezondheid c.q. een beperking gebouwd. Uitwisseling met deze groep kan voor problemen zorgen.		
Verdringing van minderbedeelde Apeldoorners	Er zijn minder woningen en minder werk ter beschikking voor de Apeldoorners die het zelf al heel moeilijk hebben om huisvesting, werk en voedsel te krijgen. Dit zal in de hele gemeente Apeldoorn spelen. Het gaat om minderbedeelden/werklozen die zich achtergesteld voelen omdat zij (asielzoekers) allerlei voorzieningen (toegang zwembad/bibliotheek/huurwoning/uitkering/subsidie) krijgen.	3	Dit is een kwestie die op landelijk/regionaal niveau moet worden aangepakt, geen kwestie voor het lokaal beheer rondom veiligheid/leefbaarheid.
Samenscholing, hanggedrag en geluidsoverlast door azc-bewoners	Op diverse plekken in de omliggende wijken, specifiek bij scholen, parken, speeltuinen, buurthuizen, kinderboerderij, winkelcentra en speelveldjes, in tunnels, bij opstap-plekken bij het openbaar vervoer en het spoor wordt hanggedrag verwacht.	1	Kans op overlast aannemelijk, met geluidsoverlast en onveilig gevoel onder omwonenden als gevolg. Overlast op hangplekken heeft prioriteit en moet direct vermeden worden in het beheer
Huisvredebreuk/ongeoordoorde toegang	Azc-bewoners die plekken betreden waar ze niet mogen komen. Genoemd zijn het gebied tussen GGNet en de Groene Wig, de volkstuinten (Sprenkelaarsdijk, Zuidbroek, Stadsakkers), het verpleeghuis Sprenkelaarshof en de maisvelden naast het GGNet-terrein (als er mais geteeld wordt)	2	Ervaringen elders leren dat dit zelden voorkomt. Indien nodig meenemen in beheer.
Crimineel gedrag op looproutes (bijvoorbeeld diefstal/beroving en inbraak).	Men is bang voor winkeldiefstallen in (alle) winkelcentra, zeker bij asielzoekers die geen kans op asiel hebben. Ook wordt voor diefstallen en inbraken (wegnemen van bezittingen, fietsen en dergelijke) in diverse omliggende wijken gevreesd.	1	Ervaringen met azc Zutphen wijzen uit dat met name winkeldiefstal onder bepaalde asielzoekers voorkomt. Dit moet een vast aandachtspunt voor het beheer zijn; overleg met winkeliers hierover noodzakelijk.
Overlast aan de deur	Bedelen aan de deur/hekje voor een karweitje	3	Ervaringen elders leren dat dit niet gebeurt.
Vernieling en dierenmishandeling door azc-bewoners	Vooraf in de directe omgeving van het azc en op looproutes. Daarnaast wordt de kinderboerderij genoemd. Hele omgeving azc.	2	Ervaringen elders geven aan dat dit weinig voorkomt. Indien nodig meenemen in beheer.

Verdringing van huidige bezoekersstroom kinderboerderij	Men is bang dat de asielzoekers de huidige bezoekersstroom van de kinderboerderij verjagen. De rustige sfeer gaat verloren.	2	Kans is aannemelijk, maar niet dermate groot omdat de eigenaar van de kinderboerderij ook belangen heeft. Indien nodig meenemen in beheer.
Toename (zwerf)vuil	Vooraf in wijken die tegen het azc aanliggen en op looproutes. Op sommige plekken in Apeldoorn (Balustrade) wordt al veel afval gedumpt.	1	Zwerfvuil is een aandachtspunt dat meegenomen moet worden in het beheer.
Parkeeroverlast	In de buurt van de Deventerstraat (rotonde) en het pad tussen de kinderopvang en Karakter (kind- en jeugdpsychiatrie). Bezoekers van de kinderboerderij zullen veelal met de auto komen. Hetzelfde geldt voor de rolstoelbusjes die worden gebruikt bewoners van de in aanbouw zijnde zorginstelling te halen en brengen. Extra parkeren in verband met medewerkers COA/GGNet/azc.	3	Kans op parkeeroverlast niet aannemelijk door de grootte van het GGNet-terrein en de nu al aanwezige parkeermogelijkheden.
Overlast in bussen	Niet alleen overlast door asielzoekers in de bussen, maar ook bijvoorbeeld zwartrijden door azc-bewoners	2	In de regel maken asielzoekers, vanwege de kosten, minder gebruik van het ov, bovendien liggen de winkels op loop-/fietsafstand.
Drugsgebruik en dealen	De parkeerplaats bij de Schopenhauerstraat is momenteel al gevoelig voor drugsdealers en hangjongeren. De komst van asielzoekers kan de potentiële doelgroep groter maken. Ook andere plekken rondom het azc (zoals Balustrade, fietsenstalling bij De Springplank en de overkapping bij de ingang van De Imme) zijn hiervoor aantrekkelijk.	1	Drugsgebruik en dealen heeft prioriteit en moet direct meegenomen worden in het beheer.
Openbaar dronkenschap door azc-bewoners	Drankgebruik in het openbaar door azc-bewoners.	3	Ervaringen elders leert dat dit kan voorkomen, vooral rond horecagelegenheden, veroorzaakt door een specifieke groep asielzoekers. Dit is echter niet de verantwoordelijkheid voor het beheer, maar voor de lokale driehoek (burgemeester, OM, politie).

Wildplassen door azc-bewoners	Wildplassende asielzoekers	2	Ervaringen elders lijken hier niet op te wijzen. Indien dit voorkomt, onderdeel van beheer maken.
Privacy voor burgers en asielzoekers	Omwonenden kijken op de nieuwbouw en de kapel uit, azc-bewoners die bij huizen van omwonenden naar binnen kijken langs looproutes.	3	Het azc ligt ver genoeg van de bewoning. Ervaringen elders wijzen niet op daadwerkelijke privacyschendingen van de zijde van azc-bewoners. De nieuwbouw zou eerst hoger worden dan nu daadwerkelijk gerealiseerd wordt.
Teveel/te weinig beveiliging/politie	Sommige omwonenden wijzen op capaciteitsgebrek bij de politie, andere bewoners op teveel aanwezige politie. In het laatste geval zal ook een toename in spoedritten, van politie, brandweer en ambulance, komen.	3	Aanrijtijden worden door de politie haalbaar geacht.
Ontbrekende verlichting	Een aantal plekken buiten het terrein van het azc wordt genoemd, waaronder de uitlaatplaats achter de Schopenhauerstraat, het landweggetje tussen de maïsvelden dat uitkomt op het terrein van GGNet, het onverharde en onverlichte looppad (Eikenlaantje) tussen de Balustrade en Steeneik en voet- en fietspaden in park Zuidbroek.	2	Deze verlichtingssituaties bestonden al. Op voorhand op diverse plaatsen buiten het terrein extra verlichting aanbrengen lijkt vooralsnog niet nodig.
Lichtoverlast van het azc	In omliggende straten.	3	Het azc ligt ver genoeg verwijderd van de omliggende bewoning en is bovendien gedeeltelijk afgedekt door bosschages.
Dalende huizenprijzen/waardevermindering woningen	Door de komst van het azc worden dalende huizenprijzen verwacht, vooral in de directe omgeving van het azc. Huizen worden onverkoopbaar.	3	Eventuele gevolgen voor de huizenprijzen vallen niet onder leefbaarheid en veiligheid. Ervaringen in Zutphen leren dat dit vooralsnog niet het geval is.
Onderling geweld	Het gaat om zowel agressie van omwonenden richting asielzoekers, asielzoekers richting omwonenden als tussen omwonenden onderling (tweespalt door de komst van het azc)	3	Vooralsnog lijken hiervoor geen aanwijzingen te bestaan. Ervaringen elders wijzen uit dat dit amper voorkomt.
Verlies van veiligheidsgevoel	Het veiligheidsgevoel van burgers in alle omliggende wijken wordt aangetast als er te veel asielzoekers (vooral jonge mannen met andere geloofsopvattingen/culturen	1	Gezien de ervaringen in Zutphen zal het veiligheidsgevoel afnemen. Dit is een

onder omwonenden	(ten aanzien van vrouwen/emancipatie)) bij elkaar zijn (moslims), in groepjes langs de weg lopen. Ook het idee dat deze mensen getraumatiseerd zijn en daardoor agressief kunnen reageren naar bewoners baart zorgen. Men is bang dat ze van de fiets worden getrokken, er ongepaste opmerkingen worden gemaakt e.d. en dat ze om moeten zullen fietsen. Op de momenten dat het donker is en tijdens vakantieperiodes (huis dat onbewoond is) wordt dit versterkt.		lastig, niet direct beïnvloedbaar geven. Het veiligheidsgevoel kan als een van de subjectieve indicatoren voor het beheer meegenomen worden.
Belaging/bedreiging/intimidatie/seksueel grensoverschrijdend gedrag van azc-bewoners richting burgers	Burgers, maar met name worden vrouwen en kinderen genoemd, op alle looproutes in alle omliggende wijken van het azc, specifiek ook in afgelegen plekken, parken, bij bushaltes en het NS-station. Nafluiten/sissen/aanranding/betasten/verkrachten/	1	Ervaringen elders wijzen uit dat vooral de mildere vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag sporadisch voorkomen, veroorzaakt door een specifieke groep asielzoekers. Verhoogde inzet op deze eventueel aanwezige groep is vereist.
Minder winkels	Winkeliers kiezen door de diefstal van asielzoekers niet snel voor een winkel in de omgeving van het azc terrein.	3	Winkelcentra liggen niet heel dicht in de buurt. Vestiging van nieuwe winkels vormt geen onderdeel van het beheer.
Verdrinkingsgevaar azc-kinderen	Zowel in zwembad De Sprenkelaar als in vijvers/sloten in de omliggende wijken. Ook bij vorst (ijs).	2	Aangenomen moet worden dat kinderen begeleid worden door badpersoneel/ouders
(Afsluiten) schelpenpad	Omwonenden aan de Homerusstraat willen het schelpenpad richting de Homerusstraat dicht hebben, voor andere bewoners en medewerkers geldt dit juist niet omdat de loopstroom dan elders meer druk kan krijgen. Bedreiging van de leefbaarheid en veiligheid aan de ene kant versus toegankelijkheid en wandelfaciliteit aan de andere kant.	1	Situatie rondom schelpenpad verdient directe en nauwkeurige monitoring

Benoemde risico's rondom het beheer

Risico	Toelichting van betrokken partijen	Weging	Toelichting weging
Twee eigenaren op één locatie	Er kan onduidelijkheid gaan ontstaan onder wiens verantwoordelijkheid bepaalde delen van het terrein vallen (van GGNet of van het COA).	1	Onduidelijke gebiedsafbakening kan leiden tot afschuifgedrag door de verantwoordelijke instanties in het geval van incidenten.
Gebrek aan dagbesteding	Het is de vraag of er voor de asielzoekers voldoende dagbesteding zal zijn. Indien er te weinig te doen is, wordt gevreesd dat mensen zich gaan vervelen en gaan rondhangen.	2	Dagbesteding hangt ook af van initiatieven vanuit (burgerlijke) instanties. Vooralsnog is onduidelijk of dit daadwerkelijk onvoldoende is en er een risico op de leefbaarheid en veiligheid ontstaat
Onduidelijke incident- en klachtenprocedure	Door de komst van het COA wordt het onduidelijk bij wie een klacht/incident gemeld moet worden: het COA, GGNet of de politie.	1	Voor alle betrokkenen op en rond het terrein moet direct duidelijk zijn waar een klacht/incident gemeld kan worden. Ook moet gegarandeerd worden dat een klacht/incident binnen een beperkte termijn afgehandeld wordt.
Werken met twee beveiligingsbureaus	Gevreesd wordt voor onduidelijke onderlinge afspraken tussen de twee beveiligingsbureaus bij calamiteiten/incidenten. Ook is de begeleiding door de beveiliging, met name om de begeleiding voor vrouwelijk personeel en personeel dat 's nachts werkt, een aandachtspunt voor veel werknemers op het terrein. Verder speelt het afbakeningsaspect: welk terrein gaat de GGNet-beveiliging voor zijn rekening nemen en welk terrein de COA-beveiliging? Krijgt de politie wel voldoende bevoegdheid op het azc-terrein?	1	Op dit punt moet voorafgaand aan de start van het azc geen ruis bestaan: veiligheid moet voor iedereen gegarandeerd worden

Slechte communicatie tussen verantwoordelijke instanties en omwonenden (externe communicatie)	Vertrouwen in het openbaar bestuur is weg vanwege manipulatief gedrag van bestuurders; verantwoordelijke instanties komen toezeggingen niet na en luisteren niet. Omwonenden worden te weinig geïnformeerd. Organisaties vertrouwen elkaar niet, naast gemeente, COA en GGNet worden politie, wijkraad en Comité AZC Nee genoemd.	1	Het is voor goed beheer essentieel dat de juiste verhouding tussen bestuur/beleid en burger hersteld wordt, herstel van vertrouwen lijkt vooralsnog een brug te ver. In ieder geval moet de communicatie duidelijk, niet via diverse sporen lopen en periodiek gegarandeerd zijn.
Klankbordgroep is een papieren tijger	De functie van de klankbordgroep is totaal verloren en wordt vanuit de gemeente ingeperkt, bijvoorbeeld vanwege de vergaderregels die zijn opgesteld. De klankbordgroep mag niets inbrengen, de gemeente kapt alles af.	1	Het is voor goed beheer essentieel dat de verhouding tussen de beheerpartners hersteld wordt.
Onderbezetting van hulpdiensten	Brandweer, politie, ambulance zullen meer moeten uitrukken. Is er voldoende capaciteit? Zullen de aanrijtiden worden gehaald? Zijn er voldoende bedden in het ziekenhuis? Is er besmettingsgevaar voor de lokale bevolking? Moeten er meer quarantaine ruimtes bijkomen?	3	De ervaring met azc's elders is dat dit niet aan de orde is
Omwonenden die eigen rechter spelen	Het risico dat gedupeerden het recht in eigen hand gaan nemen, met alle vervellende gevolgen van dien. Dit kan resulteren in bedreigingen/vernielingen/geweld/burgerlijke ongehoorzaamheid.	2	Bewoners kunnen kritisch zijn, maar bij andere azc's is te zien dat dit zelden gebeurt. Uiteindelijk zal meer acceptatie en gewenning ontstaan. Er kunnen mensen actiebereid blijven, vooral na een incident waar een azc-bewoner bij betrokken is.

Bijlage 4: alle oplossingsrichtingen beoordeeld

In bijlage 4 staan de door burgers en overige respondenten genoemde en zelf opgetekende oplossingsrichtingen vermeld. De oplossingsrichtingen die identiek waren, zijn omwille van de leesbaarheid van de rapportage samengenomen. Er is nader onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten oplossingsrichtingen:

- *Door te voeren* oplossingsrichtingen die door de beheerpartners direct ingezet kunnen worden op niveau-1-risico's en dus de status hebben van een concrete beheermaatregel;
- *In reserve te houden* oplossingsrichtingen die door de beheerpartners eventueel in de toekomst nog ingezet kunnen worden als beheermaatregel;
- *Minder voor de hand liggende* oplossingsrichtingen die voor de beheerpartners vooralsnog zijn afgefallen omdat de meningen over de oplossingsrichting verschillen (er zijn voor- en tegenstanders), de richting niet reëel is en er betere of simpelere alternatieven voorhanden zijn. Ook vallen hier oplossingsrichtingen onder waarvoor het initiatief niet bij de beheergroep ligt, maar bijvoorbeeld bij omwonenden of andere instanties.

De te reserveren oplossingsrichtingen kunnen binnen de beheergroep als schaduwlijst gebruikt worden in het geval er sprake is van onevenredige overlast. Dit doet ook recht aan het dynamische karakter van beheer rondom het azc. Overigens is het belangrijk om te vermelden dat dit geen limitatieve lijst is; een optredend risico kan ook door een geheel andere beheermaatregel worden aangepakt.

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserveren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Aanpassen infrastructuur op het terrein van GGNet	Toe- en uitgangswegen aanpassen: alles sluiten behalve de hoofdingang			X
	Toe- en uitgangswegen aanpassen: niets afsluiten zodat azc-bewoners zoveel mogelijk verspreiden	X		
	Toe- en uitgangswegen aanpassen: extra wegen toevoegen			X
	Toe- en uitgangswegen aanpassen: schelpenpad/Homerusstraat afsluiten en het hekje bij de hondenuitlaat plaats afsluiten		X	
	Toe- en uitgangswegen aanpassen: vertragingsobjecten aanbrengen om aan- en afvoer (van drugs) door brommers tegen te gaan		X	
	Om de loop tussen De Linde en de boerderij te beperken: looprichting vanaf het azc aanpassen		X	
	Hek/gracht om het GGNet-terrein heen			X
	Meer/sterkere verlichting op het GGNet-terrein		X	
	Als het schelpenpad openblijft moet het beter verlicht worden (sterkere lampen)		X	
	Verlichtingsplan COA en GGNet op elkaar laten aansluiten	X		
	Meer camera's op het GGNet-terrein, minimaal bij de toe- en uitgangswegen	X		
	Cameraplan COA en GGNet op elkaar laten aansluiten	X		
	Boschages op het terrein plaatsen om het GGNet-gebied af te screenen van het COA-gebied		X	
	De beek over het terrein als scheidslijn gebruiken en daar een hek plaatsen			X

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserveren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Aanpassen inrichting terrein	Nieuwbouw zo bouwen dat het ook geschikt is voor 'individuele bewoning'. Wooneenheden voor gezinnen en alleenstaanden. Als blijkt dat delen van het gebouw niet door asielzoekers gebruikt worden, deze wooneenheden ook toewijzen aan woningzoekenden in Apeldoorn (huur).			X
	Privacy GGNet-cliënten: gordijnen plaatsen, ramen afplakken.		X	
	Gebied (GGNet terrein) anders inrichten, zodat er alleen nog maar stapvoets gereden kan worden		X	
	Meer prullenbakken plaatsen, met name naast de bankjes om zo vervuiling tegen te gaan.		X	
	Woonterrein inrichten met ruimte voor winkels, café, zodat uitwisseling tussen omwonenden en azc-bewoners ontstaat			X
	Tref meer voorzieningen op het GGNet-terrein zodat asielzoekers zich niet gaan vervelen. Knap het voetbalveldje op, maak een basketbalveld.		X	
	T.b.v. het uitzicht: rechts naast de kapel soortgelijke grote bomen planten waardoor het uitzicht van de nieuwbouw beperkt wordt of verder naar achter bouwen.			X
	De kapel op het terrein in de oorspronkelijke staat houden			X
	De kapel voor iedereen toegankelijk houden, ook voor niet-asielzoekers	X		
	Meerdere plekken met afdak/zitjes op het terrein creëren waar de bewoners samen kunnen zijn, zodat de behoefte elders afneemt.		X	
	Bestaande flora (bomenlanen) en fauna intact houden	X		

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserve- ren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Aanpassen infrastructuur buiten het terrein van GGNet	Het bankje bij de hondenuitlaatplaats (bij Beukenlaan) verwijderen, zodat er minder hang-/drugs-overlast is.		X	
	Aanpassen van de overdekte fietsenstalling bij gebouw de Springplank vanwege huidige hang- en blowoverlast.		X	
	Meer/betere verlichting bij diverse genoemde plekken (de uitlaatplaats achter de Schopenhauerstraat en het parkeerterrein aldaar, het landweggetje tussen de maisvelden, aan de Deventerstraat, aan de Terwoldseweg, op fiets- en voetpaden richting Zuidbroek)		X	
	<u>Geen</u> verlichting op het eikenlaantje achter/tussen Balustrade en Tussen de Eiken		X	
	Afsluiten van de toegang tot het Eikenlaantje achter/tussen Balustrade en Tussen de Eiken voor auto's middels neerlaatbare paaltjes			X
	Rondom het gehele terrein moet verkeersvertragend beleid komen bij kleine/smalle weggetjes.		X	
	Voetpad aanleggen bij de Terwoldseweg op de openbare weg			X
	Daar waar het voetpad aan de Terwoldseweg ontbreekt een voetpad op het terrein van GGnet leggen (achter de beukenhaag)	X		
	Trottoir langs fietspad Deventerstraat aanleggen.			X
	Stoplichten plaatsen bij de oversteekplaats Deventerstraat bij rotonde en verderop richting centrum			X
	Snelheidsbeperkende maatregelen op de Balustrade (vooral ter bescherming van asielkinderen die naar school gaan)		X	

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserveren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Aanpassen infrastructuur buiten het terrein van GGNet (vervolg)	Gat in Beukenhaag Deventerstraat ter hoogte van restaurant Istana Bali dichtten (zodat er geen loop de wijk in ontstaat)			X
	Meer prullenbakken plaatsen tussen de winkelcentra en het azc (met name naast bankjes)		X	
	Ingang garage begroeiing bij Het Verlaat: kort houden of vervangen door niet-bladhoudend struikgewas (in de winter kaal)			X
	De ruimte onder Het Verlaat 76 afsluiten			X
	Brievenbushal appartementcomplex Het Verlaat is vrij toegankelijk. Verplaatsen brievenbussen uit de brievenbushal naar de buitenzijde, door de bewoners aan de binnenzijde te openen			X
	Toegang tot woonwijken afsluiten voor asielzoekers			X
	Pendelbussen tussen azc en winkelcentra			X
	Bussen moeten aansluiten op het azc en voldoende capaciteit hebben.			X
	Gratis buskaart waardoor asielzoekers zich over een groter gebied kunnen verspreiden			X

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserveren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Toezicht en Handhaving	Maak gebruik van één beveiligingsbedrijf voor zowel GGNet als COA.	X		
	In ernstige gevallen een terreinontzegging afgeven, geldend voor de hele locatie. Bij vaststellen crimineel/overlastgevend gedrag raddraaiers uitzetten/overplaatsen naar ander centrum/bureau Halt inschakelen (in geval van minderjarige).		X	
	Maak een calamiteitenplan	X		
	Kiezen voor uitgebreid toezichtsmodel: de taken van de beveiliging uitbereiden naar de grenzen van het terrein (dus ook op het schelpenpad, richting de hondenuitlaatplaats en alle in- en uitritten).	X		
	Meer beveiliging/extra surveillance als er overlastgevend hangplekken gaan komen in de buitenruimte, waaronder station Osseveld, bij winkelcentra, op looproutes en hangplekken.		X	
	Beveiliging dag en nacht (permanent) op het azc	X		
	Een (permanente) politiepost op het azc terrein/continu toezicht door politie (wijkagenten)			X
	Oprichten van burgerwacht in de wijken rondom het azc, in samenwerking met politie Apeldoorn			X
	Meer beveiliging/bescherming en hulp voor mensen met geestelijke en lichamelijke handicap (nieuwbouw Homerusstraat)		X	
	Om overlast op bussen tegen te gaan zou een bewaker mee moeten op de buslijnen			X
	Camera's plaatsen in omliggende wijken/hangplekken/winkelcentra/looproutes (vooral op plekken waar overlast genoemd wordt)			X
	Verbod op het hangen/zich ophouden in de wijken		X	
	Politie moet meldingen serieus nemen en zo snel mogelijk na de melding komen en zich laten zien	X		

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserveren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Toezicht en Handhaving (vervolg)	Strenge in- en uitgangcontrole bij alle in-/uitgangen van het azc		X	
	Stel samenscholingsverboden en hangverboden in		X	
	Gedegen screening van asielzoekers, zowel wat betreft Dublinasiels als eerdere overlast elders	X		
	Screenen asielzoekers op PTSS in verband met gevaar voor omgeving	X		
	Maak analyses als het gaat om combinatie van patiënten van GGNet en asielzoekers, drugs- en inbraakproblematiek		X	
	Stel binnen de groep asielzoekers een (door de groep gerespecteerde) senior aan voor begeleiding van jonge mannelijke bewoners en het inventariseren en melden van signalen bij groeiende ontevredenheid		X	

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserveren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Aanbieden schooling, cursussen en begeleiding	Asielzoekers een Engelse/Nederlandse taal cursus geven, ter bevordering van de communicatie		X	
	Voorlichting geven aan asielzoekers over culturele normen (positie vrouwen, kleding, et cetera)	X		
	Verplichte fiets-/verkeerstraining aanbieden aan asielzoekers/goede uitleg geven van verkeersregels	X		
	Uitleg geven over gemeentenormen met betrekking tot zwerfvuil		X	
	Duidelijke informatievoorziening voor azc-bewoners over regels en gevaren m.b.t. zwemmen	X		
	Asielzoekers leren zwemmen of al het open water 'dempen'			X
	Op scholen extra leerkrachten/ondersteuning inzetten in klassen			X
	Separate scholen voor asielzoekers creëren			X
	Via schoolvervoer kinderen spreiden over meerdere basisschoollocaties in Apeldoorn			X
	Maximum stellen aan azc-leerlingen in de klas, maximaal twee azc-leerlingen per klas			X
	Maak gebruik van de heersende kennis onder de azc-bewoners, bijvoorbeeld bij fietsreparaties	X		
	Inventariseer en schets op voorhand reële toekomstverwachtingen en laat deze afhankelijk zijn van hun persoonlijke inzet en bespreek regelmatig de voortgang (POP gesprekken).			X
	Meer psychologische/sociaalmaatschappelijke begeleiding, bv. van getraumatiseerde asielzoekers		X	
	Naast school ook kinderopvang bieden zodat volwassenen asielzoekers ook aan zichzelf toekomen		X	
	Asielzoekers moeten de mogelijkheid krijgen (vervolg)onderwijs te volgen			X
	In hun eigen taal cultuurlessen verzorgen door mensen die hier nu beter ingeburgerd zijn. Voor iedere vluchteling een eigen taalcoach			X
	GGNet-patiënten moeten goede begeleiding krijgen	X		

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserveren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Beheer	Registreren van mensen die het terrein opkomen en het terrein verlaten		X	
	Inzetten wijkagent/instellingsagent en deze laten deelnemen in het omwonendenoverleg.	X		
	Goede afstemming, samenwerking en coördinatie tussen GGNet en COA. Het moet duidelijk zijn waar klachten/incidenten gemeld moeten worden	X		
	Calamiteitenplan opstellen	X		
	Concrete regels voor het GGNet-terrein opstellen: bijvoorbeeld dat de openbare gebouwen niet toegankelijk zijn voor asielzoekers, enkel voor cliënten van GGNet	X		
	Huisregel invoeren: drugsgebruik leidt tot ontslag uit het opvangcentrum.		X	
	Instellen van een avondklok (bijvoorbeeld tussen zonsondergang en zonsopgang).			X
	Veiligheid voor bewoners in Apeldoorn moet gewaarborgd blijven	X		
	Voldoende extra mensen aannemen om de buurt leefbaar te houden. Denk aan: politie, ondersteuning in de wijk, beveiliging, medisch personeel, extra huisarts gespecialiseerd in buitenlandse ziekten, therapeuten, cameratoezicht. De kwaliteit van de zorg moet voldoende zijn. Neem een extra wijkagent aan voor dit gebeuren.		X	
	Voldoende overleg tussen verschillende partijen, waaronder met politie, brandweer, de betreffende diensten, Gelre ziekenhuis (kunnen zij die extra belasting aan?)	X		
	Voldoende alertheid bij verantwoordelijke instanties	X		
	Leer van eerdere ervaringen vanuit de Americahal. Vraag de politie wat zij als problemen hebben ervaren en hoe de problemen werden opgelost	X		

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserveren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Beheer (vervolg)	De Hop: asielzoekers uitsluiten van De Hop (om zo de cliënten aldaar te behouden)		X	
	De Hop voor iedereen open houden. Dat is gastvrij. Het hoort bij cliënten en medewerkers. Iedereen mag er komen, het is openbaar, mits de asielzoekers zich gedragen	X		
	Beveiliging op het GGNet terrein pas achter het parkeerterrein beginnen (en niet bij het bakkers-huisje). Laat de overlast maar op het GGNet terrein zelf plaatsvinden in plaats van het door goede beveiliging op het terrein wegdrücken van overlast naar omliggende wijken.			X
	's Avonds afsluiten van het GGNet terrein			X
	Laat (jonge) scholieren niet door over het terrein van het azc fietsen			X
	Laat hondenbezitters hun hond niet meer uitlaten bij het azc. Zij moeten gebruik maken van de gemeentelijke uitlaatplaats (tevens goed bereikbaar vanuit de Homerusstraat)			X
	Maximaal drie asielzoekers tegelijk in een winkel toelaten			X
	Betrek winkelcentra in de buurt en de markt bij de kennismaking met asielzoekers. Leer hen hoe hier boodschappen te doen.	X		
	Kerken en moskeeën hun ervaring met vluchtelingen laten inzetten	X		

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserveren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Dagbesteding	Zorgen voor dagbesteding (sporten, cursussen, Nederlands leren, handvaardigheid), bijvoorbeeld moestuintjes, voetbalveldjes. Aanbieden van ontspanning en activiteiten. Sporten met bewoners, spelletjes middag/avond organiseren. Muziek maken, helpen met lezen/voorlezen. Inventariseer werkervaring/hobby's van vluchtelingen, zodat ze zich met die eigenschappen/kwaliteiten verdienstelijk kunnen maken		X	
	Inloopcentrum creëren waar vluchtelingen en inwoners met vragen terecht kunnen. Dit creëert draagvlak bij inwoners én bij vluchtelingen		X	
	Zet de asielzoekers aan het werk, alleen internetten en wat sporten is niet voldoende. Laat ze bijvoorbeeld hun eigen huisvesting (toilet e.d.) c.q. locatie schoonhouden. Laat ze zelf koken (geen kant en klare maaltijden), zelf corvee regelen, zelf kleren naaien. Een aangewezen groep asielzoekers kan zelf de fietsen (met name de verlichting) onderhouden. Mogelijk kunnen de Stadsakkers hulp gebruiken		X	
	Verplichte inburgering, alleen meedoen aan de maatschappij als men ook een bijdrage levert			X
	Afspraken maken met uitzendbureaus om extra inzet van asielzoekers mogelijk te maken			X
	Laat Present de bezigheidsactiviteiten organiseren en maak hier budget voor vrij			X
	Schoonmaakploegen samenstellen en periodiek (de directe omgeving van) het GGNet-terrein schoonmaken. Hetzelfde geldt voor snoeiploegen voor de beplanting.	X		

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserve- ren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Communicatie extern	Bewakers van GGNet en COA moeten over en weer goed communiceren	X		
	Omwonenden moeten goed en constant geïnformeerd worden	X		
	Werken met vaste contactpersoon in de externe communicatie		X	
	In samenwerking met het COA werken aan toelichting in eigen taal die bij de ingang van winkels gehangen kan worden, om te wijzen op de huisregels in een winkel		X	
	Zorg dat er via de samenwerking contacten ontstaan tussen asielzoekers en omwonenden in de buurt. Af en toe een etentje of gezamenlijk feest draagt wel bij, maar lost niets op.		X	
	Heldere en transparante communicatie van de gemeente en politie naar de omwonenden over incidenten en andere zaken	X		
	Partijen moeten oor hebben voor de inbreng van omwonenden	X		
	Veel blijvende uitleg door COA richting wijkbewoners/raden/klankbordgroepen en andersom richting COA/gemeente/bestuurders	X		
	GGNet moet de cliënten, bezoekers, vrijwilligers en medewerkers goed informeren over het toekomstige azc en zijn bewoners. Denk aan een nieuwsbrief (via de cliëntenraad, familieraad) intranet en dergelijke. Ook een link op de GGNet-site richting de site van de gemeente Apeldoorn	X		
	Tweetalige (Engels en Nederland) Facebookgroep opstarten, bijvoorbeeld 'Welkom Vluchtelingen' opstarten en dit als communicatie- en informatiekanaal gebruiken.		X	

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserveren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Communicatie intern	Plaats 'gedrags'borden op het GGNet-terrein: geen drank, geen drugs, blijf van vrouwen af		X	
	Bewegwijzering op het terrein aanpassen om te voorkomen dat bezoekers, cliënten en asielzoekers over het terrein dwalen. Suggestie: aparte kleuren borden voor GGNet (blauw) en het azc (rood)		X	
	Voorkeurslooproutes aangeven bij asielzoekers/looproutes door de wijken ontmoedigen/looproutes buiten de wijken om creëren		X	
	Juist geen voorkeurslooproutes aangeven bij asielzoekers voor zoveel mogelijk spreiding		X	
	Bewoners van het azc duidelijk maken dat ze niet in grote groepen moeten rondhangen, dat kan intimiderend werken. En dat zij begrip moeten voor anderen en afval weer moeten opruimen.		X	
	Communicatie voor zowel bestaande als nieuwe groep asielzoekers: waar kom je terecht en wat wordt er van je verwacht? Aan alle doelgroepen op het terrein voorlichting geven over verschillende vormen van levensstijlen op het terrein. Of voorlichting geven aan gezinnen die hier komen over de mensen die hier als cliënt wonen. Voorlichting moet wel structureel zijn, aangezien de samenstelling op het terrein fluctueert. Goede communicatie: bereid GGNet-clients voor op de komst van de asielzoekers, maar bereid ook asielzoekers voor op de plek waar ze terechtkomen. Zorgen voor goede introductiebijeenkomsten over gebruiken en rituelen binnen Nederland. Aangeven welk gedrag wel en niet gewenst is.	X		
	Korte lijnen tussen COA (inclusief beveiliging), werknemers en patiënten. Periodiek basisoverleg. Niet alleen de 'hoge mensen' met elkaar in gesprek, maar ook de mensen op lagere functies.	X		
	Informerende van cliënten over toekomstige incidenten en eventuele extra politie op terrein	X		
	COA moet voorlichting aan asielzoekers geven over alcoholgebruik.		X	

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserveren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Communicatie onderling	Investeren in gezamenlijke projecten tussen omwonenden en asielzoekers om elkaar te leren kennen en begrijpen (sport/muziek maken/creatieve bezigheden als bindmiddel?)			X
	Laat ze zich aan elkaar voorstellen, publiceer hun persoonlijke verhaal in bijvoorbeeld de Stentor			X
	Een actie opzetten dat de vluchtelingen een keer bij een gezin thuis mogen eten, of een activiteit voor omwonenden en vluchtelingen, helpt voor wederzijds begrip en respect voor elkaar			X
	Leer op een creatieve manier culturen over en weer kennen (asielzoekers, omwonenden), dat kweekt begrip over en weer			X
	Kinderen in de wijk via scholen informeren over vluchtelingen, een keer kinderen op school uitnodigen, vertellen over hun cultuur			X
	Feestdagen uit het land van herkomst vieren, samen met omwonenden/jaarlijkse buurt-bbq			X
	Aandacht hebben voor goede omgangsvormen in de wijken. Wijkbewoners duidelijk maken wat verwacht mag worden van vluchtelingen (bijvoorbeeld tav groeten, wel/geen hand geven)		X	
	Burgers als coach inzetten om azc-bewoners wegwijs te maken in Apeldoorn en Nederland			X
	Bioscoop met films uit het land van herkomst			X
	Bevorder kennismaking tussen burgers en asielzoekers, bijvoorbeeld via een open dag, buurt-bbq, kinderspeeldag, een bijeenkomst zoals 'De Maten in Geuren en Kleuren,' via fiets- en verkeersles		X	
	Voor iedere asielzoeker een eigen 'thuis' in de wijk (een gezin/persoon bij wie ze terecht kunnen, af en toe mee-eten, zo wordt de Nederlandse taal en cultuur automatisch in praktijk gebracht)			X

Oplossing op het gebied van:	Mogelijke oplossingsrichtingen	Uit te voeren oplossing	Te reserveren oplossing	Minder voor de hand liggende oplossing
Klachten-afhandeling	Eén COA-telefoonnummer instellen voor als er zich problemen/overlast voordoet	X		
	Snelle respons op klachten, klachten serieus nemen, niet in de doofpot stoppen	X		
	Direct aanspreekpunt bij het COA aanstellen	X		
	Tijdig ingrijpen bij calamiteiten en als er (in de media) sprake is van onrust/agressie of als dit geconstateerd wordt	X		
	Persoonlijke telefoonnummers van burgemeester, korpsleider politie en verantwoordelijke van het COA (regiomanager) opgeven			X
	Klachten serieus nemen en niet wegwuiven	X		
Monitoring	Goede en volledige monitoring met periodieke rapportage naar monitoringsgroep	X		
	Samenstellen van neutrale monitoringsgroep (wijkraden, vertegenwoordiger politieke partijen, delegatie van omwonenden, politie Apeldoorn) om monitoringsbronnen en -criteria vast te stellen	X		
	Geen inmenging monitoring vanuit college B&W ivm partijdige belangen			X
	Vooraf bepalen van complete set van objectieve meetwaarden		X	
	Vooraf bepalen van langere meetperiode, minimaal 10-12 maanden ivm wijzigende groep asielzoekers.		X	
	Stellen van duidelijke criteria, scenario's en acties voor overlastreductie	X		
	Meting op eventuele maatregelen voor overlastreductie	X		
	Whatsappgroep voor wijken opstarten voor overlastmeldingen			X

Overig	Compensatie geven voor de waardevermindering van huizen en voor mensen die hun huis niet kunnen verkopen of met verlies verkopen.			X
--------	---	--	--	---

Bijlage 5: codes politie-incidenten in BVH

Maatschappelijke klasse in BVH

A10 DIEFSTAL (OOK BRAAK) UIT/VANAF PERSONENAUTO
 A12 DIEFSTAL (OOK BRAAK) UIT/VANAF ANDERE VERVOERMIDDE
 A20 INBRAAK WONING
 A30 DIEFSTAL IN/UIT WONING (GEEN BRAAK)
 A40 ZAKKENROLLERIJ/TASSENROLLERIJ
 A50 WINKELDIEFSTAL
 A70 DIEFSTAL VAN PERSONENAUTO
 A71 DIEFSTAL VAN MOTOR/SCOOTER
 A72 DIEFSTAL VAN FIETS
 A73 DIEFSTAL VAN BROMFIETS/SNORFIETS
 A74 DIEFSTAL VAN ANDER VERVOERMIDDEL
 A76 DIEFSTAL VAN VRACHTAUTO/BESTELAUTO
 A81 HELING
 A82 CHANTAGE / AFPERSING
 A90 OVERIGE (EENVOUDIGE) DIEFSTAL
 A95 OVERIGE DIEFSTALLEN DMV BRAAK
 B10 DIEFSTAL (OOK BRAAK) UIT/VANAF PERSONENAUTO GEVLGD
 B12 DIEFSTAL (OOK BRAAK) UIT/VANAF VERVOERMID GEVLGD D
 B20 INBRAAK WONING GEVOLGD DOOR GEWELD
 B21 INBRAAK BOX/GARAGE/SCHUUR/TUINHUIS GEVOLGD DOOR GE
 B30 DIEFSTAL IN/UIT WONING GEVOLGD DOOR GEWELD (GEEN B
 B40 ZAKKENROLLERIJ/TASSENROLLERIJ GEVOLGD DOOR GEWELD
 B50 WINKELDIEFSTAL GEVOLGD DOOR GEWELD
 B60 DIEFSTAL VAN PERSONENAUTO GEVOLGD DOOR GEWELD
 B61 DIEFSTAL VAN MOTOR/SCOOTER GEVOLGD DOOR GEWELD
 B62 DIEFSTAL VAN FIETS GEVOLGD DOOR GEWELD
 B63 DIEFSTAL VAN BROMFIETS/SNORFIETS GEVOLGD DOOR GEWE
 B64 DIEFSTAL VAN ANDER VERVOERMIDDEL GEVOLGD DOOR GEWE
 B70 STRAATROOF
 B72 OVERVAL IN WONING
 B95 OVERIGE DIEFSTALLEN (OOK BRAAK) MET/GEVOLGD DOOR G
 C10 Vernieling van/aan auto
 C20 Vernieling van/aan openbaar vervoer/abri
 C30 Vernieling van/aan openbaar gebouw
 C40 Vernieling overige objecten
 C50 Vandalisme/baldadigheid
 D10 AANRIJDING MET UITSLUITEND MATERIELE SCHADE
 D11 AANRIJDING MET LETSEL
 D12 AANRIJDING MET DODELIJKE AFLOOP
 D20 RIJDEN ONDER INVLOED DRUGS/MEDICIJNEN
 D21 RIJDEN ONDER INVLOED ALCOHOL
 D601 SNELHEIDSOVERTREDING RVV90
 D70 AGRESSIEF/ONVEILIG RIJGEDRAG
 D73 PARKEERPROBLEMEN
 E10 SCHIETPARTIJ (ZONDER GEVOLGEN)
 E11 VECHTPARTIJ (ZONDER GEVOLGEN)
 E14 ZELFMOORDPOGING
 E15 STEEKPARTIJ (ZONDER GEVOLGEN)
 E16 RUZIE/TWIST (ZONDER GEVOLGEN)
 E30 ONGEVAL/ONWEL PERSOON
 E321 GELUIDSOVERLAST PARTICULIEREN
 E323 GELUIDSOVERLAST OVERIGE BEDRIJVEN
 E33 OVERLAST DOOR GESTOORD/OVERSPANNEN PERSOON

E34 MELDING GLUURDER
 E35 MELDING OVERLAST JEUGD
 E38 OVERLAST IVM DRUGS
 E391 OVERLAST STALKER
 E41 OVERLAST ZWERVERS
 F0061 OVERTREDING VREEMDELINGENWET
 F0062 OVERTREDING VREEMDELINGENBESLUIT
 F0063 OVERTREDING WET ARBEID VREEMDELINGEN
 F10 OVERIGE DELICTEN OPENBARE ORDE
 F11 OPENLIJKE GEWELDPLEGING TEGEN GOEDEREN
 F12 OPENLIJKE GEWELDPLEGING TEGEN PERSONEN
 F13 BRANDSTICHTING
 F15 HUISVREDEBREUK
 F16 LOKAALVREDEBREUK
 F17 WEDERSPANNIGHEID (VERZET)
 F18 NIET VOLDOEN AAN BEVEL/VORDERING
 F19 OVERIGE MISDRIJVEN TEGEN HET OPENBAAR GEZAG
 F30 VALSE IDENTITEIT OPGEVEN
 F40 BEZIT HARD-DRUGS (LIJST 1)
 F41 BEZIT SOFTDRUGS (LIJST 2)
 F42 HANDEL E.D. HARD-DRUGS (LIJST 1)
 F43 HANDEL E.D. SOFTDRUGS (LIJST 2)
 F44 VERVAARDIGEN HARD-DRUGS (LIJST 1)
 F45 VERVAARDIGEN SOFTDRUGS (LIJST 2)
 F46 AANTREFFEN DRUGS (GEEN VERDACHTE)
 F47 OVERIGE DRUGSDELICTEN
 F50 DISCRIMINATIE
 F51 BELEDIGING
 F520 OPENBARE SCHENNIS DER EERBAARHEID
 F521 VERKRACHTING
 F522 AANRANDING
 F523 OVERIGE ZEDENMISDRIJVEN
 F524 VROUWENHANDEL/KINDERHANDEL
 F527 SEXUEEL MISBRUIK KINDEREN (GEEN INCEST)
 F5293 MENSENSMOKKEL
 F530 BEDREIGING
 F540 DOODSLAG/MOORD
 F550 EENVOUDIGE MISHANDELING
 F551 ZWARE MISHANDELING
 F552 OVERIGEN MISHANDELING
 F70 BEZIT VUURWAPENS
 F71 HANDEL VUURWAPEN
 F72 BEZIT OVERIGE WAPENS
 F73 HANDEL OVERIGE WAPENS

Bijlage 6: nulmeting Zutphen

4736212308

Vragenlijst Nulmeting AZC Voorsterallee

Arnhem, juni 2016

Geachte omwonende,

In opdracht van de gemeente Zutphen en het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) gaat Bureau Beke uit Arnhem meerdere keren metingen uitvoeren om de veiligheid en leefbaarheid rondom het AZC aan de Voorsterallee in kaart te brengen.

Hiervoor vragen wij uw medewerking door de bijgevoegde eerste vragenlijst in te vullen. Dit levert namelijk belangrijke informatie voor een veilige en leefbare omgeving bij u in de buurt. De vragenlijst zal gebruikt worden om te kijken hoe de veiligheid en leefbaarheid zich ontwikkelen en of er eventueel aanvullende beheersmaatregelen nodig zijn.

Het is belangrijk dat een gezinslid van **18 jaar of ouder** op uw adres deze vragenlijst invult. Wij hopen dat u bereid bent de vragenlijst in te vullen. U kunt de vragenlijst kosteloos retour zenden via de bijgesloten antwoortenvelop. We willen erop wijzen dat de vragenlijst volledig anoniem is, maar om de veiligheid en leefbaarheid goed in beeld te kunnen krijgen, zal wel gevraagd worden naar de straat waarin u woont. Zodra de uitkomsten van de eerste meting bekend zijn, zult u op de hoogte worden gebracht van de resultaten.

Vriendelijke groeten,

Jos Kuppens
Onderzoeker Bureau Beke
j.kuppens@beke.nl
026-443 8619

De toelichting en invulinstructie

Dit is de eerste meting, de zogenaamde nulmeting. Voor deze meting is het belangrijk dat u uitgaat van de huidige situatie, dus dat het AZC nog **niet** geopend is.

De antwoordmogelijkheden verschillen. Bij enkele vragen volstaat het plaatsen van één kruisje en bij andere vragen bestaat de mogelijkheid om meerdere kruisjes te plaatsen. Ook wordt in sommige vragen naar uw mening gevraagd. Overal staat aangegeven wat u moet doen.

7582212300

[illegible]

3. In onderstaande tabel staan bepaalde vormen van overlast. Wilt u per vorm aangeven of u **de afgelopen drie maanden** geen, matige of veel overlast heeft ervaren? **U moet dus bij alle vormen één van de drie antwoordmogelijkheden aankruisen.**

4. In onderstaande tabel staan bepaalde vormen van criminaliteit. Wilt u een kruisje plaatsen als u of een gezinslid hiervan slachtoffer bent/is geworden gedurende de afgelopen drie maanden? U moet dus bij alle vormen één van de twee antwoordmogelijkheden aankruisen.

Vraag 4 wordt vervolgd op de volgende pagina
